

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

คู่มือพระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข

ประเมินความพึงพอใจ
ต่อคู่มือ

ดาวน์โหลดคู่มือ

กรมอนามัย
DEPARTMENT OF HEALTH

คู่มือพระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ISBN : ๙๗๘ - ๖๑๖ - ๑๑ - ๓๘๙๗ - ๔
หนังสือ : คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๑
จำนวนพิมพ์ : ๑๕,๓๘๔ เล่ม

ผู้ประสานงานและพิสูจน์อักษร :

นายพลากร จินตนาวิวัฒน์ นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
นางสาวเนรัญชรา แซ่มขุนทด นักวิชาการสาธารณสุข

จัดทำโดย :

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทร ๐ ๒๕๙๐ ๔๑๗๕
โทรสาร ๐ ๒๕๙๑ ๘๑๘๐
<http://laws.anamai.moph.go.th>

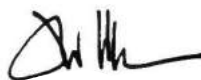
ออกแบบและจัดพิมพ์ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

คำนำ

กรมอนามัยได้จัดทำ “คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม” เล่มนี้ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานและเจ้าพนักงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นคู่มือดำเนินการให้เป็นไปตามบทบัญญัตินี้ เนื้อหาภายในคู่มือประกอบด้วย ความเป็นมาและหลักการของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย การอธิบายตัวบทและสารบัญญัตินี้ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

กรมอนามัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป เพื่อให้รับรู้สิทธิและหน้าที่ในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย อันจะเป็นการคุ้มครองสิทธิทางสุขภาพและการอนามัยสิ่งแวดล้อมของประชาชนตามเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

(นางพรรณพิมล วิปุลากร)

อธิบดีกรมอนามัย

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการสาธารณสุข

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑	ความเป็นมาและหลักการของพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๓
บทที่ ๒	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย	๑๓
บทที่ ๓	โครงสร้างอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๒๗
บทที่ ๔	สารบัญญัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ต้องควบคุม หรือกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	๖๓
	หมวด ๓ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย	๗๑
	หมวด ๔ สุขลักษณะอาคาร	๘๑
	หมวด ๕ เหตุรำคาญ	๘๔
	หมวด ๖ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์	๙๑
	หมวด ๗ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	๙๕
	หมวด ๘ ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่ สะสมอาหาร	๑๐๕
	หมวด ๙ การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ	๑๑๔

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๕ การออกไปอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง ค่าธรรมเนียม
และค่าปรับ ๑๑๘

บทที่ ๖ มาตรการควบคุมและบทกำหนดโทษ ๑๓๑

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และ
ที่แก้ไขเพิ่มเติม ๑๔๘
- คำสั่งกรมอนามัย ที่ ๑๐๓๒/๒๕๔๗ เรื่อง การมอบอำนาจ
ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งตามมาตรา ๘
แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ๑๕๒
- รายการแนะนำองค์ความรู้สำหรับการดำเนินการ
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ๑๕๓

บรรณานุกรม

บทที่ ๑

ความเป็นมาและหลักการ
ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความเป็นมาของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

แต่เดิมพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ตอนที่ ๙๗ ตั้งแต่วันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๔๘๔ ซึ่งอยู่ในการดูแลของกระทรวงมหาดไทย และต่อมาได้มีการแบ่งส่วนราชการใหม่ให้ตั้ง “กระทรวงสาธารณสุข” ขึ้น โดยแยกงานสาธารณสุขงานประจำสงเคราะห์ของกระทรวงมหาดไทยและงานเภสัชของกระทรวงเศรษฐกิจไปอยู่ในความดูแลของกระทรวงสาธารณสุข โดยตราพระราชบัญญัติโอนอำนาจและหน้าที่เนื่องจากการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรมใหม่ พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นผลให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔ ตั้งแต่นั้นมา ต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติสาธารณสุขอีก ๔ ฉบับ โดยฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ เกี่ยวกับคำจำกัดความ ส่วนฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๕ และฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นการเปลี่ยนแปลง “อัตราค่าธรรมเนียม” ต่อมาเห็นว่าการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมโดยแก้ไขพระราชบัญญัติเป็นการไม่สะดวกและยุ่งยาก พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๗ จึงได้แก้ไขให้การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งหลักการนี้ยังคงใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน

แม้ว่ากฎหมายจะกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ แต่บทบาทอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลกิจกรรมและกิจการต่าง ๆ เพื่อมิให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของ

ประชาชน เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและราชการส่วนท้องถิ่น เป็นสำคัญ ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขมีบทบาทค่อนข้างจำกัด กล่าวคือ มีอำนาจในการ

๑. ออกกฎกระทรวงเฉพาะที่เกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ของราชการส่วนท้องถิ่น

๒. แต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุข ให้มีอำนาจหน้าที่ตรวจตรา ดูแลรับผิดชอบดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

๓. กำหนดให้กิจการบางประเภทเป็นกิจการที่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพ ซึ่งการประกอบกิจการดังกล่าวนี้ อาจก่อผลกระทบต่อสุขภาพ หรืออาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัย ในบริเวณใกล้เคียง จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมการประกอบกิจการ ให้ถูกสุขลักษณะ

ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงมีบทบาทในการกำกับดูแล ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ได้น้อยและกลไกความสัมพันธ์ระหว่าง กระทรวงสาธารณสุขกับราชการส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติก็ไม่ชัดเจน ประกอบกับบทบัญญัติบางส่วนในพระราชบัญญัติก็ไม่ทันสมัย โดยเฉพาะในส่วนของบทกำหนดโทษ ระบบการควบคุมกำกับดูแลและการบังคับใช้ กระทรวงสาธารณสุขจึงได้เสนอให้มีการพิจารณาร่าง “พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.” (ฉบับใหม่) ซึ่งใช้เวลา กว่า ๑๐ ปี จึงตราเป็นพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในที่สุด ซึ่งได้ระบุเหตุผลการปรับปรุงแก้ไขไว้ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติฯ ดังนี้

“เนื่องจากพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย พุทธศักราช ๒๔๘๐

ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินงาน ควบคุมดูแลในด้านสาธารณสุขได้ใช้บังคับมานานแล้ว แม้ว่าจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอีกหลายครั้งก็ตามแต่ก็ยังไม่อาจทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของสังคม จำเป็นต้องขยายขอบเขตการกำกับ ดูแลกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขในด้านต่าง ๆ ให้กว้างขึ้น เพื่อสามารถนำมาปรับใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันที่ และโดยที่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าการสาธารณสุขเป็นเรื่องเกี่ยวพันกับความป็นอยู่และสภาพแวดล้อมของมนุษย์อย่างใกล้ชิด แต่บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวยังมีได้กำหนดมาตรการกำกับดูแลและป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อมไว้อย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สมควรปรับปรุงบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการควบคุมให้มีลักษณะการกำกับดูแลและติดตาม ควรปรับปรุงอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และบทกำหนดโทษให้สามารถบังคับให้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายอย่างเคร่งครัด ดังนั้นเพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของสังคมปัจจุบัน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแล และป้องกันเกี่ยวกับการอนามัยสิ่งแวดล้อมสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการใช้จุลภาวะเป็นปุ๋ยเสียใหม่และรวมกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวเป็นฉบับเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๓๙ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๕

จากการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการปฏิรูประบบราชการ จึงได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งได้ระบุเหตุผลการปรับปรุงแก้ไขไว้ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

“โดยที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนด บทนิยามคำว่า “มูลฝอย” ยังไม่ชัดเจนซึ่งทำให้อำนาจของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยมีความซ้ำซ้อนกัน บทนิยามในเรื่อง “ราชการส่วนท้องถิ่น” และ “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” ไม่สอดคล้องกับกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งผลจากการปฏิรูประบบราชการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้เปลี่ยนแปลงหน่วยงานกำกับดูแล ราชการส่วนท้องถิ่น และยังมีหน่วยงานอื่นที่ทำหน้าที่สนับสนุนและ เกี่ยวข้องกับการดำเนินการในเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย จึงต้องปรับปรุงประกอบในคณะกรรมการสาธารณสุข นอกจากนี้ การดำเนินงานเรื่องการจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยไม่ได้ให้อำนาจ แก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและกำหนด วิธีการในเรื่องดังกล่าวประกอบกับมิได้มีบทกำหนดโทษในเรื่องมูลฝอย ติดเชื้อและมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนไว้ รวมถึงสมควร กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข ออกประกาศเรื่องที่เป็นรายละเอียดทางเทคนิควิชาการหรือเรื่องที่ต้อง มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตามสภาพสังคม เพื่อปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัตินี้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ซึ่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ นี้ ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๒๘ ก เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐

ต่อมา ด้วยต้องการเพิ่มกลไกในการขับเคลื่อนและการบังคับใช้กฎหมาย เพิ่มอำนาจและมาตรการในการควบคุมเหตุรำคาญและการควบคุมดูแลการประกอบกิจการแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น และปรับบทกำหนดโทษให้เหมาะสมกับสภาพ เศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงได้บัญญัติพระราชบัญญัติ

การสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งได้ระบุเหตุผลในการปรับปรุงแก้ไขไว้ในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ ดังนี้

“เนื่องจากพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่มีกลไกหรือหน่วยงานที่ขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่โดยตรง ทำให้การจัดการปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประกอบกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนมากขึ้น สมควรกำหนดให้มีคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด และคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่ขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมายในระดับพื้นที่ โดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน และกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญเพื่อระงับและจัดการตามความจำเป็นมิให้เหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้น อีกทั้งลดจนกำหนดให้ผู้ขออนุญาตในกิจการบางประเภทหรือบางขนาดต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนด ก่อนที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาออกใบอนุญาต นอกจากนี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์ให้เกิดความรอบคอบโดยให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และกำหนดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ให้รวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมบทกำหนดโทษและบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปรียบเทียบให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

ซึ่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ นี้ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๖๔ ก เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐

หลักการของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑. เป็นพระราชบัญญัติที่คุ้มครองประชาชนด้านสุขลักษณะ และการอนามัยสิ่งแวดล้อม หรือการสุขภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งครอบคลุม ทั้งกิจกรรม การกระทำทุกอย่าง และกิจการประเภทต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน ตลอดจนกิจการขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ อันได้แก่ หาบเร่ แผงลอย สถานที่จำหน่ายอาหาร สถานที่เสวยอาหาร ตลาด กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ รวมทั้งการควบคุมการเลี้ยง หรือปล่อยสัตว์

๒. พระราชบัญญัตินี้มีลักษณะการกระจายอำนาจไปสู่ส่วนท้องถิ่นมากที่สุด กล่าวคือให้ “ราชการส่วนท้องถิ่น” มีอำนาจในการออก “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” ซึ่งสามารถใช้บังคับในเขตท้องถิ่นนั้นได้ และให้อำนาจแก่ “เจ้าพนักงานท้องถิ่น” ในการควบคุมดูแลโดยการออกคำสั่งให้แก้ไขปรับปรุง การอนุญาตหรือไม่อนุญาต การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต รวมทั้งการเปรียบเทียบปรับ เป็นต้น ทั้งนี้โดยถือว่า ราชการส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน ใกล้ชิดประชาชน ซึ่งน่าจะปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนมากที่สุด

๓. เพื่อให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กฎหมายจึงกำหนดให้มี “เจ้าพนักงานสาธารณสุข” เป็นเจ้าพนักงานสายวิชาการที่มีอำนาจในการตรวจตราให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในเชิงวิชาการ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการวินิจฉัย สั่งการหรือออกคำสั่ง เป็นต้น

๔. กำหนดให้มี “คณะกรรมการสาธารณสุข” เป็นองค์กรส่วนกลาง รวมทั้งกรมอนามัยซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบงานสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม มีบทบาทในการควบคุม กำกับดูแล และให้การสนับสนุน การปฏิบัติการของราชการส่วนท้องถิ่น โดยการเสนอแนะแผนงาน นโยบาย และมาตรการด้านสาธารณสุขรวมทั้งการออกกฎกระทรวง และประกาศกระทรวงแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และให้อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจออกคำสั่งได้ในกรณีที่เป็นอันตราย ร้ายแรงและจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วนด้วย

๕. กำหนดให้มีคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดและคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครเพื่อช่วยขับเคลื่อนการบังคับใช้ กฎหมายในระดับพื้นที่ โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวเปรียบเสมือนโซ่ข้อกลางที่ เชื่อมโยงการดำเนินงานระหว่างคณะกรรมการสาธารณสุขกับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ และมีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เช่น การดำเนินการตาม นโยบาย แผนงานและมาตรการเกี่ยวกับการสาธารณสุข ให้ความเห็น และให้ คำปรึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติ ท้องถิ่น สนับสนุนราชการส่วนท้องถิ่นในการปฏิบัติการตามพระราช บัญญัติ ประสานงาน และพัฒนาศักยภาพในการดำเนินการของราชการ ส่วนท้องถิ่น และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

๖. พระราชบัญญัตินี้ให้สิทธิแก่ประชาชนหรือผู้ประกอบการ ที่ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข แล้วแต่กรณี ถ้าผู้รับคำสั่งไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ คำสั่งเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้

เนื้อหาของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้แบ่งออกเป็นหมวดต่าง ๆ ดังนี้

- หมวด ๑ ว่าด้วยเรื่อง บททั่วไป
- หมวด ๒ ว่าด้วยเรื่อง คณะกรรมการสาธารณสุข
- หมวด ๒/๑ ว่าด้วยเรื่อง คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดและคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร
- หมวด ๓ ว่าด้วยเรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย
- หมวด ๔ ว่าด้วยเรื่อง สุขลักษณะของอาคาร
- หมวด ๕ ว่าด้วยเรื่อง เหตุรำคาญ
- หมวด ๖ ว่าด้วยเรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์
- หมวด ๗ ว่าด้วยเรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ
- หมวด ๘ ว่าด้วยเรื่อง ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร
- หมวด ๙ ว่าด้วยเรื่อง การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ
- หมวด ๑๐ ว่าด้วยเรื่อง อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุข
- หมวด ๑๑ ว่าด้วยเรื่อง หนังสือรับรองการแจ้ง
- หมวด ๑๒ ว่าด้วยเรื่อง ใบอนุญาต
- หมวด ๑๓ ว่าด้วยเรื่อง ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ
- หมวด ๑๔ ว่าด้วยเรื่อง การอุทธรณ์
- หมวด ๑๕ ว่าด้วยเรื่อง บทกำหนดโทษ
- หมวด ๑๖ ว่าด้วยเรื่อง บทเฉพาะกาล

ซึ่งเมื่อพิเคราะห์ถึงเนื้อหาทั้งหมดของพระราชบัญญัตินี้ อาจแบ่งสาระสำคัญทางกฎหมายออกเป็น ๔ ส่วนใหญ่ ๆ คือ

๑. ส่วนที่เป็นโครงสร้างอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ

๒. ส่วนที่เป็นสารบัญญัติด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ต้องควบคุมหรือกำกับดูแล

๓. ส่วนที่เป็นการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้งค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

๔. ส่วนที่เป็นมาตรการการควบคุมและบทกำหนดโทษ

บทที่ ๒

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย

วิชากฎหมายเป็นแขนงหนึ่งของสังคมศาสตร์ (Social Science) และไม่มีความเป็นเอกเทศต้องผสมผสานกับวิชาแขนงต่าง ๆ มากมาย เช่น รัฐศาสตร์ จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ ตลอดจนวิทยาศาสตร์ ด้านสิ่งแวดล้อม การแพทย์และอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะกฎหมายเป็นเครื่องมือและหลักปฏิบัติที่จะทำให้สังคมมนุษย์ดำเนินไปโดยมีระเบียบเรียบร้อยและปกติสุข การศึกษากฎหมายโดยโดดเดี่ยวไม่คำนึงถึงวิชาแขนงอื่นย่อมเป็นไปได้ โดยเฉพาะในสังคมที่พัฒนาแล้วเต็มไปด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ดังนั้น การศึกษากฎหมายจึงต้องศึกษาวิชาต่าง ๆ ด้วยจิตใจอันกว้างขวางและเทียบพร้อมด้วยศีลธรรม รวมทั้งต้องเอาใจใส่และสนใจต่อเหตุการณ์บ้านเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศในทุกด้าน

ลักษณะกฎหมาย

โดยที่กฎหมายแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑. กฎหมายตามเนื้อความ หมายถึง กฎหมายซึ่งบทบัญญัติมีลักษณะเป็นกฎหมายแท้ ได้แก่ ข้อบังคับของรัฐบาลซึ่งกำหนดความประพฤติของมนุษย์ ถ้าฝ่าฝืนจะได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ ซึ่งแยกองค์ประกอบของกฎหมายตามเนื้อความได้ดังนี้

๑.๑ ต้องเป็นข้อบังคับ คือ ต้องมีข้อความบงการให้กระทำหรือให้งดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง

๑.๒ ต้องเป็นข้อบังคับของรัฐ มิใช่ของบุคคลหรือกลุ่มองค์กรใด ๆ ซึ่ง “รัฐ” หมายถึง ราษฎรที่ถูกรวบรวมอยู่ในอาณาเขตอันหนึ่งภายใต้อำนาจอธิปไตยของตนเอง ฉะนั้น การจะเป็นรัฐได้จะต้องมีส่วนประกอบ ๓ ประการ คือ (๑) ราษฎร (๒) อาณาเขต และ (๓) มีอำนาจอธิปไตยของตนเอง คือไม่ตกอยู่ใต้อำนาจอธิปไตยของรัฐอื่น

๑.๓ ข้อบังคับต้องเป็นการกำหนดความประพฤติ คือ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของร่างกายหรือการงดเว้นเคลื่อนไหวร่างกายอย่างใดอย่างหนึ่ง ลำพังแต่ความรู้สึกนึกคิดในจิตใจอย่างเดียว กฎหมายย่อมไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง และอันนี้เองที่ทำให้กฎหมายแตกต่างกับข้อบังคับของศาสนาและศีลธรรมซึ่งเป็นข้อบังคับที่กำหนดจิตใจด้วย ทั้งนี้ได้หมายความว่า กฎหมายจะไม่คำนึงถึงจิตใจเสียเลย เพราะการกระทำเดียวกันแต่มีเจตนาในจิตใจแตกต่างกันก็อาจผิดกฎหมายโทษหนักเบาต่างกัน

๑.๔ ข้อบังคับที่กำหนดต้องเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ เนื่องจากกฎหมายบัญญัติไว้เพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขจึงใช้บังคับมนุษย์เท่านั้น ถ้าสัตว์กระทำให้มนุษย์ได้รับความเสียหาย กฎหมายย่อมไม่ลงโทษสัตว์ แต่อาจลงโทษมนุษย์ผู้เป็นเจ้าของสัตว์นั้นได้

๑.๕ ข้อบังคับนั้นถ้าฝ่าฝืนจะต้องได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ ซึ่งเรียกว่าสภาพบังคับ (Sanction) ของกฎหมาย เช่น การลงโทษให้ชำระค่าเสียหายในการฝ่าฝืนกฎหมายทางแพ่ง หรือให้เสียค่าปรับหรือจำคุกในการฝ่าฝืนกฎหมายทางอาญา เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะประการหนึ่งที่ทำให้กฎหมายแตกต่างจากศีลธรรมและศาสนา

นอกจากกฎหมายตามเนื้อความซึ่งเป็นบทบัญญัติที่เป็นกฎหมายแท้แล้ว ยังมีข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติที่คล้ายคลึงกับกฎหมาย แต่มิใช่กฎหมายตามเนื้อความแต่อย่างใด กล่าวคือ

ศาสนา คือ กฎ ข้อบังคับที่ศาสนาต่างๆ ได้กำหนดไว้เพื่อให้มนุษย์ประพฤติคุณงามความดีจึงเหมือนกับกฎหมายในแง่ที่ต่างก็เป็นข้อกำหนดเรื่องความประพฤติของมนุษย์ แต่ต่างกันตรงที่ศาสนาเป็นข้อกำหนดที่ลงลึกถึงความคิด จิตใจ และไม่มีสภาพบังคับที่ชัดเจนหรือเอาจริงเอาจังเหมือนกฎหมาย

ศีลธรรม คือ ความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ว่าการกระทำ
อย่างไรเป็นการกระทำที่ชอบ การกระทำอย่างไรเป็นการกระทำที่ผิด
คล้ายคลึงกับกฎหมาย คือ ทั้งศีลธรรมและกฎหมายต่างก็กำหนด
ข้อบังคับแห่งความประพฤติด้วยกัน ที่แตกต่างกัน คือ กฎหมายเป็น
ข้อบังคับของรัฐ แต่ศีลธรรมเกิดจากความรู้สึกภายในของมนุษย์
กฎหมายเป็นข้อบังคับที่กำหนดความประพฤติภายนอกของมนุษย์
ซึ่งแสดงออกในรูปของการกระทำ เพียงแต่คิดในใจกฎหมาย
ยังไม่เกี่ยวข้องด้วย แต่ศีลธรรมนั้นเพียงแต่คิดไม่ชอบก็ผิดศีลธรรมแล้ว
ทั้งนี้ เพราะศีลธรรมมีจุดหมายที่สูงกว่ากฎหมาย คือ ต้องการให้มนุษย์
พร้อมบริบูรณ์ไปด้วยความดีทั้งในทางร่างกายและจิตใจ แต่กฎหมาย
เพียงดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม และถ้าฝ่าฝืน
จะต้องได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษโดยรัฐเป็นผู้กำหนดสภาพบังคับ
แต่ศีลธรรมนั้นมนุษย์จะปฏิบัติหรือไม่อยู่ที่ความรู้สึกนึกคิดเป็นคน ๆ
ไป ถ้าฝ่าฝืนย่อมมีผลกระทบทางจิตใจของผู้ฝ่าฝืนเอง มากบ้างน้อยบ้าง
แล้วแต่ความรู้สึกในศีลธรรมของแต่ละคน

จารีตประเพณี คือ สิ่งที่มนุษย์ปฏิบัติต่อเนื่องกันมา จารีต
ประเพณีมุ่งถึงสิ่งภายนอกของมนุษย์เท่านั้น เช่น การแต่งตัว วิธีการ
พูด วิธีติดต่อกับบุคคลอื่น รวมถึงวัฒนธรรมด้วย จารีตประเพณี
ย่อมเป็นของเฉพาะตัวเพราะเกี่ยวกับว่าเป็นบุคคลชั้นใดชั้นหนึ่งอยู่ใน
สังคมใดสังคมหนึ่ง ประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ฯลฯ และอาจแตกต่างกัน
ตามกาลเทศะ จารีตประเพณีมีความประสงค์จะให้มนุษย์มีการ
ติดต่อสัมพันธ์กันสะดวกและประณีตยิ่งขึ้น ข้อแตกต่างระหว่างจารีต
ประเพณีกับกฎหมายโดยสรุปก็คือ จารีตประเพณีเป็นข้อบังคับของ
สังคม ของราชภูษันใดชั้นหนึ่ง หรือของบุคคลในอาชีพใดอาชีพหนึ่ง

แต่กฎหมายเป็นข้อบังคับของรัฐ และจารีตประเพณีปกคลุมการดำรงชีพทั้งมวลของมนุษย์ ส่วนกฎหมายควบคุมความประพฤติของมนุษย์เพียงบางประการ นอกจากนี้สภาพบังคับก็แตกต่างกัน ถ้าทำผิดจารีตประเพณีจะได้รับการตีเตียนจากสังคมเท่านั้น

๒. กฎหมายตามแบบพิธี หมายถึง กฎหมายที่ออกมาโดยวิธีบัญญัติกฎหมาย ทั้งนี้ไม่ต้องคำนึงว่ากฎหมายนั้นเข้าลักษณะเป็นกฎหมายตามเนื้อความหรือไม่ เช่น พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี แม้ว่าจะเป็น “พระราชบัญญัติ” แต่ก็ไม่มีลักษณะเป็นกฎหมายตามเนื้อความแต่ประการใด เพราะไม่ใช่กฎข้อบังคับกำหนดความประพฤติของบุคคล ซึ่งผู้ใดฝ่าฝืนจะได้รับผลร้ายหรือถูกลงโทษ กฎหมายตามแบบพิธี แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท

๒.๑ พระราชบัญญัติ

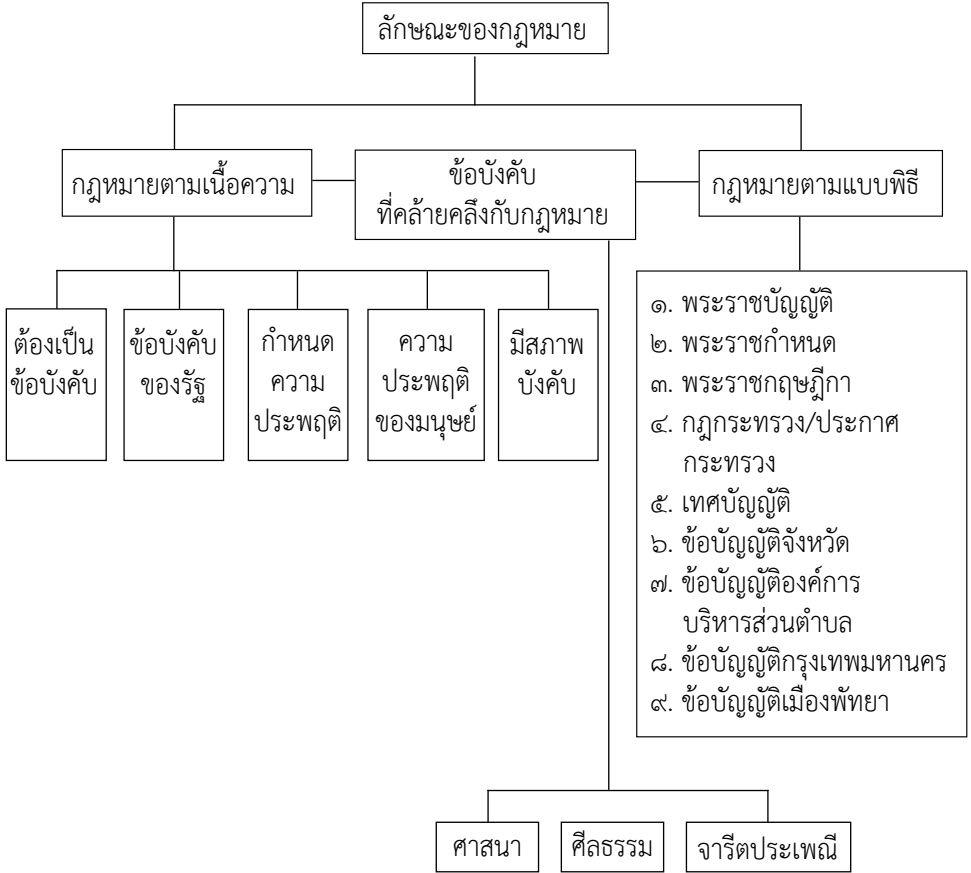
๒.๒ พระราชกำหนด

๒.๓ พระราชกฤษฎีกา

๒.๔ กฎกระทรวง/ประกาศกระทรวง

๒.๕ ข้อบัญญัติท้องถิ่น (ได้แก่ เทศบัญญัติ, ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด, ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล, ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร, ข้อบัญญัติเมืองพัทยา)

แผนภูมิ ๑ แสดงลักษณะของกฎหมาย

ที่มาของกฎหมาย

ที่มาของกฎหมาย หมายถึง “กฎหมาย” ที่ศาลจะนำไปใช้ปรับแก้คดีที่เกิดขึ้น ที่มาของกฎหมายตามนัยดังกล่าว จึงแบ่งออกเป็น ๒ ประการ คือ กฎหมายลายลักษณ์อักษร และกฎหมายจารีตประเพณี

๑. กฎหมายลายลักษณ์อักษร กฎหมายที่รัฐได้ตราขึ้นไว้เป็นข้อบังคับกำหนดความประพฤติของบุคคลและประกาศให้ราษฎรทราบ สำหรับประเทศไทย โดยปกติกฎหมายได้ประกาศให้ราษฎรทราบใน “ราชกิจจานุเบกษา” กฎหมายลายลักษณ์อักษรแยกออกเป็น ๓ ประเภท คือ

๑.๑ กฎหมายอันแท้จริง ได้แก่ กฎหมายซึ่งตราขึ้นตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ได้แก่ พระราชบัญญัติ และพระราชกำหนด ถ้าตราขึ้นโดยมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับไม่ได้

๑.๒ ข้อบังคับซึ่งฝ่ายบริหารเป็นผู้ออก โดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมาย ได้แก่ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง และคำสั่งหรือข้อบังคับที่ออกตามกฎหมายอื่น ซึ่งบัญญัติได้เฉพาะในขอบเขตแห่งพระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนด หรือกฎอัยการศึก แล้วแต่กรณี

๑.๓ ข้อบังคับที่องค์การปกครองตนเองเป็นผู้ออกโดยอาศัยอำนาจแห่งกฎหมายนั้น ได้แก่ เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติเมืองพัทยา ข้อบัญญัติจังหวัดและข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเฉพาะท้องถิ่นที่ยกฐานะให้เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และจะออกเกินกว่าที่กฎหมายให้อำนาจไว้ไม่ได้

พระราชบัญญัติ คือ กฎหมายซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้น โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา

พระราชกำหนด คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้น โดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี

พระราชกฤษฎีกา คือ กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้น โดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี ออกตามรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนด ที่มีบทบัญญัติมอบให้ฝ่ายบริหารคือคณะรัฐมนตรี ถวายคำแนะนำพระมหากษัตริย์ ให้ทรงตราพระราชกฤษฎีกากำหนด รายละเอียด เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ หรือพระราชกำหนดนั้น ๆ แล้วแต่กรณี

กฎกระทรวง คือกฎหมายซึ่งรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดได้ออกเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดนั้น ๆ

ประกาศกระทรวง คือ กฎหมายซึ่งรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดได้ออกเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดนั้น ๆ โดยมีขั้นตอนการพิจารณาแตกต่างจากกฎกระทรวง

เทศบัญญัติ คือ กฎหมายซึ่งเทศบาลออกเพื่อใช้ในเขตเทศบาล
 ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร คือ กฎหมายซึ่งกรุงเทพมหานคร
 ตราขึ้นเพื่อใช้ในเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อบัญญัติเมืองพัทยา คือ กฎหมายซึ่งเมืองพัทยาดราขึ้นเพื่อใช้
 ในเขตเมืองพัทยา

ข้อบัญญัติจังหวัด คือ กฎหมายซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัด
 ออกเพื่อใช้ในเขตจังหวัด

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล คือ กฎหมายซึ่งองค์การ
 บริหารส่วนตำบลออกเพื่อใช้ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ตาราง ๑ แสดงขั้นตอนการบัญญัติหรือการออกกฎหมายแต่ละประเภท

ขั้นตอนการ บัญญัติ ประเภท	ผู้เสนอ	ผู้พิจารณา	ผู้ตรา	ผู้อนุมัติ/ ผู้ให้ความ เห็นชอบ	วิธีการ ประกาศใช้
๑. พระราชบัญญัติ	- คณะรัฐมนตรี - สมาชิกสภา ผู้แทนราษฎร (ร่างที่เกี่ยวกับการ เงินต้องได้รับ คำรับรอง จากนายก รัฐมนตรี)	- รัฐสภา (สภา ผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา)	- พระมหากษัตริย์	-	- ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา

ขั้นตอนการ บัญญัติ ประเภท	ผู้เสนอ	ผู้พิจารณา	ผู้ตรา	ผู้อนุมัติ/ ผู้ให้ความ เห็นชอบ	วิธีการ ประกาศใช้
๒. พระราชกำหนด	- รัฐมนตรีผู้จะ รักษาการฯ	- คณะรัฐมนตรี	- พระมหากษัตริย์	- เมื่อเปิดสภา ต้องขอ อนุมัติ ต่อรัฐสภาโดย ไม่ชักช้า (ม.๑๗๒ ตาม รัฐธรรมนูญ แห่งราช อาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐) - กรณีเกี่ยวกับ ภาษีอากรต้อง เสนอต่อรัฐสภา ภายใน ๓ วัน หลังประกาศ (ม.๑๗๔ ตาม รัฐธรรมนูญ แห่งราช อาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐)	- ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๓. พระราช กฤษฎีกา	- รัฐมนตรีที่มี หน้าที่เกี่ยวข้อง หรือที่รักษา การฯ	- คณะรัฐมนตรี	- พระมหากษัตริย์	-	- ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๔. กฎกระทรวง	- รัฐมนตรีผู้จะ รักษาการฯ	- คณะรัฐมนตรี	- รัฐมนตรี ที่รักษาการฯ	-	- ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา

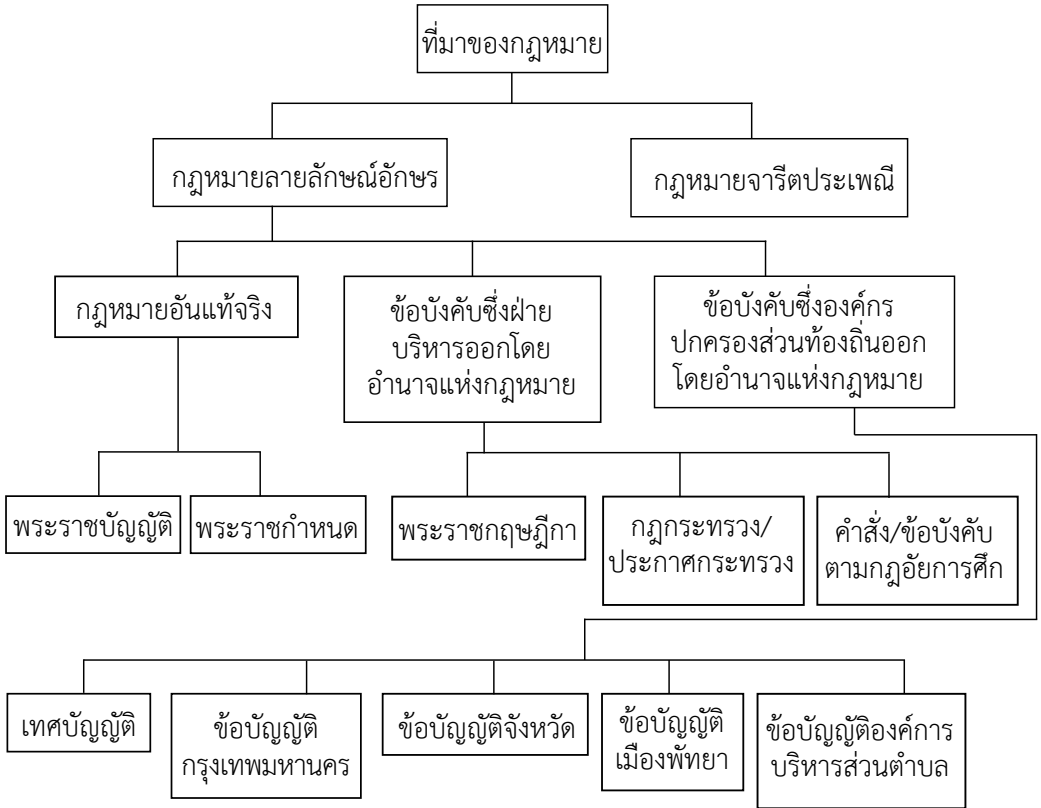
ชั้นตอนการ บัญญัติ ประเภท	ผู้เสนอ	ผู้พิจารณา	ผู้ตรา	ผู้อนุมัติ/ ผู้ให้ความ เห็นชอบ	วิธีการ ประกาศใช้
๕. ประกาศ กระทรวง	- รัฐมนตรีผู้จะ รักษาการฯ	- รัฐมนตรี ที่รักษาการฯ	- รัฐมนตรี ที่รักษาการฯ	-	- ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๖. ข้อบัญญัติ กรุงเทพมหานคร	- ผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร - สมาชิกสภา กรุงเทพมหานคร	- สภากรุงเทพ มหานคร	- ผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร หรือ ประธานสภา กรุงเทพมหานคร (กรณีที่ผู้ว่าฯ ไม่ ดำเนินการ)	-	- ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา
๗. เทศบัญญัติ	- นายกเทศมนตรี - สมาชิกสภา เทศบาล	- สภาเทศบาล	- นายกเทศมนตรี	- โดยความเห็น ชอบของผู้ว่า ราชการจังหวัด (บางกรณีต้องให้ ร.ม.ว.มหาดไทย เห็นชอบ)	- ประกาศไว้โดย เปิดเผยที่สำนักงาน เทศบาล แล้ว ๗ วัน เว้นแต่กรณีฉุกเฉิน อาจบังคับใช้ได้ทันที ในวันที่ประกาศ
๘. ข้อบัญญัติ เมืองพัทยา	- นายกเมือง พัทยา - สมาชิกสภา เมืองพัทยา	- สภาเมือง พัทยา	- นายกเมืองพัทยา	- โดยความเห็น ชอบของผู้ว่า ราชการจังหวัด ชลบุรี	- ประกาศที่ศาลา ว่าการเมืองพัทยา แล้ว ๓ วัน
๙. ข้อบัญญัติ องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด	- นายกองค้การ บริหารส่วน จังหวัด - สมาชิกสภา องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด	- สภาองค์การ บริหาร ส่วน จังหวัด	- นายกองค้การ บริหารส่วน จังหวัด	- โดยความ เห็นชอบของ ผู้ว่าราชการ จังหวัด	- ประกาศที่ องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดแล้ว ๑๕ วัน เว้นแต่ กรณีฉุกเฉินอาจ บังคับใช้ได้ ใน วันถัดจาก วันประกาศนั้น

ขั้นตอนการ บัญญัติ ประเภท	ผู้เสนอ	ผู้พิจารณา	ผู้ตรา	ผู้อนุมัติ/ ผู้ให้ความ เห็นชอบ	วิธีการ ประกาศใช้
๑๐. ข้อบัญญัติ องค์การบริหาร ส่วนตำบล	- นายก อบต. - สมาชิกสภา อบต.	- สภา อบต.	- นายก อบต.	- โดยความ เห็นชอบของ นายอำเภอ	- ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา

๒. กฎหมายจารีตประเพณี เป็นกฎหมายที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นกฎหมายที่ราษฎรรู้สึกกันทั่วไปว่าเป็นกฎหมายและรัฐได้ใช้บังคับเช่นว่านี้เสมือนกฎหมายในรูปลักษณะเดียวกันตลอดมา และไม่มีกฎหมายลายลักษณ์อักษรที่บัญญัติภายหลัง บัญญัติแย้งหรือขัดกับกฎหมายจารีตประเพณีเช่นว่านั้น

ยกตัวอย่างเช่น การชกมวยบนเวทีราชดำเนิน ถ้านักมวยชกมวยภายใต้กติกาการชกมวยแม้จะทำให้คู่ต่อสู้บาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย ก็ไม่มีใครรู้สึกว่่านักมวยมีความผิดฐานทำร้ายร่างกาย หรือฐานฆ่าคนตาย นอกจากนี้กรณีแพทย์ตัดแขนตัดขาคนไข้ โดยความยินยอมของคนไข้ย่อมไม่มีความรู้สึกว่่าแพทย์ทำผิดฐานทำร้ายร่างกายจนรับอันตรายสาหัส ทั้งที่มีได้มีกฎหมายได้อนุญาตให้นักมวยหรือแพทย์ทำได้ จึงอธิบายได้ว่าการที่กระทำเช่นนี้ไม่เป็นความผิดอาญา เพราะกฎหมายจารีตประเพณีอนุญาตให้ทำได้

แผนภูมิ ๒ แสดงที่มาของกฎหมาย

บทที่ ๓

โครงสร้างอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ
ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ในการบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กฎหมายได้กำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์กร ส่วนราชการต่างๆ และบุคคล ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีลักษณะที่ประสานสอดคล้องกัน ทั้งนี้เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ได้กระจายอำนาจ ในการควบคุมดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย ลงสู่หน่วยงานในระดับ ท้องถิ่นซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด และกำหนด ให้หน่วยงานส่วนกลางเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐาน และวิธีปฏิบัติ เพื่อการสนับสนุนและสอดส่องดูแลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน ส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังได้กำหนดให้มีเจ้าพนักงานสายวิชาการ ซึ่งเรียกว่า “เจ้าพนักงานสาธารณสุข” เป็นผู้ตรวจตราดูแลและวินิจฉัย ทางวิชาการ

ซึ่งอำนาจหน้าที่ขององค์กร บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งและหน่วยงาน ราชการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และ ที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นดังต่อไปนี้

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กำหนดให้เป็นผู้รักษาการ ตามพระราชบัญญัตินี้และมีอำนาจในการ

๑.๑ แต่งตั้ง “เจ้าพนักงานสาธารณสุข” ตามมาตรา ๕ (ดูรายละเอียดในข้อ ๗)

๑.๒ แต่งตั้ง “ผู้ทรงคุณวุฒิ” ให้เป็นกรรมการสาธารณสุข ตามมาตรา ๙ ซึ่งจะมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๒ ปี และผู้ที่พ้นจาก ตำแหน่งอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ตามมาตรา ๑๒

๑.๓ ออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมหรือยกเว้น ค่าธรรมเนียม รวมทั้งกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราช บัญญัตินี้ ตามมาตรา ๕

๑.๔ ออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับมาตรฐาน หลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข ตามมาตรา ๖ วรรคแรก และออกประกาศกระทรวงตามที่กฎกระทรวงดังกล่าว กำหนดตามมาตรา ๖ วรรคสอง

๑.๕ อนุมัติให้ใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ขัดหรือแย้งกับ กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖ ซึ่งมีความจำเป็นหรือมีเหตุผลเป็น พิเศษเฉพาะท้องถิ่น เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ สาธารณสุขแล้ว ตามมาตรา ๗ วรรคสอง

๑.๖ พิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน มาตรการ รวมทั้ง การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการ สาธารณสุขโดยข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสาธารณสุข ตามมาตรา ๑๐ (๑) และ (๒)

๑.๗ ออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ ในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ตามมาตรา ๒๐ (๔)

๑.๘ ออกประกาศกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ สาธารณสุขกำหนดจำนวนคนต่อจำนวนพื้นที่ของอาคารที่ถือว่ามีคน อยู่มากเกินไป ตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง

๑.๙ ออกประกาศกระทรวงกำหนดเหตุอื่นใดเป็นเหตุรำคาญ ตามมาตรา ๒๕ (๕)

๑.๑๐ ออกประกาศกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ในการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ตามมาตรา ๒๘/๑

๑.๑๑ ออกประกาศกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ สาธารณสุขกำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตามมาตรา ๓๑

๑.๑๒ ออกประกาศกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข ของกิจการที่ต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง

๑.๑๓ แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ตามมาตรา ๖๖/๑ (๓)

๑.๑๔ ออกประกาศกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และเงื่อนไข ในการเปรียบเทียบปรับของคณะกรรมการเปรียบเทียบ ตามมาตรา ๘๕ วรรคสี่

๒. คณะกรรมการสาธารณสุข (คสธ.) ซึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมควบคุม มลพิษ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดี กรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดี กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เลขาธิการคณะกรรมการ อาหารและยา เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกรุงเทพมหานคร นายกษมาคมสันนิบาตเทศบาล แห่งประเทศไทย นายกษมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัด แห่งประเทศไทย นายกษมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่ง ประเทศไทย และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นไม่เกินสี่คนซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มี ความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในด้านกฎหมายการสาธารณสุข การอนามัยสิ่งแวดล้อม และการคุ้มครองผู้บริโภค เป็นกรรมการ ให้อธิบดีกรมอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ ตามมาตรา ๙ รวมทั้งสิ้นไม่เกิน ๒๐ คน

กฎหมายได้กำหนดให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา ๑๐ ดังนี้

๒.๑ เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบาย แผนงาน มาตรการเกี่ยวกับการสาธารณสุข และพิจารณาให้ความเห็น ในเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

๒.๒ ศึกษา วิเคราะห์ และให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการ ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและคำสั่งเกี่ยวกับการสาธารณสุข

๒.๓ ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และ ต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

๒.๔ ให้คำปรึกษา แนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๕ กำหนดโครงการและประสานงานระหว่างส่วนราชการ และราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๖ ควบคุม สอดส่องการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มี อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุข เพื่อรายงานต่อรัฐมนตรี

๒.๗ ติดตามและประเมินการดำเนินการของคณะกรรมการ สาธารณสุขจังหวัดและคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และตามที่กฎหมายกำหนดไว้

๒.๘ ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการฯ ว่า ราชการส่วน ท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นซึ่งมีเขตอำนาจในท้องถิ่นใดไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่มีเหตุผล อันสมควร ให้คณะกรรมการฯ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับ ดูแลการปฏิบัติราชการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เพื่อสั่งให้ราชการ

ส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่หรือแก้ไขการดำเนินการให้เป็นไปโดยถูกต้องภายในระยะเวลาที่เห็นสมควร

๒.๙ มีอำนาจตามมาตรา ๑๖ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการสาธารณสุขมอบหมาย

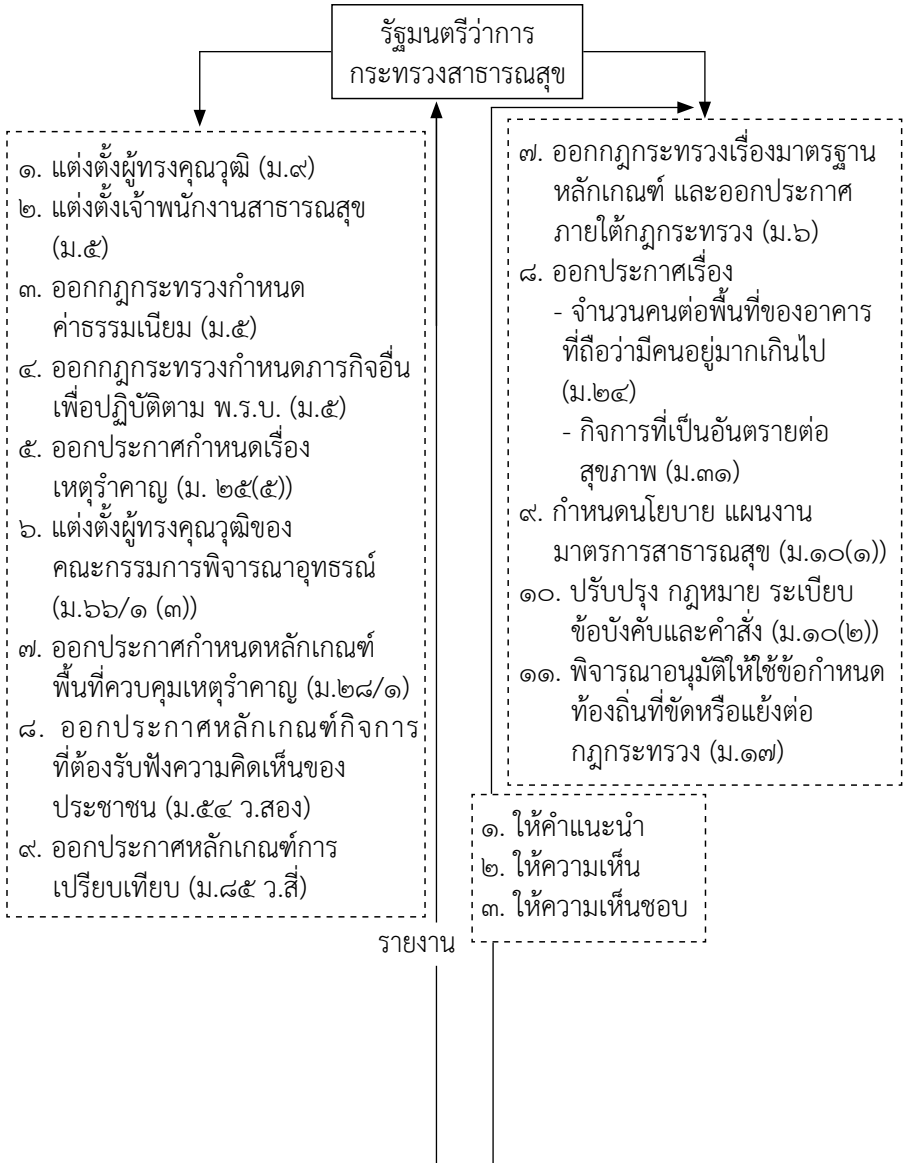
๒.๑๐ ออกประกาศคณะกรรมการสาธารณสุขตามมาตรา ๑๗/๔ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขสำหรับการแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งการเป็นกรรมการผู้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการผู้แทนภาคประชาชนในคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด และคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร

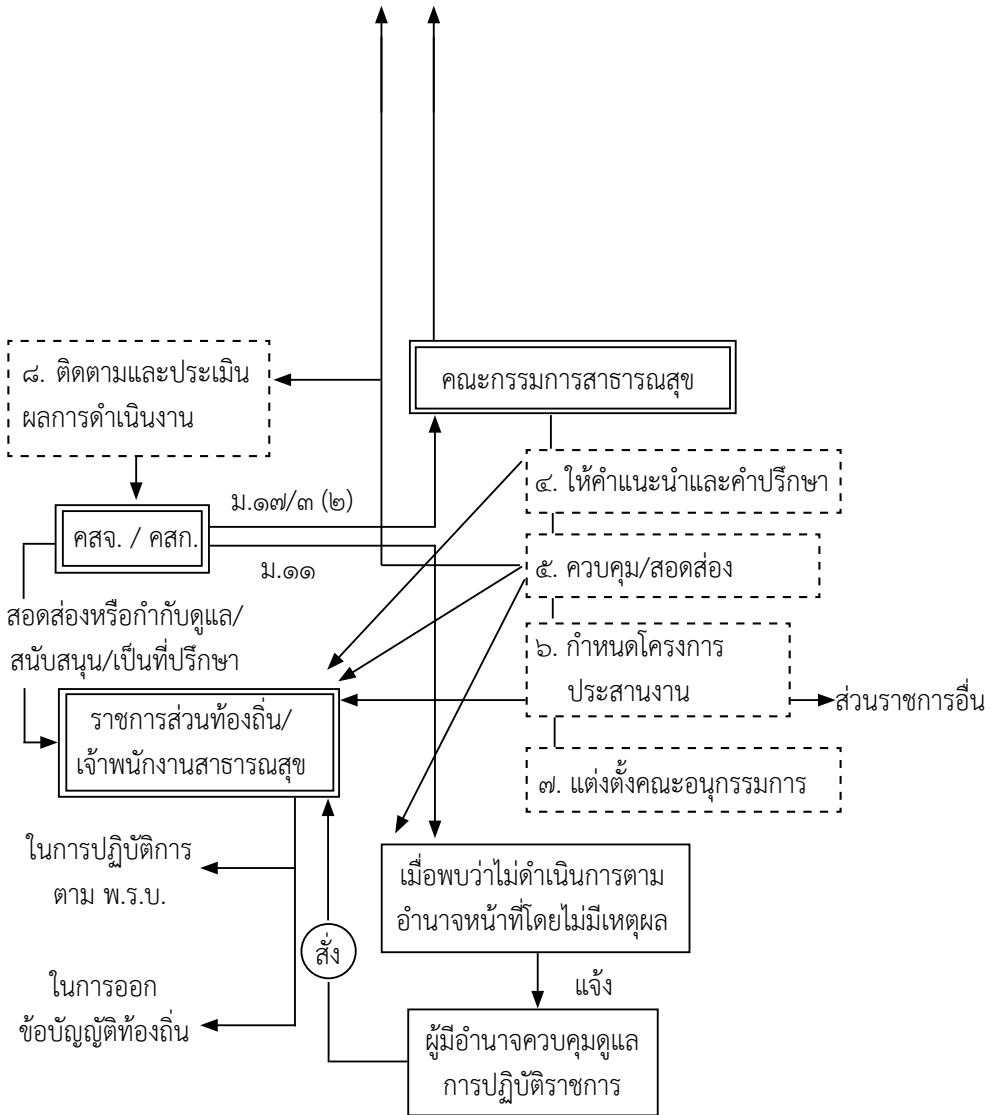
๒.๑๑ ออกประกาศคณะกรรมการสาธารณสุขตามมาตรา ๖๖/๑ วรคสาม เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขสำหรับการแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์

ซึ่งจะเห็นได้ว่า คณะกรรมการสาธารณสุขเป็นองค์กรสูงสุดที่จะพิจารณาแนวทาง นโยบาย แผนงาน และมาตรการ รวมทั้งกำหนดมาตรฐาน หลักเกณฑ์ และที่สำคัญคือ มีอำนาจในการให้คำแนะนำและควบคุมสอดส่อง ดูแลและสนับสนุนการปฏิบัติการของราชการส่วนท้องถิ่นและเจ้าพนักงานท้องถิ่น (ดูแผนภูมิแสดงอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกับคณะกรรมการสาธารณสุข)

แผนภูมิ ๓ แสดงอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ของ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกับคณะกรรมการสาธารณสุข

๓. คณะอนุกรรมการ หมายถึง คณะบุคคลที่คณะกรรมการสาธารณสุขได้แต่งตั้งขึ้นเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการสาธารณสุขมอบหมาย ตามมาตรา ๑๖ รวมทั้งคณะบุคคลที่คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด คณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้แต่งตั้งขึ้น เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการดังกล่าวมอบหมาย โดยให้นำมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาบังคับใช้โดยอนุโลมด้วย

๔. อธิบดีกรมอนามัย ในฐานะที่เป็นกรรมการและเลขานุการ ในคณะกรรมการสาธารณสุขจึงมีบทบาทเป็นแกนสำคัญในการผลักดันให้คณะกรรมการสาธารณสุขดำเนินการตามอำนาจหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอธิบดีกรมอนามัยได้จัดตั้ง “ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย” ขึ้น เพื่อเป็นองค์กรรองรับการดำเนินงาน ดังกล่าว

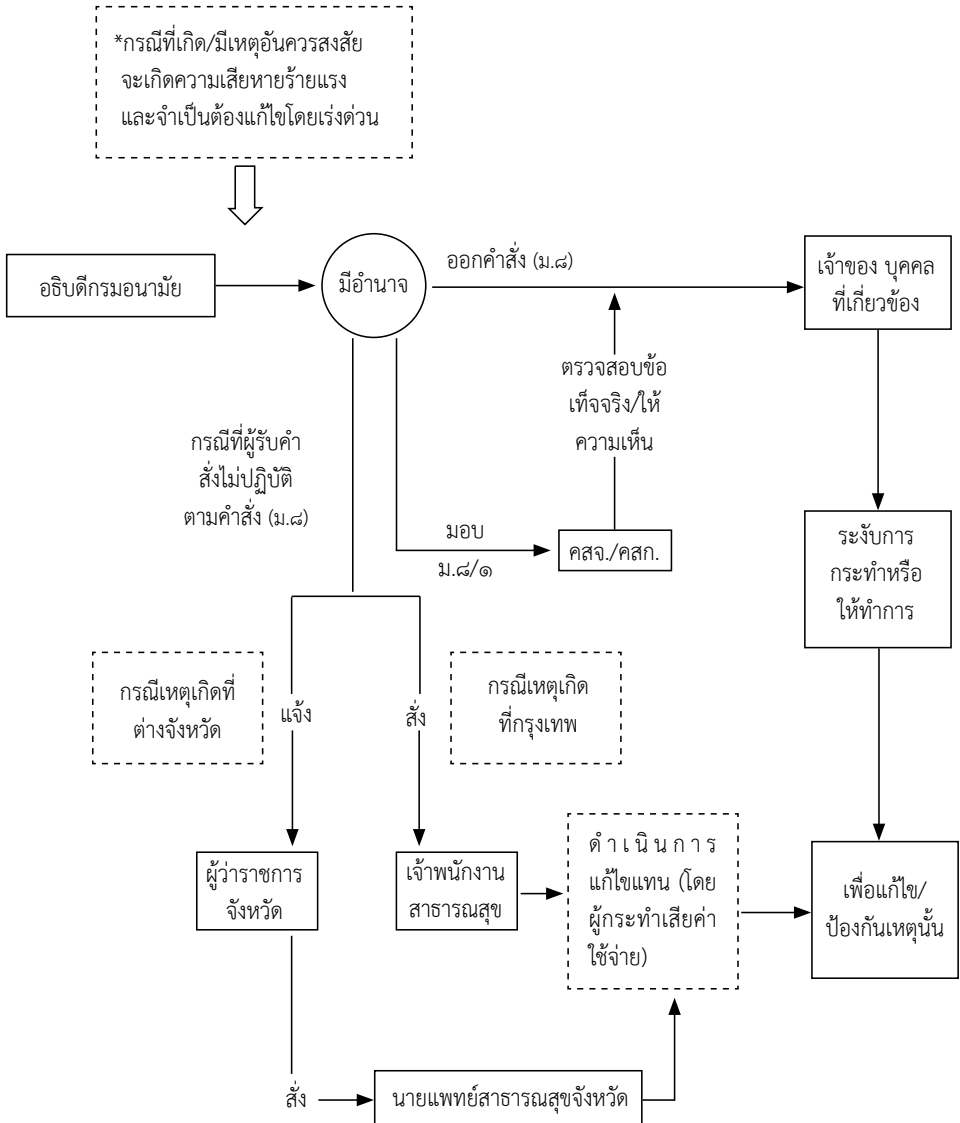
พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘ ยังได้ให้อำนาจแก่อธิบดีกรมอนามัยในการออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องก่อให้เกิดความเสียหาย ระงับการกระทำหรือกระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้ตามที่เห็นสมควร ในกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วนซึ่งสามารถใช้อำนาจนี้ได้ในขอบเขตทั่วประเทศ และถ้าผู้ที่ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามก็สามารถสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขหรือแจ้งให้ผู้ว่าราชการ

จังหวัดสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเข้าดำเนินการแก้ไขได้ โดยผู้กระทำได้เสียค่าใช้จ่าย

นอกจากนี้ มาตรา ๘/๑ ได้กำหนดให้อธิบดีกรมอนามัยสามารถมอบหมายคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด หรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาออกคำสั่งตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (อธิบดีกรมอนามัยได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้ตามคำสั่งกรมอนามัยที่ ๑๐๓๒/๒๕๔๗ สั่ง ณ วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗) โดยสามารถสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิ ๔ แสดงอำนาจของอธิบดีกรมอนามัยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข

พ.ศ. ๒๕๓๕

๕. ราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๔ มีอำนาจในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้อำนาจไว้เพื่อใช้บังคับในเขตอำนาจของท้องถิ่นนั้น

ซึ่ง “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” ตามมาตรา ๔ หมายถึง ข้อบัญญัติเทศบัญญัติ หรือข้อบังคับซึ่งตราขึ้นโดยราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งก็คือ ข้อบังคับที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกตามอำนาจของกฎหมาย ได้แก่ เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติเมืองพัทยา ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีขั้นตอนการเสนอร่างการพิจารณาและการประกาศใช้ ตามที่ได้เสนอไว้แล้วในบทที่ ๒

ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ในเรื่องต่อไปนี้คือ

- ๑) เรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามมาตรา ๒๐ (๑) - (๖)
- ๒) เรื่องการกำหนดเขตการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ตามมาตรา ๒๙
- ๓) เรื่องการกำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่ต้องควบคุมในท้องถิ่น และหลักเกณฑ์ทั่วไปตามมาตรา ๓๒ (๑) - (๒)
- ๔) เรื่องสุขลักษณะของตลาด ตามมาตรา ๓๕ (๑) - (๔)
- ๕) เรื่องสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารตามมาตรา ๔๐ (๑) - (๗)
- ๖) เรื่องสุขลักษณะของการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะตามมาตรา ๔๓ (๑) - (๕)

๗) เรื่องแบบหนังสือรับรองการแจ้งและวิธีการแจ้ง ตามมาตรา ๔๘ และหลักเกณฑ์ วิธีการขอใบแทนและการออกใบแทนหนังสือรับรองการแจ้ง ตามมาตรา ๕๐ วรรคสอง

๘) เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอและการออกใบอนุญาต ตามมาตรา ๕๔ การขอต่ออายุใบอนุญาต ตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม การขอรับใบแทนและการออกใบแทนใบอนุญาตตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง

๙) เรื่องอัตราค่าธรรมเนียม ตามมาตรา ๖๓

รายละเอียดดูในบทต่อไป

๖. เจ้าพนักงานท้องถิ่น (จพล.) หมายถึง นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสำหรับเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นราชการส่วนท้องถิ่นสำหรับในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ตามมาตรา ๔ และให้มีอำนาจ ดังนี้

๖.๑ ออกใบอนุญาต และออกหนังสือรับรองการแจ้งผู้ประกอบการที่กฎหมายกำหนดให้ต้องขออนุญาตหรือต้องแจ้งแล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๕๔ และมาตรา ๔๘ ตามลำดับ

๖.๒ ออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการกิจการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายให้แก้ไขและปรับปรุงให้ถูกต้อง ถ้าไม่แก้ไข สั่งให้หยุดกิจการนั้นได้ ตามมาตรา ๔๕

๖.๓ ออกคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา ๕๙ หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา ๖๐

๖.๔ ออกคำสั่งให้หยุดกิจการกรณีที่ค้างชำระค่าธรรมเนียมติดต่อกันเกินกว่า ๒ ครั้ง จนกว่าจะเสียค่าธรรมเนียมและค่าปรับตามมาตรา ๖๕

๖.๕ ออกคำสั่งให้หยุดกิจการสำหรับกิจการที่ต้องแจ้งแต่ไม่แจ้ง และเคยได้รับโทษมาแล้วยังฝ่าฝืนอีก และถ้าไม่หยุดอาจสั่งห้ามดำเนินกิจการนั้นได้แต่ไม่เกิน ๒ ปี ตามมาตรา ๕๒

๖.๖ ออกคำสั่งให้ผู้ใดหรือผู้ประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติในมาตราต่างๆ ของหมวด ๓ ถึงหมวด ๙ เพื่อแก้ไขหรือระงับหรือปรับปรุง หรือระงับหรือเพิกถอนเพื่อป้องกันเหตุรำคาญและให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ หรือกฎกระทรวง หรือข้อกำหนดของท้องถิ่น (ดูรายละเอียดในบทที่ ๔)

๖.๗ ตรวจสอบดูแลกิจการต่าง ๆ ตามอำนาจในมาตรา ๔๔ (๑)-(๕) ได้

๖.๘ มีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เป็น “ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น” ซึ่งจะกำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ (๑)-(๕) ทุกข้อหรือบางข้อ หรือข้อใดข้อหนึ่งก็ได้

๖.๙ มีอำนาจในการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๘/๑ ซึ่งเมื่อเหตุรำคาญดังกล่าวถูกระงับลงแล้ว เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศยกเลิกพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๘/๑ วรรคสาม

๖.๑๐ มอบหมาย “ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย” ให้มีอำนาจเปรียบเทียบตามความในมาตรา ๘๕ วรรคสามและวรรคสี่

ตาราง ๒ แสดงราชการส่วนท้องถิ่น/เจ้าพนักงานท้องถิ่นและเขตอำนาจที่รับผิดชอบ

ราชการส่วนท้องถิ่น	เจ้าพนักงานท้องถิ่น	เขตอำนาจที่รับผิดชอบ
๑. เทศบาล	๑. นายกเทศมนตรี	๑. เขตเทศบาล
๒. องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)	๒. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด	๒. พื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด
๓. กรุงเทพมหานคร	๓. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	๓. เขตกรุงเทพมหานคร
๔. เมืองพัทยา	๔. นายกเมืองพัทยา	๔. เขตเมืองพัทยา
๕. องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)	๕. นายกองค้การบริหารส่วนตำบล	๕. เขตองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)
๖. องค์รปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายกำหนด	๖. ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น	๖. เขตองค์รปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายกำหนด

๗. เจ้าพนักงานสาธารณสุข (จพส.) หมายถึง เจ้าพนักงาน ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งปัจจุบันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุข แต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุขแล้ว

ทั้งนี้ เจ้าพนักงานสาธารณสุขอาจได้รับการแต่งตั้งเพิ่มเติมอีกได้หากรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็น

ขณะนี้ มีเจ้าพนักงานสาธารณสุข ทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะมีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือและ

ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้โดยกฎหมายได้กำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้

๗.๑ แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยไม่ชักช้า กรณีที่พบว่ามีการปฏิบัติไม่ถูกต้อง หรือฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ประกาศ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้แก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามมาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง และให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งต่อคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๑๑

๗.๒ กรณีที่พบว่าจะเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนโดยส่วนรวม ซึ่งสมควรจะดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ประกอบการแก้ไขหรือระงับเหตุนั้นได้ แล้วแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ ตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง

๗.๓ เพื่อให้สามารถปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจตามมาตรา ๔๔ ดังนี้

(ก) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(ข) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือเรียกหนังสือรับรองการแจ้งหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่นั้น

(ค) แนะนำให้ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งหรือตามข้อกำหนดของท้องถิ่นหรือตามพระราชบัญญัตินี้

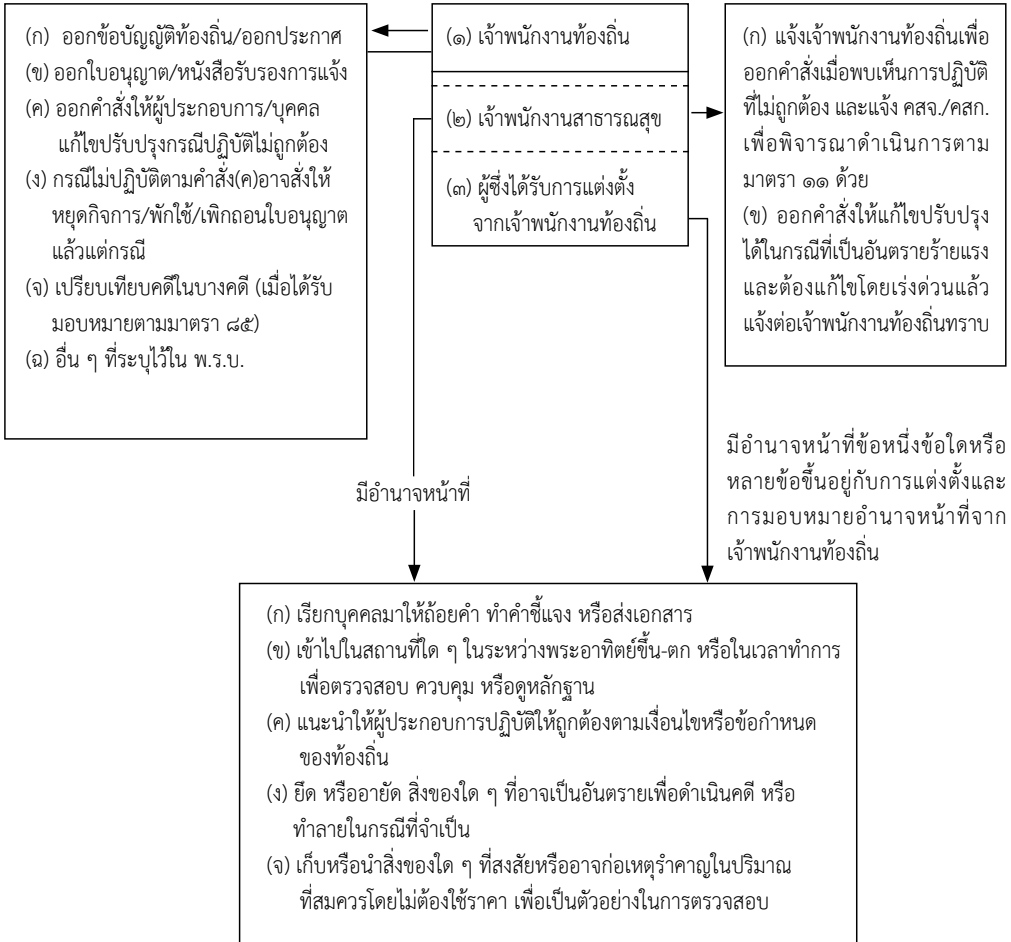
(ง) ยึดหรืออายัดสิ่งของใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดี หรือเพื่อนำไปทำลายในกรณีจำเป็น

(จ) เก็บหรือนำสินค้าหรือสิ่งของใด ๆ ที่สงสัยว่าจะไม่ถูกสุขลักษณะหรือจะก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากอาคารหรือสถานที่ใด ๆ เป็นปริมาณตามสมควร เพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบตามความจำเป็นได้โดยไม่ต้องใช้ราคา

สำหรับเขตอำนาจของเจ้าพนักงานสาธารณสุขแต่ละตำแหน่งให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุข

๘. ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายถึง ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นนั้น ให้มีอำนาจปฏิบัติการตรวจตรา กำกับดูแล ตามมาตรา ๔๔ ซึ่งหมายถึง อำนาจหน้าที่ข้อ (ก)-(จ) ของเจ้าพนักงานสาธารณสุขในข้อ ๗ นั้นเอง แต่กฎหมายกำหนดว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นให้อำนาจเพียงข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ หรือทั้ง ๕ ข้อก็ได้ ดังนั้น การแต่งตั้งผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องระบุอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในคำสั่งแต่งตั้งนั้นด้วย

แผนภูมิ ๕ แสดงอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๙. คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด (คสจ.) และ คณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร (คสท.)

คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ อัยการจังหวัด ปลัดจังหวัด เกษตรจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด และนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นกรรมการ นายกเทศมนตรี จำนวนหนึ่งคน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหนึ่งคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และในกรณีที่จังหวัดใดมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นกรรมการด้วย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในด้านการสาธารณสุขและการอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวนไม่เกินสี่คน และผู้แทนภาคประชาชน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดซึ่งรับผิดชอบงานด้านกฎหมายและการอนามัยสิ่งแวดล้อม ด้านละหนึ่งคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ รองปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งปลัดกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย รองปลัดกรุงเทพมหานครซึ่งปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมาย ผู้อำนวยการ

สำนักเทศกิจกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม กรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ผู้แทนกรมควบคุมโรค ผู้แทนกรมปศุสัตว์ ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ผู้แทนกรมอนามัย ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในด้านการสาธารณสุขและการอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวนไม่เกินสี่คน และผู้แทนภาคประชาชน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ ให้ผู้อำนวยการสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมอนามัยแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกรมอนามัยซึ่งรับผิดชอบงานด้านกฎหมายหรือการอนามัยสิ่งแวดล้อมหนึ่งคน และให้ผู้อำนวยการสำนักอนามัยกรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักอนามัยกรุงเทพมหานครซึ่งรับผิดชอบงานด้านกฎหมายหรือการอนามัยสิ่งแวดล้อมหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

โดยคณะกรรมการทั้งสองคณะมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๗/๓ ในเขตจังหวัดและในเขตกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

๙.๑ ดำเนินการตามนโยบาย แผนงานและมาตรการตาม ม.๑๐ (๑)

๙.๒ เสนอความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

๙.๓ ให้คำแนะนำแก่ อปท. ในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น และให้คำปรึกษาหรือสนับสนุน อปท. และเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

๙.๔ ประสานงาน สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพในการดำเนินการของส่วนราชการและ อปท. ที่เกี่ยวข้องตามโครงการที่คณะกรรมการกำหนด โดยเน้นให้ ปชช. มีส่วนร่วมด้วย

๙.๕ สอดส่องหรือกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุขเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการ

๙.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนการรณรงค์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสาธารณสุขและการอนามัยสิ่งแวดล้อม

๙.๗ ตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของอธิบดีกรมอนามัยตามมาตรา ๘/๑

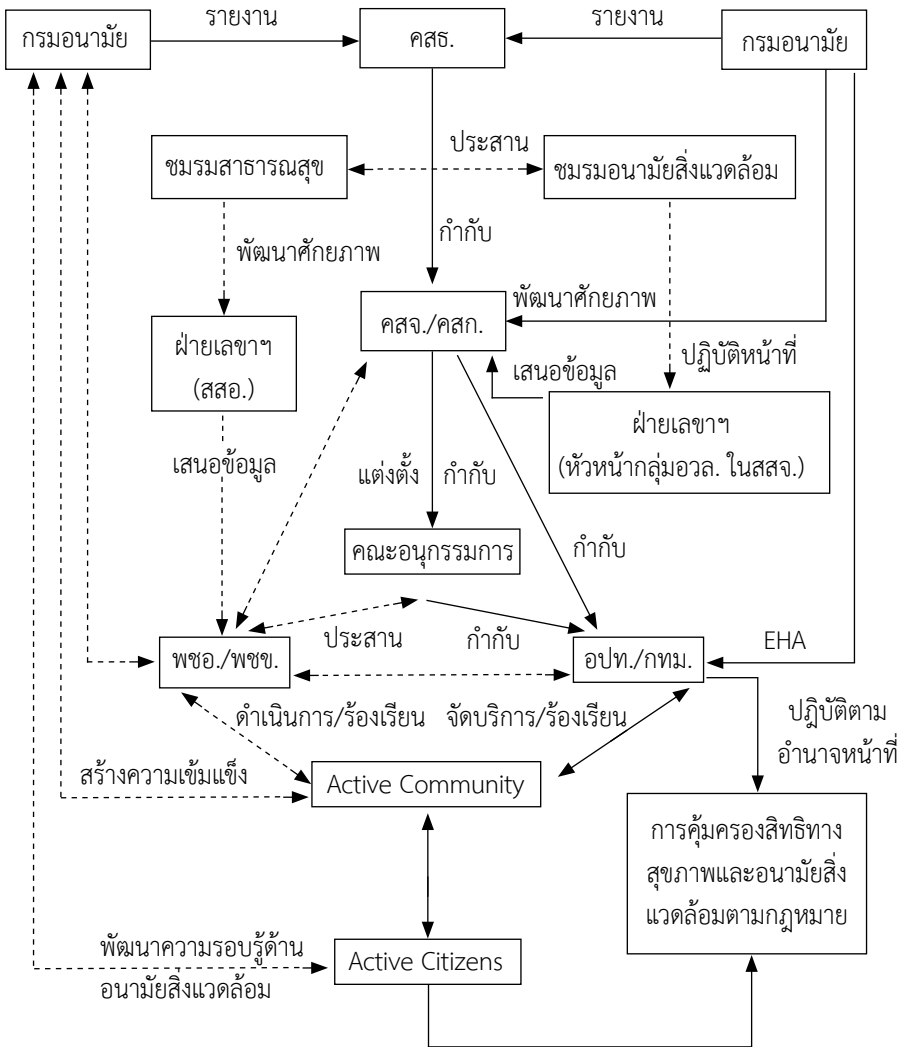
๙.๘ ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา

๙.๙ มีอำนาจตามมาตรา ๑๗/๕ ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครมอบหมาย

๙.๑๐ ตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาออกคำสั่งของอธิบดีกรมอนามัยตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๘/๑ โดยไม่ชักช้า

๙.๑๑ มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๑ ในการแจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น (จพล.) ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เพื่อสั่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

แผนภูมิ ๖ แสดงกลไกการขับเคลื่อนการบังคับใช้กฎหมาย

๑๐. คณะกรรมการสรรหา (สำหรับคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด และคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร)

จะเห็นได้ว่ากรรมการในบางตำแหน่งของคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด คณะกรรมการสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร ไม่สามารถแต่งตั้งได้ทันที แต่ต้องผ่านการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหาเสียก่อน โดยคณะกรรมการสรรหามือถือประกอบดังนี้

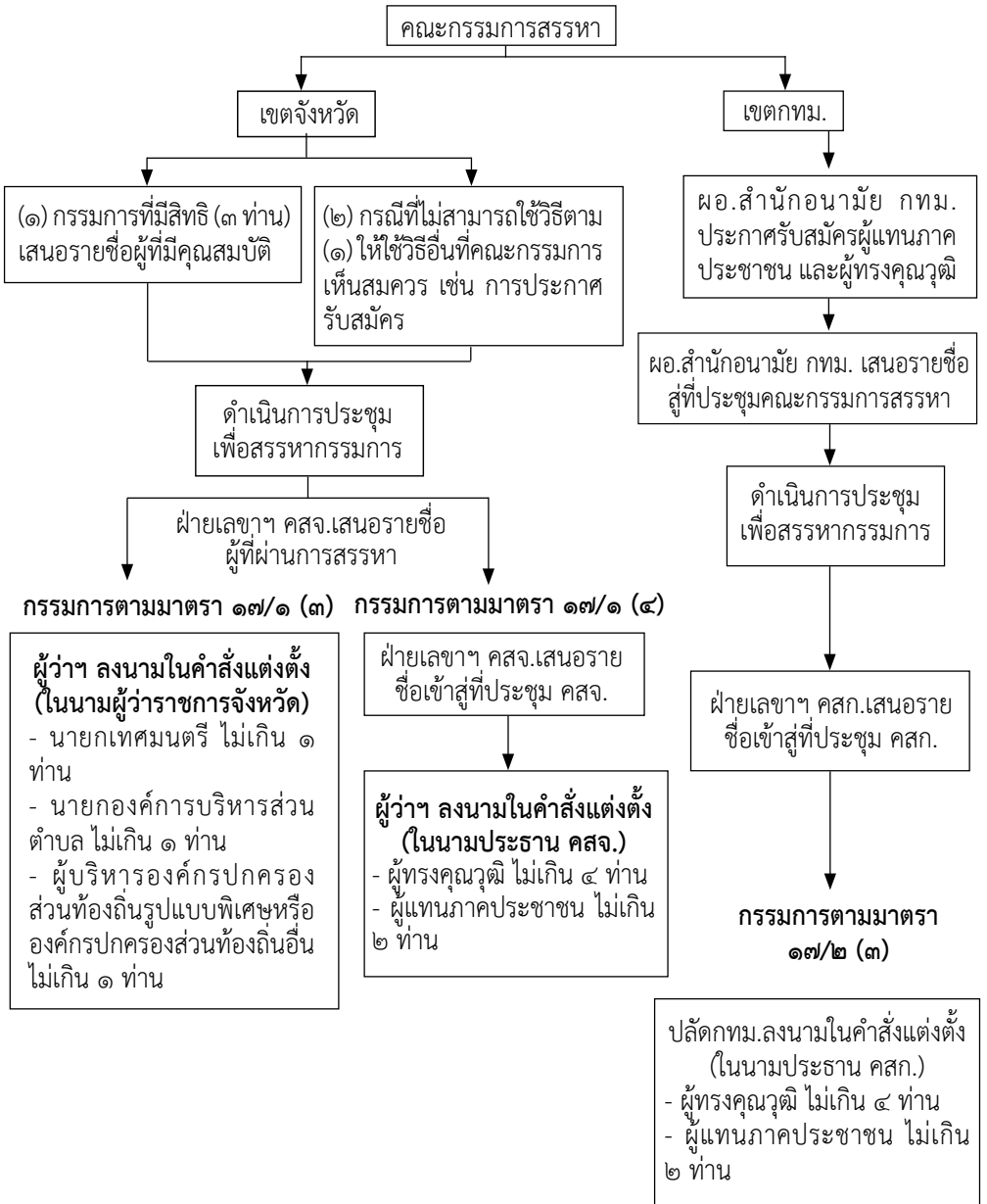
คณะกรรมการสรรหาในเขตจังหวัด ประกอบด้วย นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นประธานกรรมการ ท้องถิ่นจังหวัด ศึกษาธิการจังหวัด และที่ปรึกษาผู้ตรวจราชการภาคประชาชน (ด้านสิ่งแวดล้อม) เป็นกรรมการ และให้ข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งรับผิดชอบงานด้านการอนามัยสิ่งแวดล้อม เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการสรรหาในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย รองปลัดกรุงเทพมหานครที่ปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมายเป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อมกรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นกรรมการ ให้ผู้อำนวยการสำนักอนามัยกรุงเทพมหานครเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ข้าราชการในสังกัดสำนักอนามัยกรุงเทพมหานครซึ่งรับผิดชอบงานด้านกฎหมายหรือการอนามัยสิ่งแวดล้อมหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ การสรรหาและแต่งตั้งนั้นมีหลักเกณฑ์ วิธีการตามที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการสาธารณสุขเรื่อง การแต่งตั้ง วาระ การดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งการเป็นกรรมการผู้ดำรง

ตำแหน่งนายกเทศมนตรี กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการผู้แทนภาคประชาชนในคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด และคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๖๑

แผนภูมิ ๗ แสดงขั้นตอนการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการใน คสจ./คสภ.

๑๑. คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ประกอบด้วย อธิบดีกรมอนามัย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ผู้แทนกรมปศุสัตว์ ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจากผู้มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ในด้านการสาธารณสุขและการอนามัยสิ่งแวดล้อมอีกไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ ในจำนวนนี้ให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนอย่างน้อยหนึ่งคน ให้รองอธิบดีกรมอนามัย ซึ่งอธิบดีกรมอนามัยมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมอนามัยแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกรมอนามัยจำนวนสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๖๖/๒ ดังนี้

๑๐.๑ พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๖๖

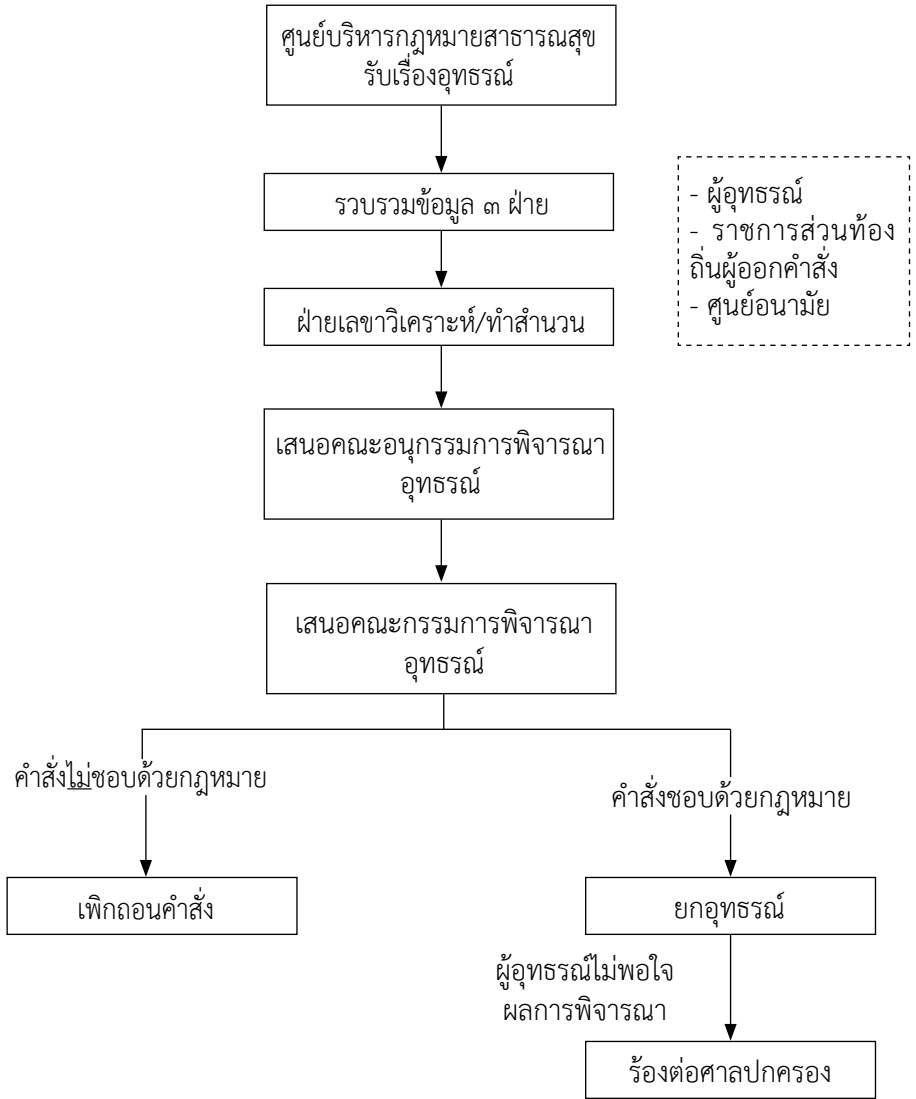
๑๐.๒ มีหนังสือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือสั่งให้บุคคลดังกล่าวส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

๑๐.๓ สอบถามข้อเท็จจริงหรือกระทำการใด ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

๑๒. คณะกรรมการสรรหา (สำหรับคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์) ประกอบด้วย รองอธิบดีกรมอนามัยที่อธิบดีกรมอนามัยมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษผู้แทนกรมปศุสัตว์ ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง เป็นกรรมการ ให้อธิบดีกรมอนามัย แต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกรมอนามัยจำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการและ

เลขานุการ และแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกรมอนามัยจำนวนสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีหน้าที่ในการสรรหากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ในคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โดยกรรมการแต่ละท่านสามารถ เสนอรายชื่อผู้ที่สมควรได้รับการแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน ๓ คน ในจำนวน นี้ให้มีรายชื่อจากภาคเอกชนอย่างน้อยหนึ่งคน ซึ่งเมื่อรวมแล้ว จะสามารถเสนอรายชื่อได้ไม่เกิน ๙ คน ทั้งนี้ การสรรหาให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

แผนภูมิ ๘ แสดงขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์

๑๓. คณะกรรมการเปรียบเทียบ โดยทั่วไปการเปรียบเทียบคดีหรือเปรียบเทียบปรับนั้น มักจะให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานตำรวจ แต่โดยที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมต้องการให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบขึ้นเป็นการเฉพาะตามมาตรา ๘๕ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบขึ้นทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร และในต่างจังหวัด และตามมาตรา ๘๕ วรรคสาม คณะกรรมการเปรียบเทียบอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเปรียบเทียบปรับได้ด้วย ทั้งนี้ การเปรียบเทียบให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๘๕ วรรคสี่ และค่าปรับที่ได้ให้เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๖๔ โดยรายละเอียดในการเปรียบเทียบปรับ มีดังนี้

ตาราง ๓ แสดงอำนาจการเปรียบเทียบในเขต กทม. และเขตจังหวัด

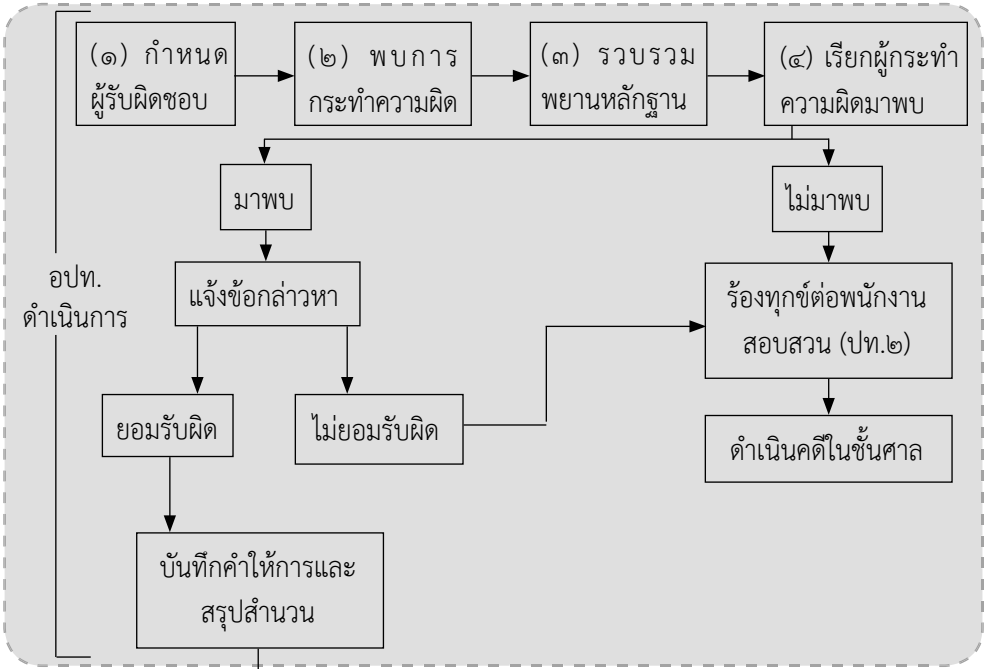
พื้นที่	คณะกรรมการเปรียบเทียบ	อำนาจการเปรียบเทียบ
๑. เขตกรุงเทพมหานคร	๑. ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - ผู้แทนกรุงเทพมหานคร - ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด - ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ - ข้าราชการในสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นเลขานุการ และให้มีผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกิน ๒ คน	๑. เปรียบเทียบปรับได้ในทุกความผิดตาม พ.ร.บ.นี้ (กรณี que เห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง)
๒. เขตจังหวัดต่างๆ	๒. ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ว่าราชการจังหวัด - อัยการจังหวัด - ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด - นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นเลขานุการ <ul style="list-style-type: none"> - ข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกิน ๒ คน 	๒. เช่นเดียวกับข้อ ๑.

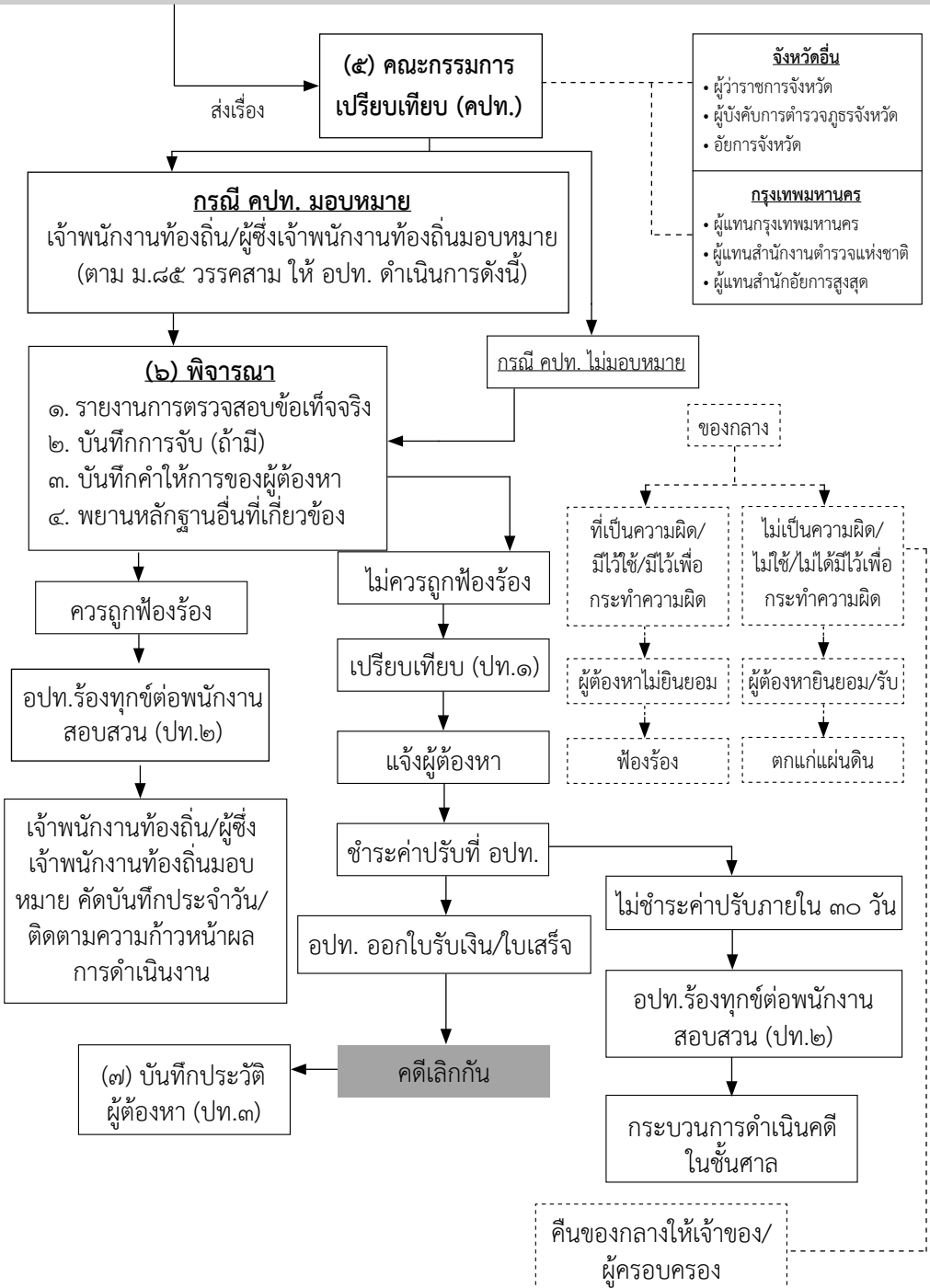
พื้นที่	คณะกรรมการเปรียบเทียบ	อำนาจการเปรียบเทียบ
๓. เขตราชการ ส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ	๓. เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ได้รับ มอบหมายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยได้รับมอบหมายจาก คณะกรรมการเปรียบเทียบให้ เปรียบเทียบปรับได้	๓. เฉพาะความผิดที่มีโทษปรับ สถานเดียว หรือมี โทษจำคุกไม่เกินสามเดือน/ปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพัน บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การเปรียบเทียบโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบ จะสามารถกระทำ ได้เมื่อคณะกรรมการเห็นว่าผู้กระทำผิดดังกล่าวไม่สมควรได้รับโทษจำคุก หรือถูกดำเนินคดีในชั้นศาล ทั้งนี้ การพิจารณาเปรียบเทียบปรับให้เป็นไป ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการ เปรียบเทียบของคณะกรรมการเปรียบเทียบและเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือ ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

แผนภูมิ ๙ แสดงขั้นตอนการเปรียบเทียบตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

การเปรียบเทียบ

ตาราง ๔ แสดงข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคณะกรรมการภายใต้พระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

รายการ คณะกรรมการ	จำนวน คณะกรรมการ	ประธาน	เลขานุการ	ผู้ช่วยเลขานุการ	สามารถแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ	ได้รับเบี้ย ประชุม
คณะกรรมการ สาธารณสุข	๑ คณะ	ปลัดกระทรวง สาธารณสุข	อธิบดีกรมอนามัย	-	✓	✓
คณะกรรมการ เปรียบเทียบ	๗๗ คณะ (กทม. + ๗๖ จังหวัด)	-	- นายแพทย์ สาธารณสุขจังหวัด - ข้าราชการสังกัด กรุงเทพมหานคร	- ข้าราชการสังกัด สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด ไม่เกิน ๒ คน - ข้าราชการสังกัด กรุงเทพมหานคร ไม่เกิน ๒ คน	✗	✓
คณะกรรมการ สาธารณสุขจังหวัด (คสจ.)	๗๖ คณะ (๗๖ จังหวัด)	ผู้ว่าราชการจังหวัด	- นายแพทย์ สาธารณสุข จังหวัด	ข้าราชการสังกัด สำนักงาน สาธารณสุข จังหวัดที่ทำงาน ด้านกฎหมาย และอนามัยสิ่ง แวดล้อมด้านละ ๑ คน	✓	✓
คณะกรรมการ สรรหา (สำหรับ คสจ.)	๗๖ คณะ (๗๖ จังหวัด)	นายแพทย์ สาธารณสุข จังหวัด	ข้าราชการ สังกัดสำนักงาน สาธารณสุข จังหวัด	-	✗	✗
คณะกรรมการ สาธารณสุข กรุงเทพมหานคร (คสท.)	๑ คณะ	ปลัด กรุงเทพมหานคร	ผู้อำนวยการ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร	ข้าราชการสังกัด กรมอนามัย ๑ คน และข้าราชการ สังกัดสำนัก อนามัย กรุงเทพมหานคร ๑ คน	✓	✓
คณะกรรมการ สรรหา (สำหรับ คสท.)	๑ คณะ	รองปลัด กรุงเทพมหานคร	- ผู้อำนวยการ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร	ข้าราชการสังกัด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ๑ คน	✗	✗

รายการ คณะกรรมการ	จำนวน คณะกรรมการ	ประธาน	เลขานุการ	ผู้ช่วยเลขานุการ	สามารถแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ	ได้รับเบี้ย ประชุม
คณะกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์	๑ คณะ	อธิบดีกรมอนามัย	รองอธิบดีกรม อนามัย	ข้าราชการสังกัด กรมอนามัย ๒ คน	✓	✓
คณะกรรมการ สรรหา (สำหรับ คณะกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์)	๑ คณะ	รองอธิบดีกรม อนามัย	ข้าราชการใน สังกัดกรมอนามัย	ข้าราชการใน สังกัดกรมอนามัย ๒ คน	✗	✗

๑๔. ผู้ประกอบกิจการ/เอกชน/ประชาชน เนื่องจากพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎหมายมหาชน โดยทั่วไปไม่มักจะให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการควบคุมกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายและประชาชน เอกชน หรือผู้ประกอบกิจการมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชน และป้องกันมิให้เจ้าพนักงานใช้อำนาจโดยมิชอบหรือไม่เป็นธรรม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงบัญญัติให้มีหมวด ๑๔ ว่าด้วยการอุทธรณ์ โดยกำหนดให้ผู้ใดเมื่อได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขในเรื่องต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๖ และไม่พอใจคำสั่ง มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง ซึ่งการอุทธรณ์ดังกล่าวไม่เป็นเหตุทุเลาการบังคับตามคำสั่ง เว้นแต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ จะเห็นสมควรให้มีการทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้นไว้ชั่วคราวตามมาตรา ๖๖ วรรคสอง อีกทั้งมาตรา ๖๗ กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาอุทธรณ์นั้นให้เสร็จสิ้นภายใน ๙๐ วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ และคำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด ซึ่งหมายความว่าเมื่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์วินิจฉัยตัดสินแล้วถือว่าเป็นการสิ้นสุดการโต้แย้งระหว่างรัฐกับเอกชนโดยการวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เท่านั้น ฉะนั้นจึงมิได้ตัดสิทธิเอกชนที่จะร้องขอความเป็นธรรมจากศาลปกครอง เอกชนที่ยังไม่พอใจหรือเห็นว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่เป็นธรรมก็สามารถฟ้องร้องต่อศาลปกครองได้ภายใน ๙๐ วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับทราบคำวินิจฉัยอุทธรณ์

เรื่องที่สามารถอุทธรณ์ได้ตามมาตรา ๖๖ ได้แก่

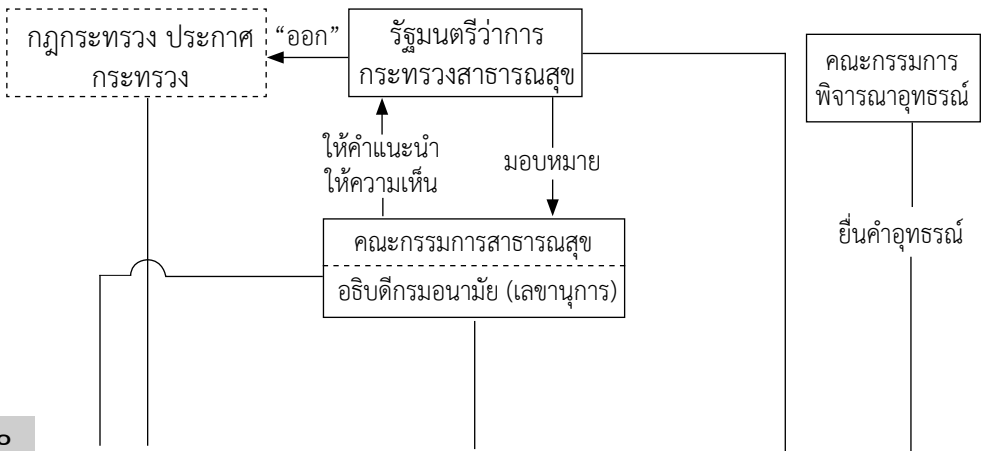
๑. คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

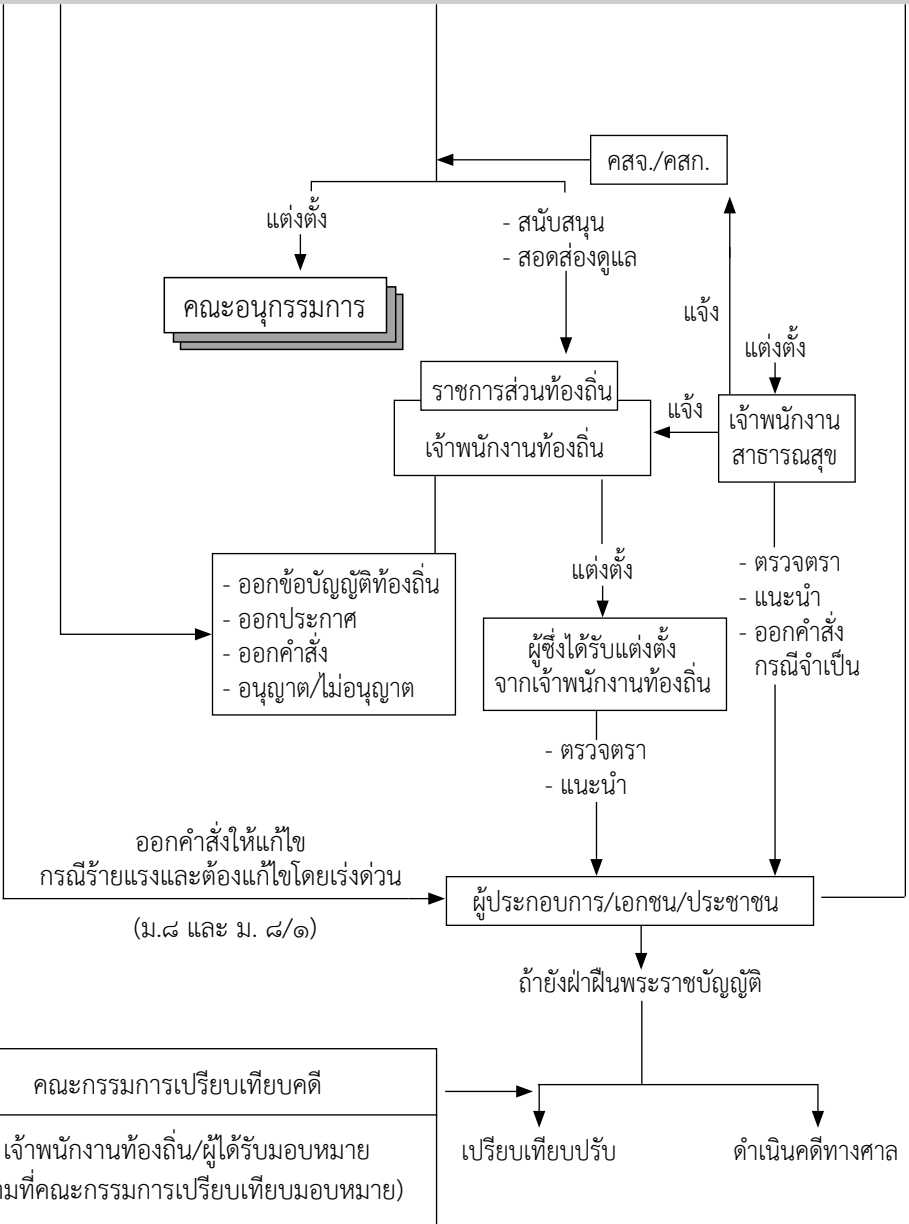
- * เรื่องสุขลักษณะอาคาร ตามมาตรา ๒๑, มาตรา ๒๒
- * เรื่องเหตุรำคาญ ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง, มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง, วรรคสาม
- * เรื่องคำสั่งให้แก้ไขปรับปรุง/สั่งให้หยุดกิจการ ตามมาตรา ๔๕
- * เรื่องคำสั่งให้การแจ้งเป็นอันสิ้นผล ตามมาตรา ๔๘ วรรคห้า
- * เรื่องคำสั่งให้หยุดกิจการหรือห้ามดำเนินกิจการ กรณีไม่แจ้งตามมาตรา ๕๒
- * เรื่องคำสั่งให้หยุดกิจการ กรณีไม่เสียค่าธรรมเนียมติดต่อกันเกินกว่า ๒ ครั้งตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง
- * เรื่องคำสั่งไม่ออก/ไม่ต่ออายุใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้ง หรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

๒. คำสั่งของเจ้าพนักงานสาธารณสุข กรณีออกคำสั่งตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง

จากบทบาทอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ของบุคคล หรือองค์กรหรือหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจจะสรุปเป็นแผนภูมิโครงสร้าง อำนาจ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล องค์กรและหน่วยงานได้ดังนี้

แผนภูมิ ๑๐ แสดงกลไกการใช้อำนาจตามกฎหมาย

บทที่ ๔

สารบัญญัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ต้องควบคุม
หรือกำกับดูแลตามพระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

บทนี้จะได้กล่าวถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ขอบเขตหรือความครอบคลุมปัญหาด้านการสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ต้องควบคุมกำกับดูแล ตลอดจนวิธีการและมาตรการในการควบคุมและกำกับดูแลในแต่ละเรื่อง ซึ่งจะขออธิบายรายละเอียดดังต่อไปนี้

เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

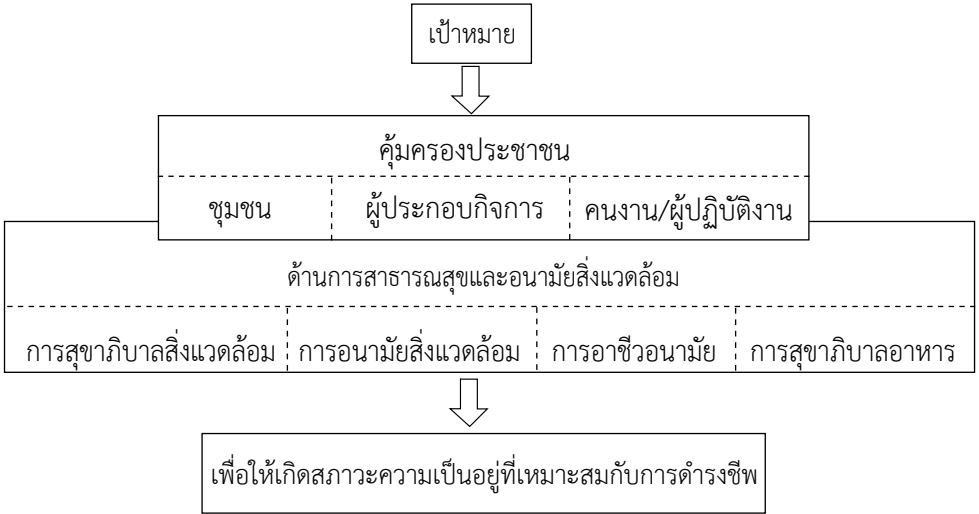
เมื่อวิเคราะห์เนื้อหาของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับเจตนารมณ์ของกฎหมายก็อาจจะสรุปเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ดังนี้

เป้าหมาย = เพื่อคุ้มครองประชาชนด้านการสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ = เพื่อให้เกิดสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน

ซึ่งพอจะแยกองค์ประกอบของเป้าหมายได้ดังแผนภูมิ ต่อไปนี้

แผนภูมิ ๑๑ แสดงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

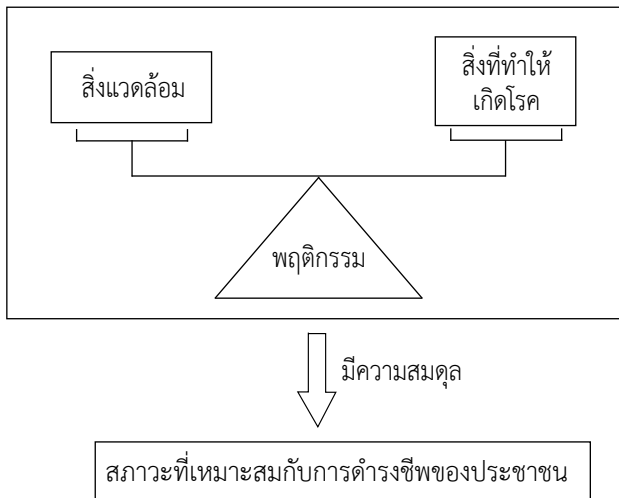
จากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ต้องการค้ำครองให้ประชาชน ซึ่งในที่นี้หมายถึง ชุมชน (Public) กลุ่มผู้ประกอบการ (Business operators) และกลุ่มคนงาน/ผู้ปฏิบัติงาน (Workers) ได้อยู่ใน “สภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ” ซึ่งก็คือ สภาวะที่สมดุลขององค์ประกอบ ๓ ประการ คือ สิ่งแวดล้อม (Environment) พฤติกรรม (Behavior) และสิ่งที่ทำให้เกิดโรค (Agent) ไม่ว่าจะเป็นเชื้อจุลินทรีย์ หรือสารเคมีที่เป็นพิษ ซึ่งคุณภาพที่เหมาะสมขององค์ประกอบทั้ง ๓ ประการนี้จะส่งผลในทางที่เป็นคุณต่อชีวิตมนุษย์ กล่าวคือ จะส่งเสริมและป้องกันให้มนุษย์มีสุขภาพ (Health) ที่ดี (ซึ่งหมายถึง คุณภาพที่ดีทั้งทางร่างกาย (Physical) ในลักษณะของการมีร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรค มีความปลอดภัยและความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต เป็นต้น ทางด้านจิตใจ (Mental) ในลักษณะ

ของความมั่นใจ ความพึงพอใจและสบายใจ ไม่ต้องหวาดระแวงต่ออันตรายจากสิ่งแวดล้อม สินค้าผลิตภัณฑ์หรืออาหาร หรือจากการใช้บริการในกิจการต่าง ๆ ทางด้านสังคม (Social) ในลักษณะของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่รุกร้าหรือละเมิดสิทธิซึ่งกันและกันและอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม เป็นต้น)

ทั้งนี้เพราะองค์ประกอบทั้ง ๓ ประการดังกล่าว เป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ แต่กลับดำรงอยู่ควบคู่ไปกับการดำเนินกิจการต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันของมนุษย์เรา กล่าวคือ นับตั้งแต่ตื่นนอน เข้าส้วม อาบน้ำ ล้างหน้า หุงหาอาหาร ทำมาหากิน ตลอดจนพักผ่อน นอนหลับ ฯลฯ ในทุกกิจกรรมที่ดำเนินไปล้วนแต่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่ต้องใช้สิ้นเปลืองไป ไม่ว่าจะเป็นดิน น้ำ ลม ไฟ หรือทรัพยากรอื่น ๆ แล้วกิจกรรมนั้นก็ก่อให้เกิดผลทั้งที่เป็นของดี และที่เป็นของเสียหรือมลพิษออกมาไม่ว่าจะเป็นของเสีย (อุจจาระ ปัสสาวะ) ขยะมูลฝอย น้ำเสีย น้ำทิ้ง ฝุ่น เขม่า เถ้า ควัน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านพฤติกรรมของมนุษย์เป็นสำคัญ และเมื่อกล่าวสำหรับกิจกรรมขนาดใหญ่ที่สลับซับซ้อนมากขึ้น เช่น การประกอบกิจการประเภทต่าง ๆ รวมทั้งโรงงานอุตสาหกรรมแล้ว ก็ยิ่งเด่นชัดว่ากิจการเหล่านั้นต้องใช้วัตถุดิบหรือทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมจำนวนมากเข้าสู่กระบวนการผลิต เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ที่นำไปใช้ประโยชน์ แต่ขณะเดียวกันก็เกิดมลพิษหรือของเสียที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีพของมนุษย์มากมายเช่นเดียวกัน ซึ่งความรุนแรงของผลกระทบจะมากจะน้อยก็ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีและพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติและผู้ประกอบการที่ควบคุมดูแลหรือปฏิบัติงานใช้เทคโนโลยีนั้น ๆ

จึงกล่าวได้ว่า ดุลยภาพที่เหมาะสมขององค์ประกอบทั้ง ๓ ประการก็คือ การรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสมที่ไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมและใช้วิธีการหรือเทคโนโลยีในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินการผลิต ที่สามารถให้ผลผลิตที่มีคุณภาพ ขณะเดียวกันก็สามารถควบคุมมลพิษหรือของเสียที่เกิดขึ้นให้อยู่ในสภาวะที่ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จะโดยวิธีการบำบัดหรือกำจัด หรือทำลาย ฯลฯ ซึ่งพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องในทุก ๆ ขั้นตอนต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมาตรการที่กำหนดไว้ด้วย

แผนภูมิ ๑๒ แสดงดุลยภาพที่เหมาะสมขององค์ประกอบ ๓ ประการ

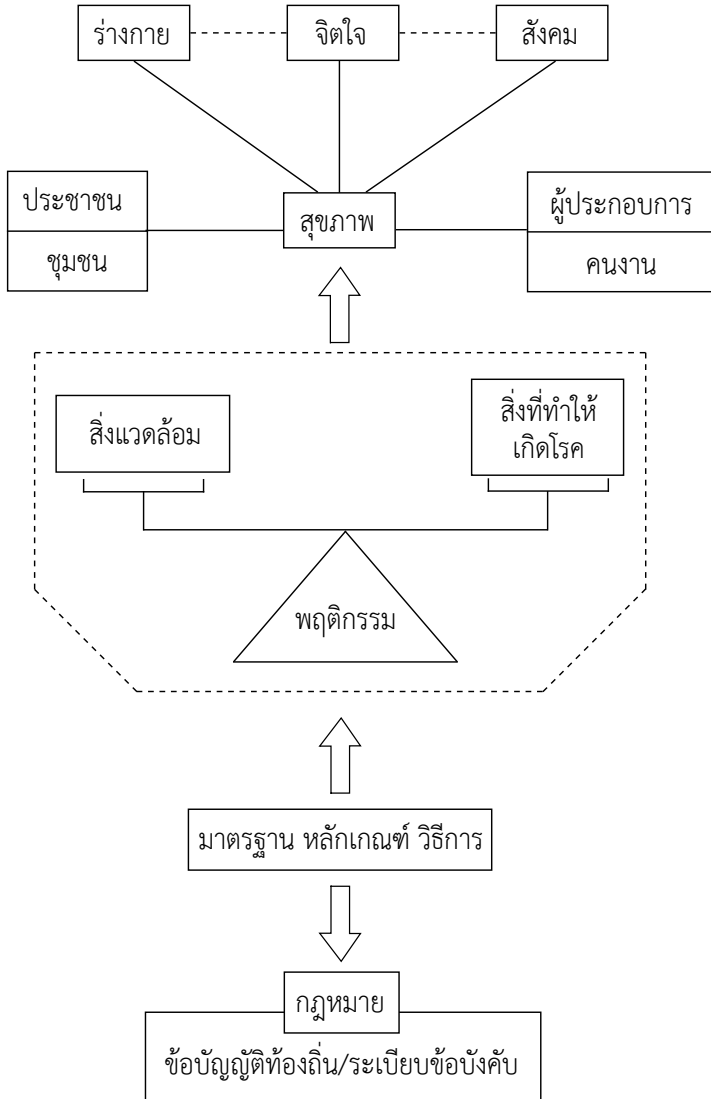

ดังนั้น เพื่อให้เกิด “สภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ” หรือ “เกิดดุลยภาพที่เหมาะสมขององค์ประกอบทั้ง ๓ ประการ” ดังกล่าวข้างต้น จึงจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้ทางด้านวิชาการ

(Technical know-how) ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีในทางกระบวนการผลิต และเทคโนโลยีในการควบคุมของเสียหรือมลพิษที่เกิดขึ้นจากกระบวนการผลิตนั้น ซึ่งต้องสามารถสรุปเป็น “มาตรฐานหลักเกณฑ์และวิธีการ” เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการควบคุมและตรวจสอบว่าการประกอบกิจการหรือกิจกรรมนั้น ๆ จะไม่ก่อให้เกิดสภาวะที่เป็นอันตรายหรือเป็นพิษ หรือมีผลกระทบต่อการดำรงชีพของมนุษย์ ซึ่งกรณีนี้เป็นการพิจารณาในแง่มุมเชิงวิทยาศาสตร์

เมื่อก้าวในแง่มุมทางสังคมวิทยา เราคงยอมรับกันว่าการที่มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคม จำเป็นต้องมีกฎ กติกา เพื่อความสงบสุขเรียบร้อยของสังคม โดยเฉพาะสังคมที่พัฒนาจากชุมชนชนบทเป็นสังคมเมืองที่อยู่ร่วมกันอย่างหนาแน่น หรือจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งจะมีความหลากหลายในการดำเนินวิถีชีวิต การดำเนินกิจกรรม หรือการประกอบกิจการประเภทต่าง ๆ มากมาย โอกาสที่จะก่อให้เกิดปัญหาด้านการสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อมต่อชุมชน ประชาชนหรือแม้แต่คนงานและผู้ประกอบการจึงเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สังคมจึงจำเป็นต้องกำหนดกติกาทางสังคมขึ้น ซึ่งเราเรียกว่า “กฎหมาย” เป็นเครื่องมือในการควบคุมให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้น “มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการ” ทางวิชาการ ที่กล่าวข้างต้น จึงต้องปรับให้เป็น “ข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือระเบียบข้อบังคับ” (Provision/Regulation) เพื่อให้เกิดการบังคับให้ผู้ประกอบการหรือคนงานหรือประชาชนปฏิบัติตามข้อบัญญัตินั้น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ “สภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ” ของสังคมเป็นจริงขึ้นได้ในที่สุด

แผนภูมิ ๑๓ แสดงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพกับกฎหมาย

ขอบเขตและความครอบคลุมของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข

พ.ศ. ๒๕๓๕

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในหมวด ๓ ถึงหมวด ๙ ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการสาธารณสุขและอนามัยสิ่งแวดล้อมที่ต้องควบคุมและกำกับดูแล ซึ่งได้แก่

หมวด ๓ ว่าด้วยเรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

หมวด ๔ ว่าด้วยเรื่อง สุขลักษณะของอาคาร

หมวด ๕ ว่าด้วยเรื่อง เหตุรำคาญ

หมวด ๖ ว่าด้วยเรื่อง การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

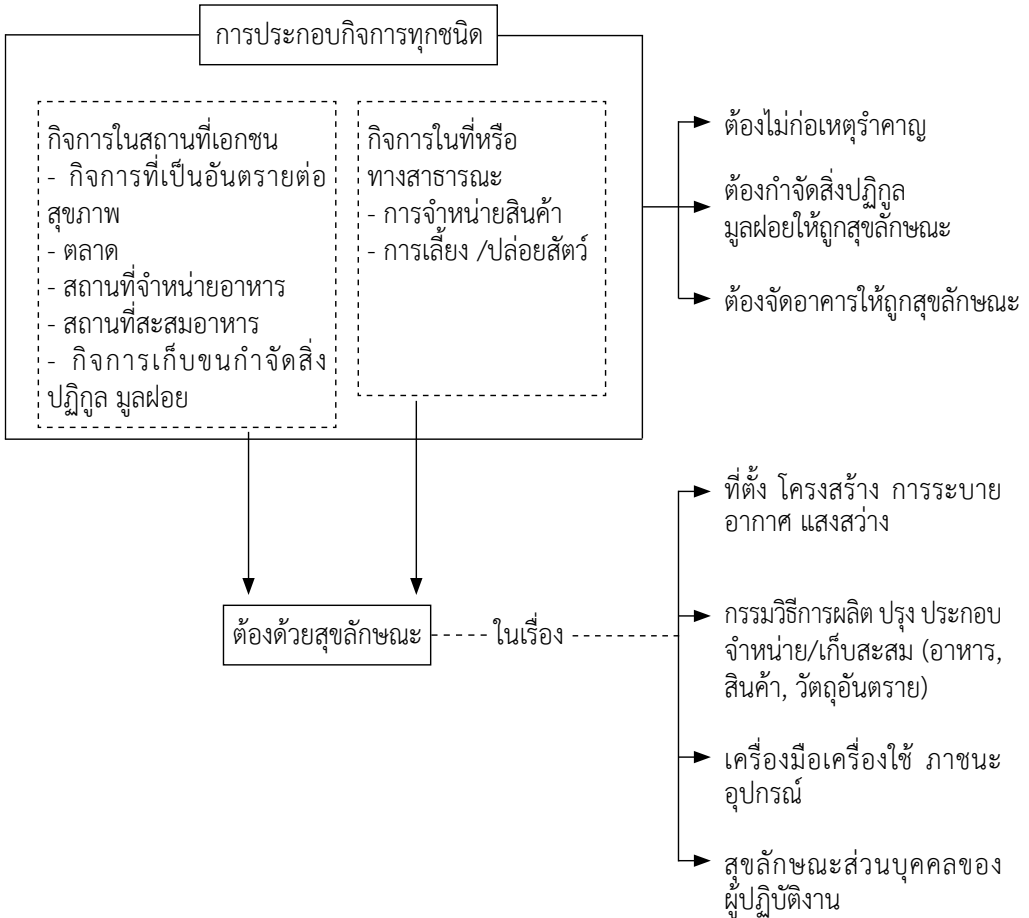
หมวด ๗ ว่าด้วยเรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

หมวด ๘ ว่าด้วยเรื่อง ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่เสวยอาหาร

หมวด ๙ ว่าด้วยเรื่อง การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ จะเห็นได้ว่า กฎหมายดังกล่าวครอบคลุมเรื่องเกี่ยวกับการ

จัดการมูลฝอย สิ่งปฏิกูล สุขลักษณะอาคาร และเหตุเดือดร้อนรำคาญ ที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมทุกชนิด ทั้งที่เป็นการประกอบกิจการต่าง ๆ และที่เป็นกิจกรรมประจำวันในครอบครัว เช่น การเผามูลฝอย ในบริเวณบ้าน การหุงต้มอาหารในครัว เป็นต้น แต่สำหรับกิจกรรมที่มีลักษณะที่เป็นการประกอบกิจการทั้งในสถานที่เอกชนหรือในที่หรือทางสาธารณะโดยเฉพาะกิจการประเภทต่าง ๆ อันได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหาร และสถานที่เสวยอาหาร ตลอดจนการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ยังถูกควบคุมให้ดำเนินกิจการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะตามข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือมาตรฐานด้วย ซึ่งสามารถแสดงเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิ ๑๔ แสดงขอบเขตเนื้อหาความครอบคลุมของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

หมวด ๓ การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

(๑) ความหมายและขอบเขต

จากคำจำกัดความตามมาตรา ๔ ระบุว่า

“สิ่งปฏิกูล หมายความว่า อุจจาระหรือปัสสาวะ และหมายความรวมถึงสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น”

“มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ชากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน”

ซึ่งจะเห็นได้ว่า สิ่งปฏิภูลนั้นครอบคลุมถึงน้ำเสียที่เกิดจากครัวเรือนหรือสถานประกอบการด้วย แต่มูลสัตว์ซึ่งเป็นสิ่งโสโครก และมีกลิ่นเหม็นนั้นถือได้ว่าเป็นมูลฝอย เพราะว่าในคำจำกัดความของมูลฝอยระบุไว้ชัดเจน มูลฝอยอันตรายจากชุมชน เช่น หลอดไฟฟ้านิวออน ถ่านไฟฉายหรือแบตเตอรี่ เป็นต้น มูลฝอยติดเชื้อที่เกิดจากสถานพยาบาล ไม่ว่าจะเป็นเศษวัตถุ พลาสติก เข็มฉีดยาที่ใช้แล้ว ตลอดจนเศษผ้าซับเลือด ซับแผลและอื่น ๆ ก็นับว่าเป็นมูลฝอยด้วย

สำหรับเศษสินค้าหรือวัสดุเหลือทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม ก็นับว่าเป็นมูลฝอยตามคำจำกัดความเช่นกัน ซึ่งเราอาจแยกได้เป็น ๒ ประเภทคือ (๑) มูลฝอยทั่วไป ได้แก่ เศษวัสดุที่ไม่เป็นพิษที่เกิดจากกระบวนการผลิต หรือเศษกระดาษจากสำนักงาน และ (๒) กากอุตสาหกรรมที่เป็นพิษ ซึ่งเป็นมูลฝอยอันตรายชนิดหนึ่ง โดยหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มูลฝอยเหล่านี้ก็อยู่ในการดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น แต่เนื่องจากเหตุผล ๒ ประการคือ

(๑) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘ บัญญัติว่า เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการประกอบกิจการโรงงาน ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม มีอำนาจตามข้อ ๘ (๕) กำหนดมาตรฐานและวิธีการควบคุมการปล่อยของเสีย มลพิษหรือสิ่งใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดจากการประกอบกิจการโรงงาน ซึ่งกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติมออกตามความใน

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติไว้ในหมวด ๔ ข้อ ๑๓ (๓) กำหนดให้ผู้ประกอบการโรงงานที่มีสิ่งปฏิกูล หรือวัสดุที่ใช้แล้ว ที่มีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ต้องปฏิบัติดังนี้

- ห้ามมิให้นำสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วออกนอกบริเวณโรงงานเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
- ต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับชนิด ปริมาณ ลักษณะคุณสมบัติ และสถานที่เก็บ วิธีการทำลาย การเคลื่อนย้าย การขนส่งและอื่น ๆ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด

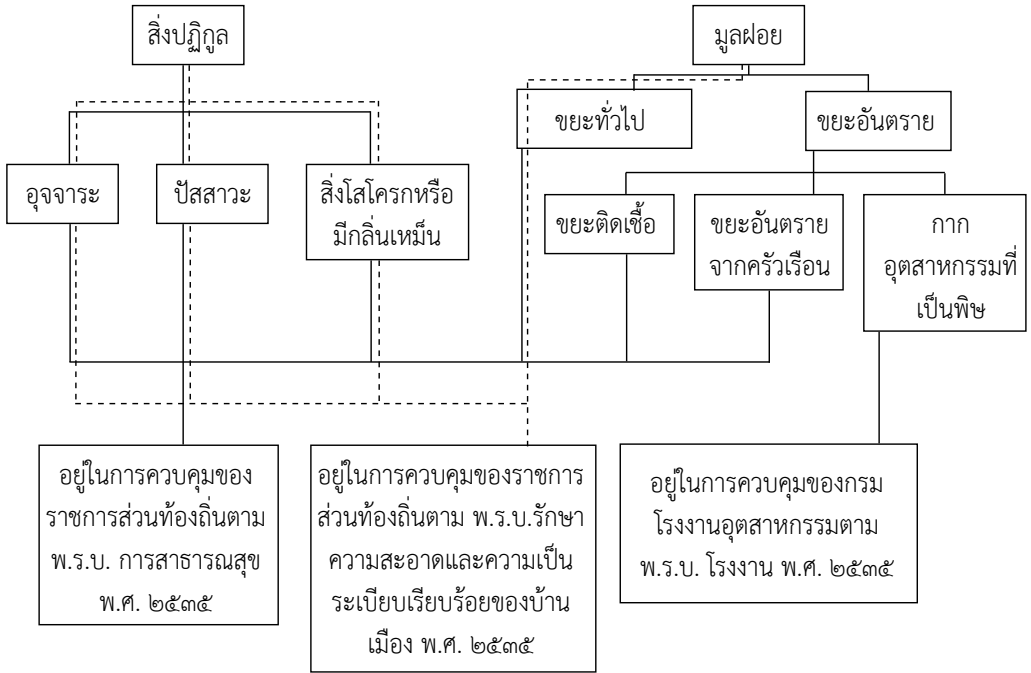
ซึ่งสิ่งปฏิกูลและวัสดุที่ใช้แล้วที่มีคุณสมบัติตามที่รัฐมนตรีกำหนด ได้แก่ สารไวไฟ สารกัดกร่อน สารเกิดปฏิกิริยาได้ง่าย สารมีพิษอื่น ๆ ตัวทำละลายที่เสื่อมคุณภาพหรือไม่ใช้แล้ว และสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว จากการประกอบกิจการโรงงานเฉพาะประเภทหรือชนิด (ตามบัญชีท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๒๕ พ.ศ. ๒๕๓๑ ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๑๒)

(๒) กากอุตสาหกรรมที่เป็นพิษ หรือที่เรียกว่า สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วตามพระราชบัญญัติโรงงานนั้น จำเป็นต้องกำจัดด้วยวิธีการพิเศษที่ต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูง และต้องใช้งบประมาณในการจัดทำระบบกำจัดดังกล่าว ซึ่งโดยศักยภาพของราชการส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ยังไม่สามารถรองรับภาระหน้าที่นี้ได้

ดังนั้น ขยะอันตรายเฉพาะกากอุตสาหกรรมที่เป็นพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม จึงต้องดำเนินการตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศกระทรวง ฉบับที่ ๒๕ พ.ศ. ๒๕๓๑ เรื่องหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ

โรงงานที่ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่สำหรับขยะทั่วไปจากโรงงานอุตสาหกรรมก็ต้องดำเนินการเก็บ ขน และกำจัดโดยราชการส่วนท้องถิ่นเว้นแต่ราชการส่วนท้องถิ่นจะมอบให้ผู้ประกอบการโรงงานดำเนินการแทนตามมาตรา ๑๘ วรรคสาม หรืออนุญาตให้เอกชนดำเนินการขนและกำจัดตามมาตรา ๑๙

แผนภูมิ ๑๕ แสดงการควบคุมดูแลสิ่งปฏิกูล มูลฝอยของราชการ ส่วนท้องถิ่น กับกรมโรงงานอุตสาหกรรม

(๒) การควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่น

(๒.๑) โดยที่กฎหมายได้กำหนดไว้ว่า “การเก็บ ขน หรือกำจัด สิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของ ราชการส่วนท้องถิ่นนั้น” (มาตรา ๑๘) จึงถือได้ว่าการจัดการสิ่งปฏิกูล และมูลฝอยเป็นภาระของราชการส่วนท้องถิ่นโดยตรง

(๒.๒) อย่างไรก็ตาม กฎหมายยังได้เปิดช่องไว้ “ในกรณีที่มีเหตุ อันสมควร” ราชการส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการได้ใน ๓ กรณี คือ

(ก) ร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วน ท้องถิ่นอื่นภายใต้ข้อตกลงร่วมกัน (มาตรา ๑๘ วรรคสอง) โดย

หน่วยงานที่ร่วมลงนามในข้อตกลงดังกล่าวต้องดำเนินการภายใต้ การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น และปฏิบัติให้ ถูกสุขลักษณะ ทั้งนี้ รัฐมนตรีมีอำนาจในการออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการทำงานร่วมกันได้

(ข) มอบให้บุคคลใดดำเนินการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น (มาตรา ๑๘ วรรคสาม) หมายความว่า จะมอบให้สถานประกอบการใดจัดการสิ่งปฏิกูล หรือ มูลฝอยเองก็ได้หรือจะจ้างให้บุคคลหรือเอกชนใดดำเนินการแทนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ในด้านสุขลักษณะในการเก็บ ขนและกำจัด

(ค) อนุญาตให้บุคคลที่ได้รับอนุญาตดำเนินกิจการรับทำการ เก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้ รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ (มาตรา ๑๘ วรรคสาม) หมายความว่า ราชการส่วนท้องถิ่นจะให้เอกชนที่ได้รับอนุญาตตาม มาตรา ๑๙ ดำเนินการเก็บ ขนหรือกำจัดโดยคิดค่าบริการจาก ประชาชนได้ แต่ทั้งนี้เอกชนดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการเก็บ ขนหรือกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย ตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นได้กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ซึ่ง รวมทั้งอัตราค่าบริการขั้นสูงตามลักษณะการให้บริการที่เอกชนนั้น จะพึงเรียกเก็บได้ตามมาตรา ๒๐ (๕)

ยกตัวอย่างเช่น กรณีกิจการรถบริการสูบสิ่งปฏิกูล จะต้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนดำเนินการ และจะต้อง ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ราชการส่วนท้องถิ่น กำหนด เช่น การกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีรถที่มีสภาพดีอย่างไร

ใช้ระบบสุขโดยท่อที่ไม่รั่วซึม มีการปกปิดมิดชิด ไม่ส่งกลิ่นเหม็น มีสถานที่กำจัดสิ่งปฏิกูลด้วยระบบที่ถูกสุขลักษณะ มีการล้างทำความสะอาดและท่อสุขด้วยสารเคมีและการฆ่าเชื้อโรค และมีอุปกรณ์ป้องกันสำหรับผู้ปฏิบัติงาน รวมทั้งอัตราค่าบริการที่จะเรียกเก็บได้ เป็นต้น

(๒.๓) เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขนและกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ดังนี้ (มาตรา ๒๐)

(ก) เรื่องการห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

(ข) เรื่องการกำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูล (ซึ่งหมายถึงส้วมหรืออาจหมายถึงทางระบายน้ำทิ้ง หรือน้ำเสีย หรือบ่อดักไขมัน) หรือที่รองรับมูลฝอย (หมายถึง ถังขยะ ที่รวบรวมขยะ) สำหรับที่หรือทางสาธารณะ และสถานที่เอกชน ซึ่งครอบคลุมถึงคุณลักษณะของที่รองรับสิ่งปฏิกูลมูลฝอยได้ด้วย เช่น ส้วมที่ถูกสุขลักษณะตามกฎหมายกระทรวงกำหนดส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะในร้านจำหน่ายอาหาร และหรือเครื่องต้ม และสถานบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับยานพาหนะ พ.ศ. ๒๕๕๕ ออกตามความในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕

(ค) เรื่องการกำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ สำหรับเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

กรณีของอาคารชุด ที่พักอาศัย แพลต อพาร์ทเมนต์ หรือโรงเรียน สถาบัน โรงงาน สถานประกอบการ เป็นต้น ซึ่งอาจจะมีวิธีการที่ต่างกักัน

(ง) เรื่องการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่น ที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทน ซึ่งต้องกำหนดในอัตราที่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น และต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙ ออกตามความในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

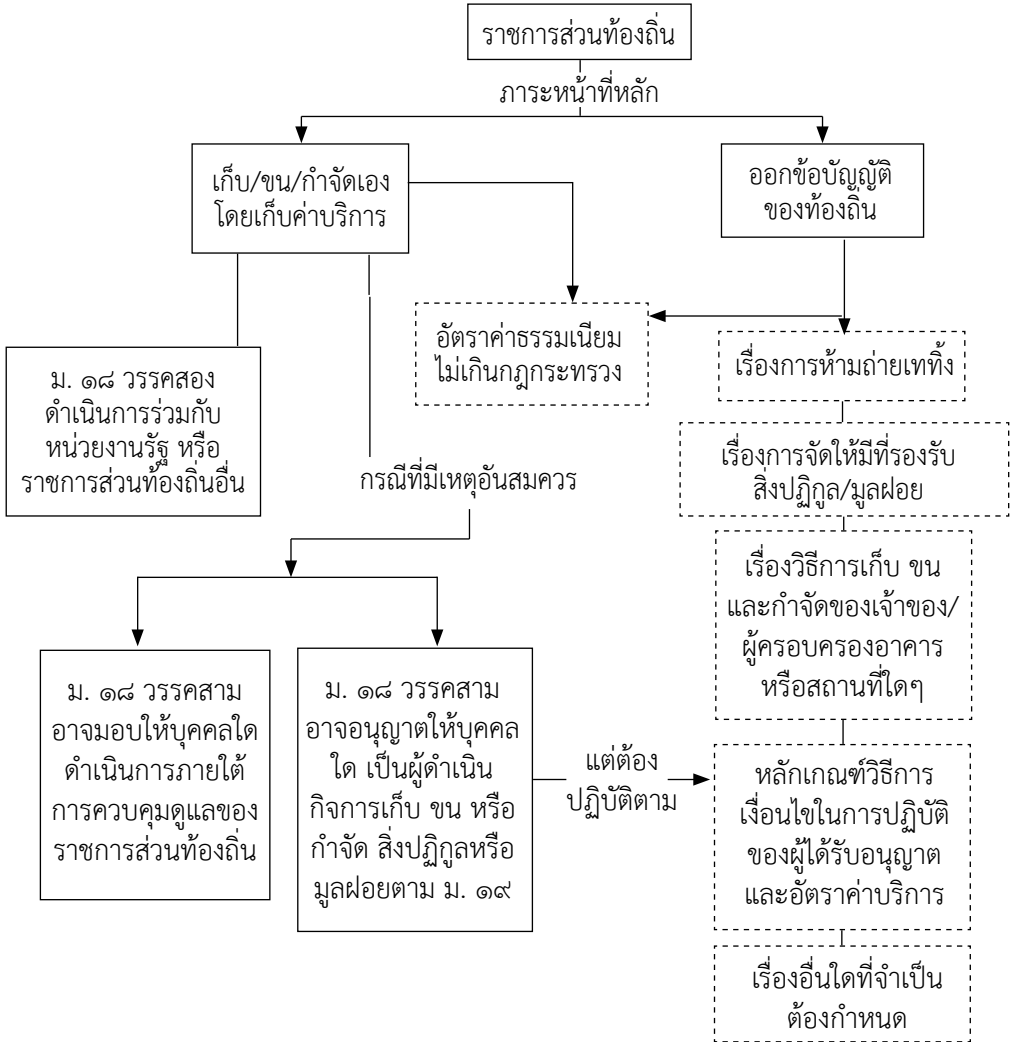
ข้อสังเกต ตามมาตรา ๒๐ (๔) และ (๕) ปรากฏว่า กฎหมายให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นเก็บค่าบริการ การเก็บ ขน และกำจัด และต้องไม่เกินอัตราในกฎกระทรวง แต่สำหรับกรณีค่าบริการที่เอกชนที่ทำเป็นธุรกิจสามารถเก็บค่าบริการการเก็บ ขน และกำจัด ซึ่งอาจเกินกว่าอัตราในกฎกระทรวงได้ ดังนั้น สิ่งที่ราชการส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงในการออกข้อบัญญัติเกี่ยวกับอัตราสูงสุดที่เอกชนจะเรียกเก็บได้ ก็คือ อัตรานั้นต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชน

(จ) เรื่องอื่นใดที่จำเป็นต้องกำหนด เพื่อให้ถูกต้องด้วย สุขลักษณะ ซึ่งเป็นเรื่องที่กฎหมายเปิดกว้างไว้ให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่น แต่จะต้องมีเหตุผลความจำเป็นตามหลักวิชาการ

ทั้งนี้ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยทั่วไปนั้น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบ

เรียบบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งข้อบัญญัติท้องถิ่นจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวง เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นหรือเหตุผลพิเศษ ข้อบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสาธารณสุขและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๗ จากนั้น เมื่อดำเนินการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเรียบร้อยแล้วให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้ประกอบการทราบและถือปฏิบัติต่อไป

แผนภูมิ ๑๖ แสดงการควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่นเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูล และมูลฝอยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมวด ๔ สุขลักษณะของอาคาร

(๑) ความหมายและขอบเขต

ตามคำจำกัดความในมาตรา ๔

“อาคาร หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่น ซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้”

จะเห็นได้ว่า ครอบคลุมถึงสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ที่บุคคลเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ ซึ่งทำให้คณะกรรมการสาธารณสุขได้วินิจฉัยว่า “อาคารที่อยู่อาศัยชั่วคราวของคณาณก่อสร้าง” เป็นอาคารชนิดหนึ่ง ดังนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นจึงมีอำนาจที่จะออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๒๐ (๒) (๓) ให้เจ้าของซึ่งหมายถึง ผู้รับเหมาก่อสร้าง จะต้องจัดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูล (ส้วม) มูลฝอย (ถังขยะ) รวมทั้งวางระบายน้ำทิ้งหรือบ่อดักไขมันได้ ซึ่งเป็นมาตรการที่จะปรับปรุงการสุขาภิบาลของชุมชนก่อสร้างเพื่อป้องกันโรคคจจวาระร่วงประการหนึ่ง

(๒) การควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่น

(๒.๑) ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ราชการส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจในการควบคุมด้านสุขลักษณะของอาคารเท่านั้น (มิได้เกี่ยวกับการก่อสร้างอาคาร ซึ่งต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ควบคุมการใช้อาคารให้ถูกสุขลักษณะ กล่าวคือ

(ก) ต้องไม่ทำให้อาคารหรือส่วนของอาคาร หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคาร มีสภาพชำรุดทรุดโทรม หรือปล่อยให้สภาพทรูรุงรังจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัย หรือมี

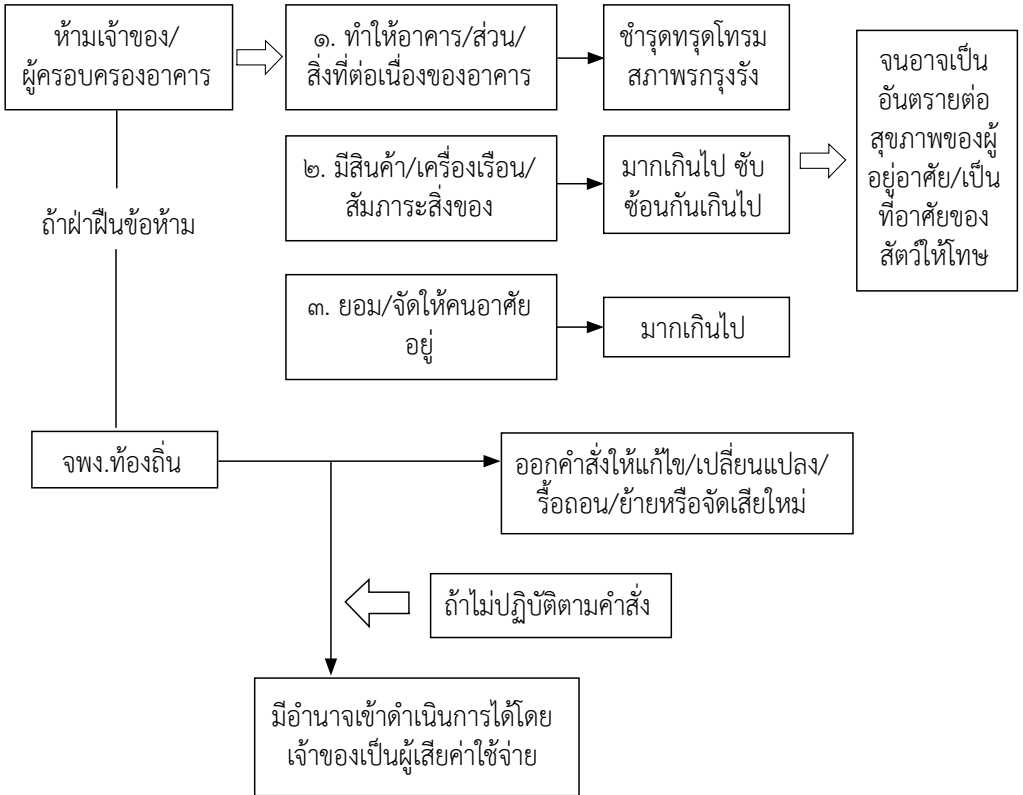
ลักษณะไม่ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์ของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย (มาตรา ๒๑)

(ข) ต้องไม่ทำให้อาคารมีสินค้า เครื่องเรือนหรือสัมภาระ สะสมไว้มากเกินสมควร หรือจัดสิ่งของเหล่านั้นซับซ้อนกันเกินไป จนอาจเป็นเหตุให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้โทษใด ๆ หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยหรือไม่ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์ของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย (มาตรา ๒๒)

(ค) ต้องไม่ยอมให้มีคนอยู่มากเกินไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข คือ “เกณฑ์กำหนดจำนวนคนต่อจำนวนพื้นที่ของอาคารที่ถือว่ามีคนอยู่มากเกินไป” (มาตรา ๒๔)

(๒.๒) เมื่อปรากฏว่าอาคารใดไม่ถูกสัญลักษณ์ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารจัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอนอาคารหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคารทั้งหมดหรือบางส่วน ย้ายสินค้า เครื่องเรือน สัมภาระ ให้จัดเสียใหม่ แล้วแต่กรณีปัญหา และถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่กำหนด เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการแทนได้ โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับงานนั้น (มาตรา ๒๓)

แผนภูมิ ๑๗ แสดงการควบคุมเรื่องสุขลักษณะของอาคาร

หมวด ๕ เหตุรำคาญ

(๑) ความหมายและขอบเขต

แต่เดิมตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔ ได้กำหนดลักษณะต่าง ๆ ที่ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องมีผู้ร้องเรียนก่อน จึงจะดำเนินการตามกฎหมายได้ ซึ่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติเพิ่มเติมในมาตรา ๒๕ ว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียง หรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้น ๆ ดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ” แม้จะเป็นเหตุที่ยังไม่ก่อความเดือดร้อนเพียงแต่อาจก่อให้เกิด และยังไม่มีการร้องเรียนของผู้อาศัยในบริเวณใกล้เคียงก็ตาม เมื่อเจ้าหน้าที่ไปประสบเหตุซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ ก็สามารถดำเนินการตามกฎหมายได้

ลักษณะที่มาตรา ๒๕ กำหนดว่าเป็นเหตุรำคาญนั้นได้แก่

๑.๑ แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ส้วม หรือที่ใส่มูลหรือเถ้า หรือสถานที่อื่นใดซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสม สกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของ มีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษหรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๑.๒ การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งหมายถึงการเลี้ยงสัตว์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย กล่าวคือ ต้องขออนุญาตตามหมวด ๗ เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และเป็นการเลี้ยงสัตว์ที่ไม่ฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามหมวด ๖ หากมีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตาม

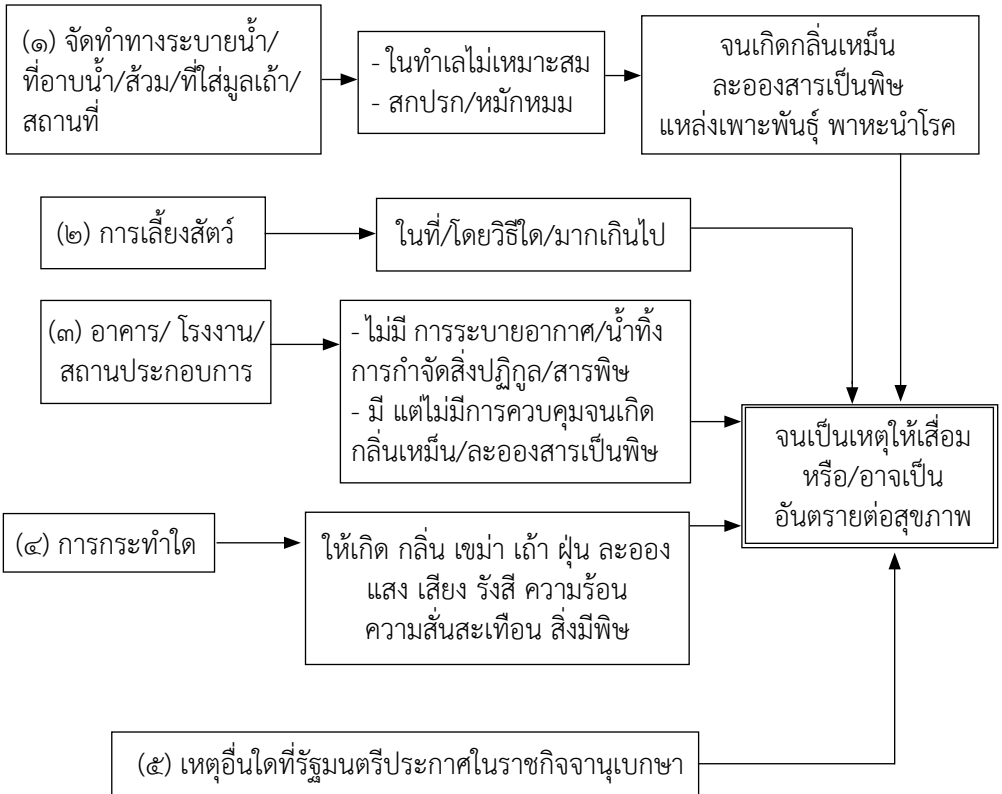
หมวด ๖ หรือหมวด ๗ ดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๙ สั่งให้ปรับปรุงแก้ไขหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้โดยไม่ต้องรอให้เป็นเรื่องเหตุรำคาญ

๑.๓ อาคารอันเป็นที่อยู่อาศัยของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใด ไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูล หรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียง จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งครอบคลุมอาคารที่พักอาศัย โรงงานและสถานประกอบการทุกประเภททั้งที่เป็นและไม่ใช่กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจะต้องไม่ก่อให้เกิดภาวะดังกล่าว

๑.๔ การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งหมายถึงกิจกรรมทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน สถานประกอบการหรือโรงงานก็ตาม

๑.๕ เหตุอื่นใดที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเป็นการเปิดช่องไว้ของกฎหมาย กรณีที่ลักษณะของเหตุรำคาญ ๔ ประการข้างต้นยังไม่สามารถครอบคลุมปัญหาทั้งหมดได้ ก็อาจจะเสนอให้ออกเป็นประกาศกระทรวงเพิ่มเติม โดยอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขได้

แผนภูมิ ๑๘ แสดงลักษณะของเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕

(๒) การควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่น

(๒.๑) กฎหมายได้รับรองอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๖ ในการออกคำสั่งเป็นหนังสือ

(ก) ห้ามผู้หนึ่งผู้ใดก่อเหตุรำคาญ รวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ทั้งในที่หรือทางสาธารณะหรือในที่เอกชน

(ข) ให้ผู้หนึ่งผู้ใดดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรเทาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่างๆ ในเขตของตน ให้ปราศจากเหตุรำคาญ

(๒.๒) ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ กฎหมายตามมาตรา ๒๗ ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ดังนี้

(ก) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลที่เป็นต้นเหตุ/เกี่ยวข้องกับ การก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญ ภายในเวลาอันสมควร

(ข) ออกคำสั่งให้กระทำการเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต โดยกำหนดวิธีการไว้ในคำสั่งระงับเหตุรำคาญก็ได้

(ค) ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและเหตุรำคาญนั้น อาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าระงับเหตุ นั้น และจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีกก็ได้ โดยผู้ได้รับคำสั่งเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

(๒.๓) ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน กฎหมายตามมาตรา ๒๘ ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นเช่นเดียวกับกรณีข้อ (๒.๒) ทั้งข้อ (ก), (ข)

(ค) ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ก็เข้าระงับและจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดขึ้นอีกก็ได้ และถ้าการนั้นเกิดจากการกระทำหรือการละเลย หรือการพ่นผ่นของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นก็ต้องเสียค่าใช้จ่ายด้วย

(ง) กรณีที่เหตุรำคาญนั้นอาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ จนกว่าจะเป็นที่พอใจว่าได้ระงับเหตุรำคาญนั้นแล้ว

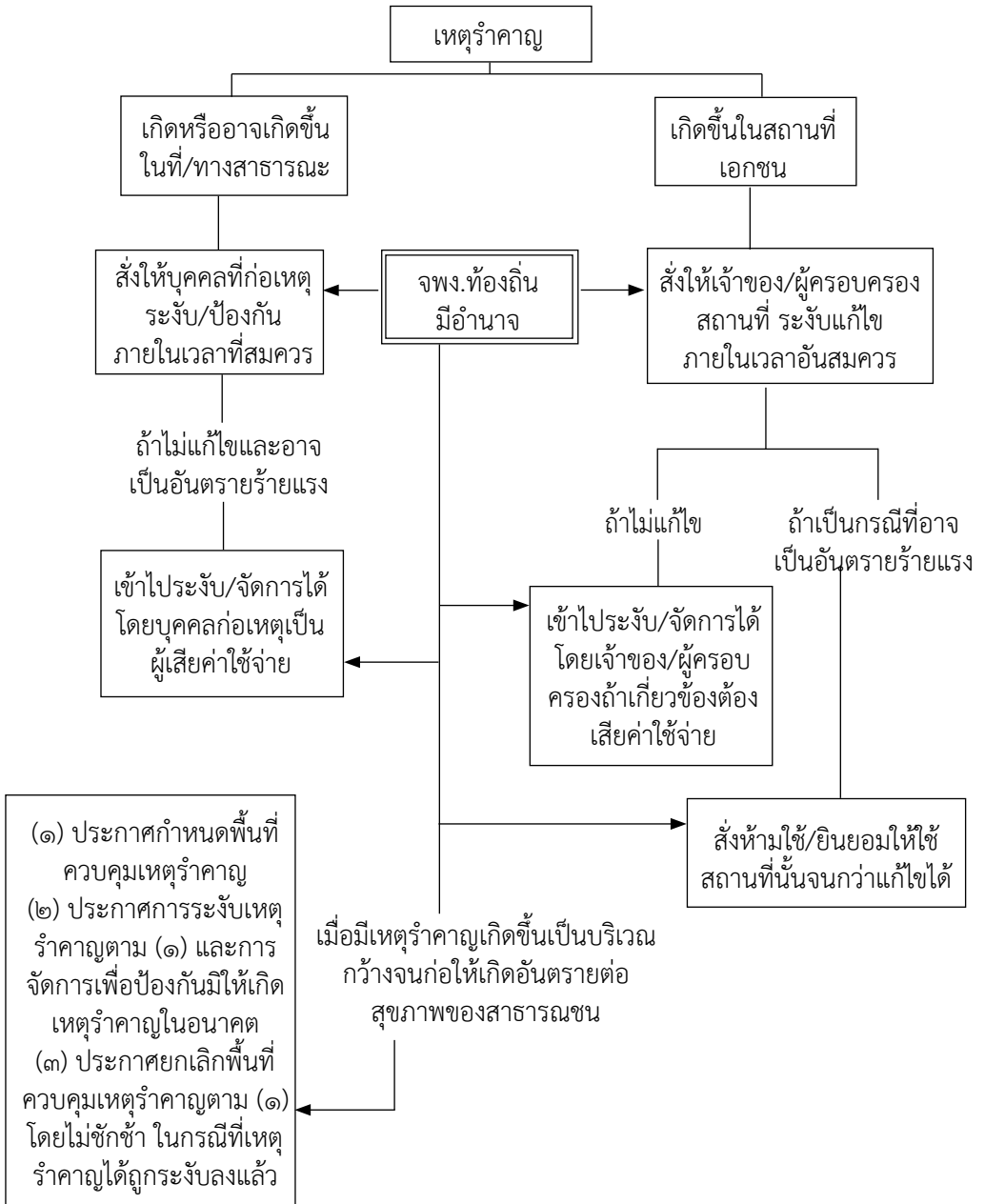
(๒.๔) ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นตามมาตรา ๒๗ หรือ มาตรา ๒๘ เกิดขึ้นเป็นบริเวณกว้างจนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจตามมาตรา ๒๘/๑ ประกาศกำหนดให้บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง รวมทั้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดการระงับเหตุรำคาญ การจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคต และหากเหตุรำคาญถูกระงับแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศยกเลิกพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญนั้นโดยไม่ชักช้า

ข้อสังเกต

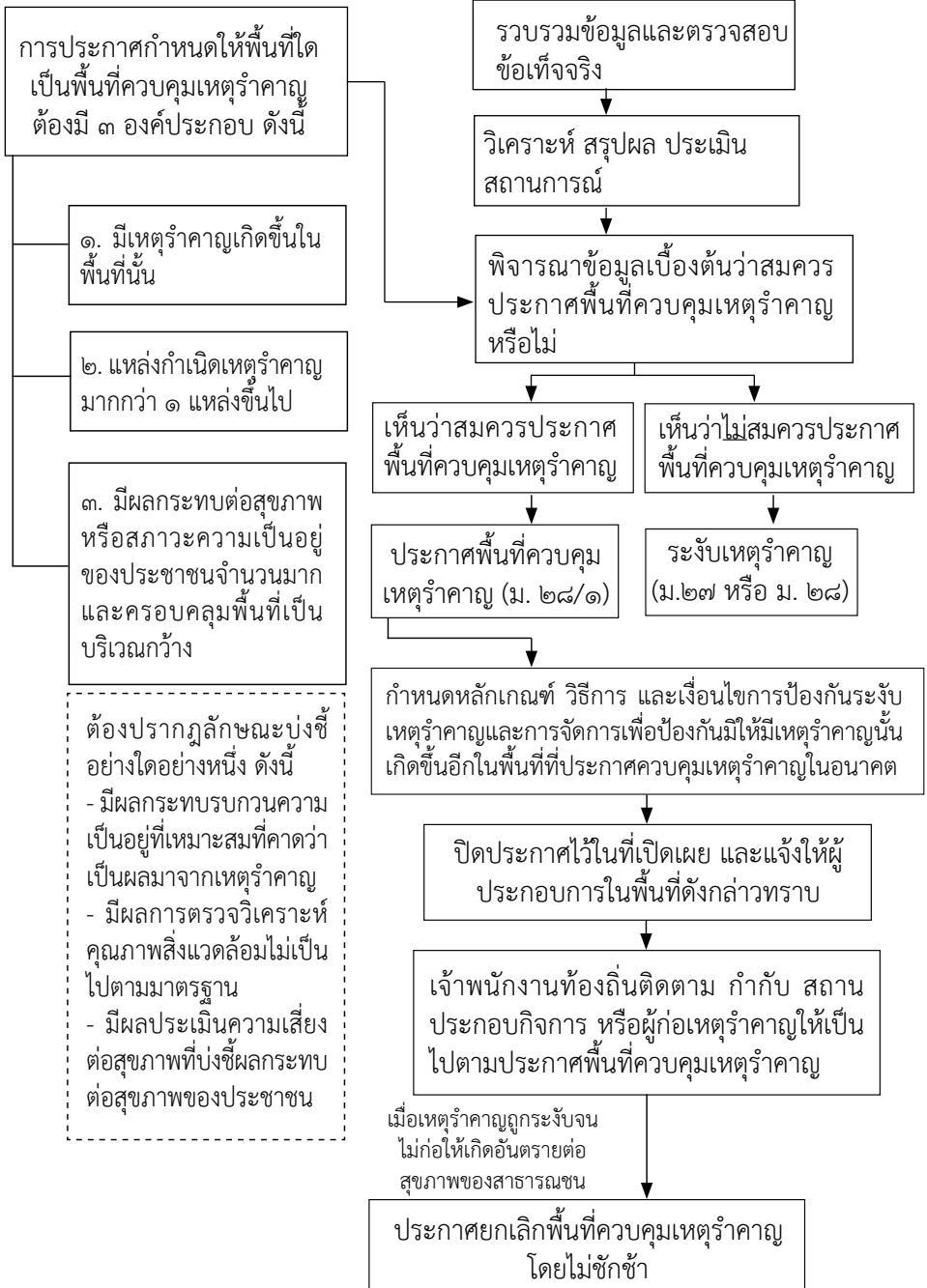
- มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติที่รับรองอำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้สั่งให้บุคคลใดระงับเหตุรำคาญหรือดูแลปรับปรุง บำรุงรักษา ถนน ทางน้ำและอื่น ๆ ในเขตของตนได้แต่ไม่มีสภาพบังคับโดยตรงเพราะไม่มีบทกำหนดโทษไว้ อย่างไรก็ตามเจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้อำนาจดำเนินการตามมาตรา ๔๕ ได้ ฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น

- กรณีเกิดเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะ ต้องเป็นเหตุรำคาญที่อาจเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ กฎหมายจึงจะให้อำนาจในการเข้าไประงับและจัดการตามความจำเป็นได้แต่กรณีเกิดในสถานที่เอกชนไม่จำเป็นต้องเป็นเหตุที่อาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ก็มีอำนาจเข้าไประงับและจัดการในสถานที่เอกชนได้ และถ้าอาจเกิดอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ กฎหมายยังให้อำนาจ สั่งห้ามใช้อาคาร/สถานที่ได้ จนกว่าจะแก้ไขแล้วเสร็จ

แผนภูมิ ๑๙ แสดงการควบคุมของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในเรื่องเหตุรำคาญ

แผนภูมิ ๒๐ แสดงขั้นตอนการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ

หมวด ๖ การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

(๑) ความหมายและขอบเขต

เนื่องจากกฎหมายมิได้ให้คำจำกัดความไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น การพิจารณาความหมายและขอบเขตของเรื่องนี้จึงต้องใช้ความหมายทั่วไป ที่วิญญูชนจะเข้าใจได้ ดังนี้

๑.๑ สัตว์ หมายถึง สัตว์ทุกชนิดไม่ว่าจะเป็นสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์ป่า หรือสัตว์ชนิดอื่นๆ ที่คนเราสามารถนำมาเลี้ยงได้ เพราะถ้านำมาเลี้ยงไม่ได้ก็คงไม่มีปัญหาที่จะต้องควบคุม

๑.๒ การเลี้ยง หมายถึง กรรมวิธีหรือวิธีการที่จะดูแลให้สัตว์นั้น เจริญเติบโตและมีชีวิตอยู่ได้ เพื่อไว้ขายหรือการค้า หรือเพื่อพักผ่อนหย่อนใจหรือเป็นงานอดิเรก เช่น การทำฟาร์ม ไก่ เป็ด หมู โค กระบือ เพื่อขาย หรือเลี้ยงปลาตู้ นกพิราบ เพื่อดูเล่น

๑.๓ การปล่อย อาจพิจารณาได้ ๒ ข้อ คือ (๑) อาจจะเป็นการเลี้ยงแบบปล่อย เช่น การปล่อยโคกินหญ้าที่สนาม การปล่อยสุนัขวิ่งเล่น ในหมู่บ้าน เป็นต้น หรือ (๒) อาจจะเป็นการปล่อยสัตว์ให้เป็นอิสระ เช่น การปล่อยนก ปล่อยปลา ปล่อยงู เป็นต้น

ซึ่งทั้งประเภทของสัตว์ที่เลี้ยง กรรมวิธีการเลี้ยง และการปล่อย สัตว์ ที่จะควบคุมตามบทบัญญัติในหมวด ๖ นั้น จะต้องเป็นไปเพื่อ ประโยชน์ในการรักษาสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของ ประชาชนและเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์

(๒) การควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่น

(๒.๑) กฎหมายได้ให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออก ข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ใน

เขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเป็น “เขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์” ได้ตามมาตรา ๒๙ โดยอาจกำหนดเป็น

- (ก) เขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดโดยเด็ดขาดหรือ
- (ข) เขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดหรือ
- (ค) เขตให้เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดโดยต้องอยู่ภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ซึ่งขึ้นอยู่กับความเจริญของชุมชน ความหนาแน่นของชุมชน ลักษณะการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น และลักษณะปัญหาของการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์แต่ละประเภท เช่น การเลี้ยงสุกร ในท้องถิ่นที่มีความเจริญมีประชากรหนาแน่นแล้ว ราชการส่วนท้องถิ่นอาจประกาศให้พื้นที่ของท้องถิ่นทั้งหมดเป็นเขตห้ามเลี้ยงสุกรโดยเด็ดขาดก็ได้ หรือบางท้องถิ่นอาจจะพิจารณาเห็นว่าในพื้นที่ที่ไม่มีชุมชนมากนักก็อาจประกาศให้เป็นเขตให้เลี้ยงสุกรได้ แต่ต้องไม่เกิน ๕๐ ตัวก็ได้และผู้เลี้ยงสุกรตั้งแต่ ๑๕ ตัวขึ้นไปต้องจัดทำถังหมักแก๊ส (ระบบกำจัดมูลสุกร) อย่างน้อย ๑ ถังก็ได้ เป็นต้น ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาของการเลี้ยงสัตว์แต่ละประเภทและความหนาแน่นของชุมชนนั้นๆ

(๒) กรณีที่มีการปล่อยสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะหรือในเขตห้ามปล่อยโดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๓๐ ได้ดังนี้

(ก) กักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน ถ้ามีเจ้าของมารับภายใน ๓๐ วัน ให้ผู้นั้นเสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงสัตว์นั้นตามที่ได้ใช้จ่ายจริงแก่ราชการส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังต้องเสียค่าปรับอีกตามโทษที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๓ วรรคสอง คือปรับไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ บาท

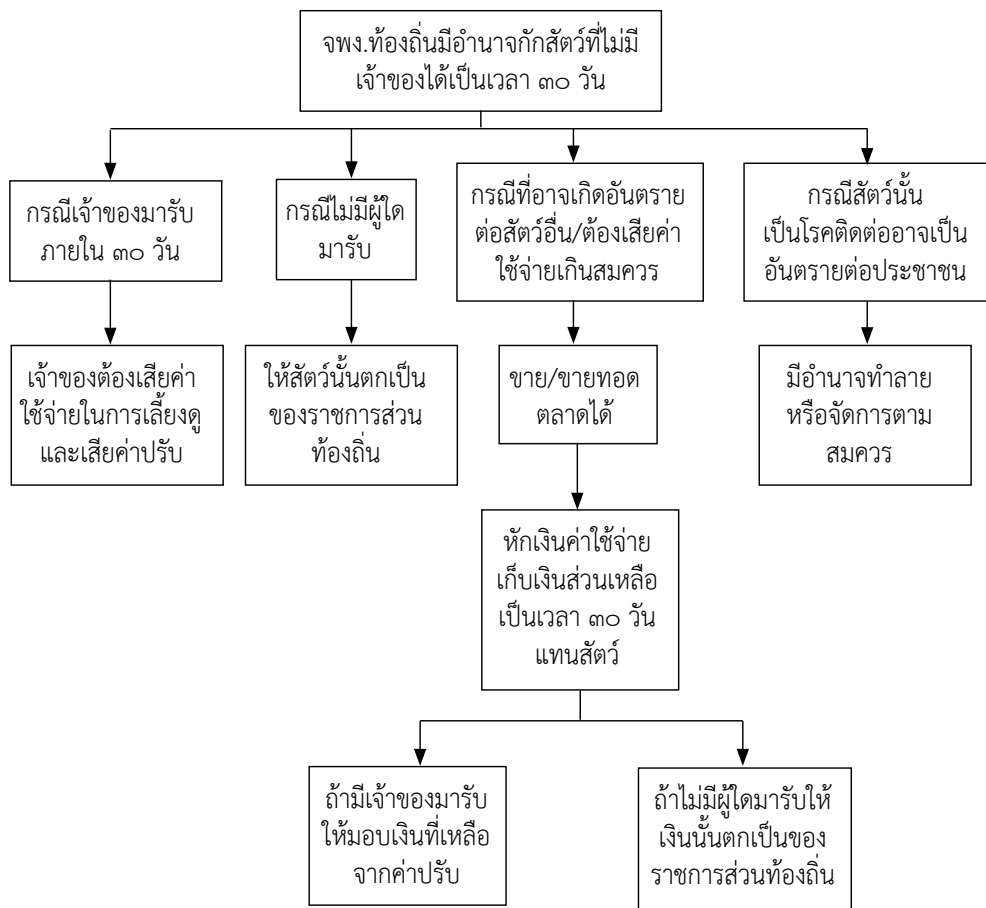
(ข) เมื่อพ้นกำหนด ๓๐ วันแล้วไม่มีผู้ใดมาแสดงตัวเป็นเจ้าของ ให้สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น

(ค) กรณีที่การกักสัตว์อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสัตว์นั้นหรือสัตว์อื่น หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขายหรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นก่อนครบกำหนด ๓๐ วันก็ได้ แล้วหักค่าใช้จ่ายและเก็บส่วนที่เหลือแทนสัตว์ได้ เช่น การจับวัวที่เดินอยู่ตามท้องถนน ปรากฏว่าขณะที่จับนั้นวัววิ่งหนีและเกิดอุบัติเหตุคว่ำหัก โดยที่เจ้าหน้าที่มิได้มีเจตนาทำให้เกิดเช่นนั้น หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าจะเป็นการระมากในการดูแลและวันนั้นอาจตายได้ ก็อาจจะขายเลยก็ได้ เป็นต้น

(ง) กรณีที่ปรากฏว่า สัตว์นั้นเป็นโรคติดต่ออันอาจจะเป็นอันตรายต่อประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้ทันที ไม่ต้องรอเจ้าของ เพราะสัตว์ที่เป็นโรคติดต่อคงไม่มีเจ้าของมาแสดงตัว ประกอบกับสัตว์นั้นจะเป็นอันตรายต่อชุมชน

ข้อสังเกต ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามหมวด ๖ ให้พิจารณาความสอดคล้องของข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามหมวด ๗ การควบคุมดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทกิจการที่เกี่ยวกับสัตว์ด้วย เพื่อมิให้การบังคับใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่นมีความขัดแย้งกันเองในพื้นที่

แผนภูมิ ๒๑ แสดงอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการกักสัตว์เรื้อรังที่ไม่ปรากฏเจ้าของ

หมวด ๗ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๑) ความหมายและขอบเขต

กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ในทางวิชาการย่อมหมายถึง กิจการที่มีกระบวนการผลิตหรือกรรมวิธีการผลิตที่ก่อให้เกิดมลพิษหรือ สิ่งที่ทำให้เกิดโรค ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อยู่ในบริเวณข้างเคียงนั้นไม่ว่าจะเป็นเรื่องมลพิษทางอากาศ ทางน้ำ ทางดิน ทางเสียง แสง ความร้อน ความสั่นสะเทือน รังสี ฝุ่นละออง เขม่า เถ้า ฯลฯ

เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑ กำหนด “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ” ดังนั้น กิจการใดที่ปรากฏในบัญชีหรือกิจการที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาถือว่าเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งโดยหลักการก็ย่อมจะพิจารณาตามหลักวิชาการว่า กิจการนั้นอาจก่อให้เกิดมลพิษหรือสิ่งที่ทำให้เกิดโรคขึ้น

โดยได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๒ ตอนพิเศษ ๑๖๕ ง ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ และให้ยกเลิก

- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๕/๒๕๓๘ เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๘

- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๔) ลงวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๕) ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๐

- ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๖) ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

จากนั้นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าว และได้มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๕ ตอนพิเศษ ๓๒ ง ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยจากประกาศทั้งสองฉบับจะครอบคลุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ๑๔๑ กิจการ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๑๓ กลุ่มประเภทกิจการ ได้แก่

- ๑) กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์เลี้ยง มี ๒ กิจการ
- ๒) กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์และผลิตภัณฑ์ มี ๗ กิจการ
- ๓) กิจการที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม ยกเว้นในสถานที่จำหน่ายอาหาร การเร่ขาย การขายในตลาด และการผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน มี ๒๔ กิจการ
- ๔) กิจการที่เกี่ยวกับยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์การแพทย์ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด มี ๕ กิจการ
- ๕) กิจการที่เกี่ยวกับการเกษตร มี ๙ กิจการ
- ๖) กิจการที่เกี่ยวกับโลหะหรือแร่ มี ๖ กิจการ
- ๗) กิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล มี ๙ กิจการ
- ๘) กิจการที่เกี่ยวกับไม้หรือกระดาษ มี ๘ กิจการ
- ๙) กิจการที่เกี่ยวกับการบริการ มี ๒๑ กิจการ

๑๐) กิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งทอ มี ๘ กิจกรรม

๑๑) กิจกรรมที่เกี่ยวกับหิน ดิน ทราย ซีเมนต์หรือวัตถุที่คล้ายคลึง มี ๑๒ กิจกรรม

๑๒) กิจกรรมที่เกี่ยวกับ ปิโตรเลียม ปิโตรเคมี ถ่านหิน ถ่านโค้ก และสารเคมีต่าง ๆ มี ๑๗ กิจกรรม

๑๓) กิจกรรมอื่นๆ มี ๑๓ กิจกรรม

(๒) กิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพจำเป็นต้องมีลักษณะที่เป็นการค้าหรือไม่

เนื่องจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔ (กฎหมายเดิม) ได้บัญญัติให้มีการควบคุมกิจการซึ่งเป็นที่น่ารังเกียจหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ต่อมาได้ปรับปรุงเป็นพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และปรับเปลี่ยนเป็นการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงมีข้อสงสัยว่ากิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพนี้จำเป็นต้องเป็นกิจการที่มีลักษณะที่เป็นการค้าหรือไม่

ในเรื่องนี้ได้มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๘) ตามหนังสือที่ นร ๐๖๐๑/๖๔๕ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๖ ได้วินิจฉัยว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๑ หมายความว่า “หากรัฐมนตรีเห็นสมควร รัฐมนตรีย่อมกำหนดขอบเขตในการกำกับดูแลและควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายสาธารณสุข โดยไม่ต้องเป็นกิจการค้าได้” และเมื่อพิจารณาตามถ้อยคำตามมาตรา ๓๑ “มิได้มุ่งจำกัดเฉพาะกิจการแต่อย่างใดเลย เพราะหากคำว่ากิจการในมาตรา ๓๑ ประสงค์จะให้หมายถึงเฉพาะกิจการที่เป็นการค้าแล้วก็ไม่จำเป็นต้องใช้คำว่า ในลักษณะที่เป็นการค้าในมาตรา ๓๓ อีก” ดังนั้นกิจการที่เข้าข่ายเป็นกิจการที่เป็นอันตราย

ต่อสุขภาพจึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการในลักษณะที่เป็นการค้า เช่น การเลี้ยงสัตว์ไว้ดูเล่นเป็นงานอดิเรก การซ่อมรถของตนเอง เป็นต้น ก็ถือว่าเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๓) การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของราชการส่วนท้องถิ่น

แม้ว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขจะได้ประกาศรายชื่อกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในประกาศกระทรวงสาธารณสุขแล้ว แต่ก็ยังไม่มีผลบังคับใช้ในเขตราชการส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะบทบัญญัติมาตรา ๓๒ (๑) กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น (ซึ่งหมายถึงข้อบัญญัติจังหวัด เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบัญญัติเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี) “กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการ ให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นนั้น” ก็ได้ ซึ่งหมายความว่า กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่รัฐมนตรีประกาศนั้นจะมีผลใช้บังคับในท้องถิ่นใด ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นนั้นเสียก่อนและไม่จำเป็นต้องกำหนดทุกประเภทกิจการ กล่าวคือจะกำหนดกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน เป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่ากิจการนั้นเป็นปัญหาในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ หรือไม่

ซึ่งจะเห็นได้ว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น มีลักษณะการกระจายอำนาจในการควบคุมให้แก่ ราชการส่วนท้องถิ่น (หมายถึง กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล)

นอกจากนี้บทบัญญัติมาตรา ๓๒ (๒) และมาตรา ๓๓ ยังให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการควบคุม กำกับดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพในด้านสุขลักษณะ การป้องกันอันตรายและความปลอดภัยด้วย โดยให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่น ๓ ประการ ดังนี้

๓.๑) อำนาจในการอนุญาต

โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๓๓ วรรคแรก กำหนดว่า “เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น...”

หมายความว่า ผู้ประกอบกิจการใด ๆ ที่เข้าข่ายเป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นตามที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนดตามมาตรา ๓๒ (๑) ไม่ว่าจะเป็นที่ประกอบกิจการอยู่ก่อนที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นนี้จะมีการบังคับใช้หรือเป็นที่ประกอบกิจการภายหลังที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวมีผลบังคับใช้ ผู้ประกอบกิจการนั้น ๆ ทั้งสองกรณี จะต้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นมีผลบังคับใช้ในท้องถิ่นนั้น

ซึ่งมาตรการการอนุญาตนี้ ถือได้ว่าเป็นมาตรการควบคุมที่สำคัญ เพราะเป็นการควบคุมการประกอบกิจการที่มีกระบวนการผลิตหรือการประกอบกิจการที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของคนงานผู้ปฏิบัติงานและชุมชนตั้งแต่เบื้องต้น กล่าวคือ จะต้องมีการตรวจสอบอาคารสถานที่ที่จะประกอบกิจการ เครื่องมืออุปกรณ์ ระบบการป้องกันอันตรายหรืออุบัติเหตุ ระบบการกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย และอื่น ๆ ที่จำเป็น เมื่อพิจารณาเห็นว่า มีความถูกต้องครบถ้วนตามหลักวิชาการ

ก็พิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการได้ แต่หากว่าไม่ถูกต้องและสามารถปรับปรุงแก้ไขได้ ก็อาจให้เวลาในการปรับปรุงแก้ไขก่อนจึงจะอนุญาต ส่วนกรณีที่ไม่เหมาะสม ไม่ถูกต้องและไม่อาจแก้ไขได้ ก็สามารถมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการ ณ ที่นั้นๆ ได้ แล้วแต่กรณี

๓.๒) อำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป

ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการ (ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ) ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป สำหรับให้ผู้ดำเนินกิจการตามมาตรา ๓๒ (๑) ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ”

นอกจากการควบคุมด้วยมาตรการการอนุญาตแล้ว กฎหมายยังให้อำนาจแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป ให้ผู้ประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาตแล้วต้องปฏิบัติตามเพื่อการกำกับมิให้ผู้ประกอบกิจการดำเนินกิจการโดยไม่ต้องด้วยสุขลักษณะ อันอาจเป็นเหตุให้เกิดเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ชุมชนข้างเคียงได้

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปนี้ อาจแยกได้เป็น ๒ ส่วนคือ

(๑) การดูแลสุขภาพ หรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการ ซึ่งหมายถึง สภาวะการณ์สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการ ทั้งในด้านการดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบของโครงสร้างอาคาร การรักษาสภาพการใช้งานของเครื่องมือ อุปกรณ์ ระบบการระบายอากาศ แสง เสียง ระบบการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เป็นต้น ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี

(๒) มาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งหมายถึง ระบบป้องกันอุบัติเหตุ อัคคีภัย ระบบการกำจัดมลพิษ ระบบการป้องกันการปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์อาหาร รวมทั้งระบบการป้องกันตนเองของผู้ปฏิบัติในสถานประกอบการนั้น ๆ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้ประกอบการ ผู้ปฏิบัติงาน ลูกค้าหรือผู้ที่มารับบริการ ชุมชนข้างเคียง และประชาชนทั่วไป

ในการนี้ ราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดขนาดของกิจการแต่ละประเภทที่ต้องการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปเพื่อประโยชน์ในการดูแลสภาพหรือสุขลักษณะของการดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพด้วย โดยคำนึงถึงความจำเป็น ความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นนั้นด้วย

ซึ่งการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น ราชการส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางด้านวิชาการของนักวิชาการสาขาสุขภาพสิ่งแวดล้อม สาธารณสุขสาขาอนามัยสิ่งแวดล้อม สาขาวิทยาศาสตร์ และอื่นๆ เพื่อร่วมกันกำหนดโดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ความสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสภาวะทางสังคมของสังคมไทยด้วย ดังนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นที่จะดำเนินการเรื่องนี้ควรจัดตั้งเป็นคณะทำงานร่วมกัน ระหว่างราชการส่วนท้องถิ่นกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ศูนย์อนามัยกองวิชาการที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษาต่างๆ และถ้าเป็นไปได้ ควรจะได้เปิดโอกาสให้ฝ่ายผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาหรือให้ความเห็นด้วย ทั้งนี้ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

เพื่อควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้ราชการส่วนท้องถิ่น พิจารณาหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อบัญญัติท้องถิ่นจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวง โดยราชการส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงข้อบัญญัติให้สอดคล้องกับกฎกระทรวง เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นหรือเหตุผลพิเศษ ข้อบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสาธารณสุขและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๗ และเมื่อดำเนินการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้วให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้ประกอบการทราบและถือปฏิบัติต่อไป

๓.๓) อำนาจในการกำหนดเงื่อนไขในใบอนุญาต

ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๓ วรรคสอง กำหนดว่า “ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไข โดยเฉพาะให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชนเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไปในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๒) ก็ได้”

ดังนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขการปฏิบัติของผู้ประกอบกิจการเพิ่มเติมจากที่ได้กำหนดในหลักเกณฑ์ทั่วไปได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของลักษณะของกิจการนั้น ๆ เพื่อการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชน ซึ่งหลักเกณฑ์ทั่วไปตามมาตรา ๓๒(๒) มิได้กำหนดไว้ และมีผลให้ผู้ประกอบการที่ได้รับเงื่อนไขเฉพาะดังกล่าว ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขนั้น หากไม่ปฏิบัติตามก็จะมี ความผิดตามกฎหมาย

มาตรการข้างต้นนี้เป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหา ในกรณีที่ไม่สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปได้อย่างครอบคลุมลักษณะ

ปัญหาของกิจการนั้น ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนได้จึงนับว่าเป็นความรอบคอบของผู้ร่างกฎหมาย

ข้อสังเกต การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามหมวด ๗ เพื่อควบคุมดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทที่เกี่ยวกับสัตว์ให้พิจารณาความสอดคล้องกับข้อบัญญัติที่ออกตามหมวด ๖ ด้วย

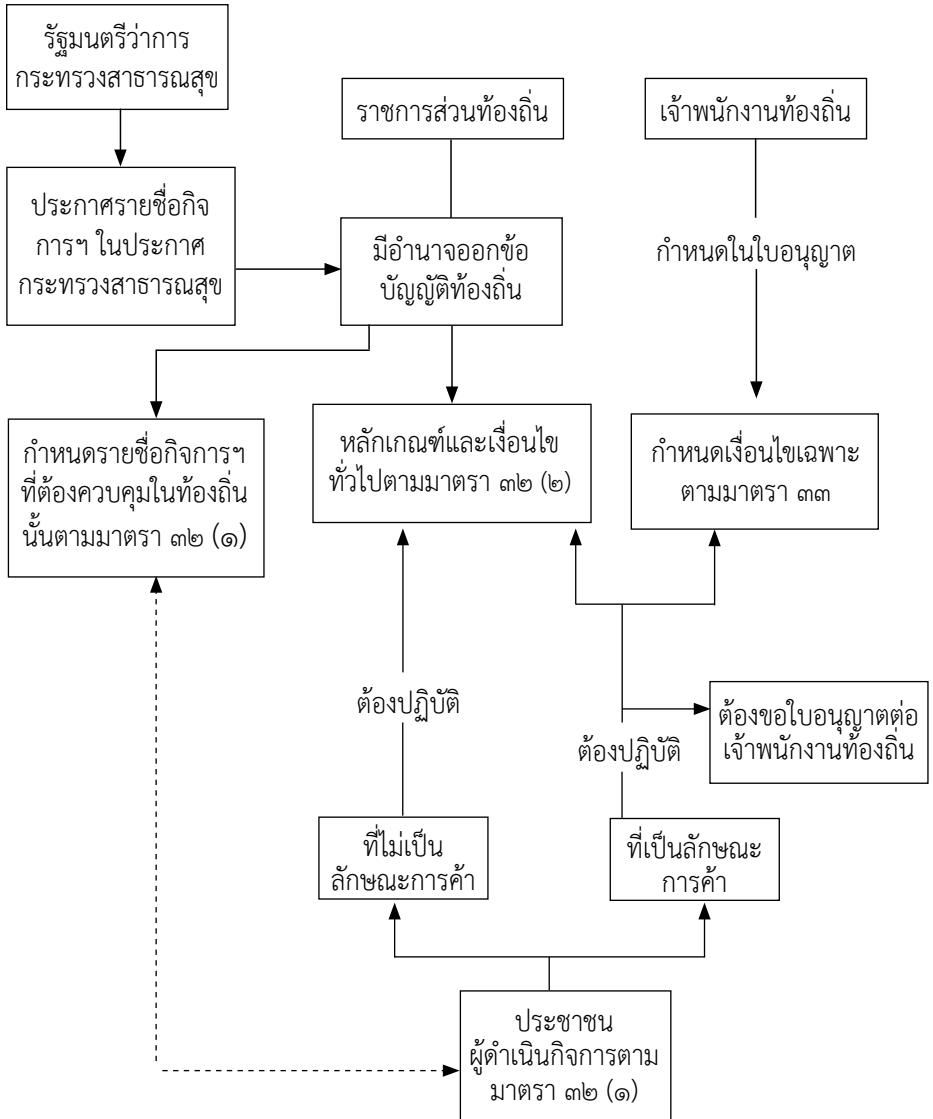
ปัญหาการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายหลายฉบับ

กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขเป็นกิจการที่มีได้มีข้อกำหนดที่เกี่ยวกับขนาดของกิจการซึ่งแตกต่างจากกฎหมายโรงงานที่กำหนดให้กิจการที่มีเครื่องจักรตั้งแต่ ๕ แรงม้าหรือมีคนงานตั้งแต่ ๗ คนขึ้นไป เป็น “โรงงาน” ซึ่งต้องถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และกรณีที่เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพเข้าข่ายโรงงานที่ทำการผลิตอาหาร ยังต้องถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ด้วย

ดังนั้น กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพที่เข้าข่ายเป็นโรงงานและเป็นกิจการที่ทำการผลิตอาหาร ก็ต้องขออนุญาตหรือแจ้งแล้วแต่กรณีตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยโรงงานและกฎหมายว่าด้วยอาหารด้วย

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและกฎหมายว่าด้วยผังเมือง ที่จะมีส่วนต่อการขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพด้วย

แผนภูมิ ๒๒ แสดงระบบการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของ ราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

หมวด ๘

ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร

(๑) ความหมายและขอบเขต

ตามบทบัญญัติในมาตรา ๔ ได้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

๑.๑ ตลาด หมายถึง สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุม เพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสีง่าย ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด

ดังนั้น ตลาดจึงเป็นสถานที่ชุมนุมของผู้ค้าผู้ขาย ซึ่งจะต้องเป็นการจำหน่ายอาหารประเภทของสดของเสีง่ายเป็นสำคัญ กรณีตลาดโบ้เบ้ที่ขายเสื้อผ้าจึงไม่ใช่ตลาดในความหมายนี้ และจะเป็นตลาดประจำหรือตลาดนัดเป็นครั้งคราวก็ได้ แต่สำหรับซูเปอร์มาร์เก็ตหรือกลุ่มมินิมาร์ทนั้นไม่ถือว่าเป็นตลาด เพราะโดยทั่วไปจะมีเจ้าของคนเดียวเป็นผู้ประกอบกิจการ ซึ่งจัดเป็น “สถานที่สะสมอาหาร”

๑.๒ สถานที่จำหน่ายอาหาร หมายถึง อาคาร สถานที่ หรือ บริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะที่จัดไว้เพื่อประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จและจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ที่ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ที่นั้น หรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม

ดังนั้น จึงกล่าวง่าย ๆ ได้ว่า สถานที่จำหน่ายอาหารก็คือร้านอาหารนั่นเอง ที่สำคัญคือต้องเป็นร้านอาหารในที่เอกชนที่มีใช้ที่

หรือทางสาธารณะ และต้องมีบริเวณเตรียมปรุงประกอบอาหาร ซึ่งจะมีที่รับประทานหรือไม่ก็ได้

๑.๓ สถานที่เสิร์ฟอาหาร หมายถึง อาคาร สถานที่หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะที่จัดไว้สำหรับเก็บอาหารอันมีสภาพเป็นของสด หรือของแห้งหรืออาหารในรูปลักษณะอื่นใด ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปทำ ประกอบ หรือปรุงเพื่อบริโภคในภายหลัง

สถานที่เสิร์ฟอาหารก็คือร้านขายของชำ ซึ่งต้องเป็นร้านขายของชำในที่เอกชนที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะไม่ว่าจะขายอาหารประเภทใดก็ตาม ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปทำ ประกอบ ปรุงอีกครั้ง ดังนั้นประเภทซูเปอร์มาร์เก็ต มินิมาร์ท จึงจัดอยู่ในกลุ่มนี้

(๒) การควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่น

๒.๑ เรื่องตลาด

๒.๑.๑ ตามมาตรา ๓๔ กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ต้องการจัดตั้งตลาดต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อน รวมทั้งผู้ที่ได้รับอนุญาตแล้ว จะเปลี่ยนแปลง ขยายหรือลดสถานที่ตลาด ก็ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อน จึงจะดำเนินการได้

เว้นแต่ เป็นการจัดตั้งตลาดของกระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐที่จัดตั้งตามอำนาจหน้าที่ ไม่ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่ต้องปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่น และเจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขเฉพาะที่ต้องปฏิบัติเป็นหนังสือก็ได้

๒.๑.๒ ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลได้ในเรื่องต่อไปนี้ (ตามมาตรา ๓๕, มาตรา ๓๗)

(ก) เรื่องเกี่ยวกับที่ตั้ง เนื้อที่ แผนผัง และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้างและสุขลักษณะ ซึ่งครอบคลุมทั้งบริเวณขายสินค้า อาคารโครงสร้าง บริเวณที่พักขยะมูลฝอย บริเวณที่จอดรถ ห้องส้วม รวมทั้งข้อกำหนดเกี่ยวกับที่ตั้งที่เหมาะสม เป็นต้น

(ข) เรื่องหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสถานที่ การวางสิ่งของ และการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการตลาด เช่น การจัดหมวดหมู่ประเภทของอาหาร การจัดวางของที่แผง เป็นต้น

(ค) การกำหนดเวลาเปิดและปิดตลาด ซึ่งราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดเวลาการปิดตลาด เพื่อให้มีเวลาในการเก็บกวาดทำความสะอาดก็ได้

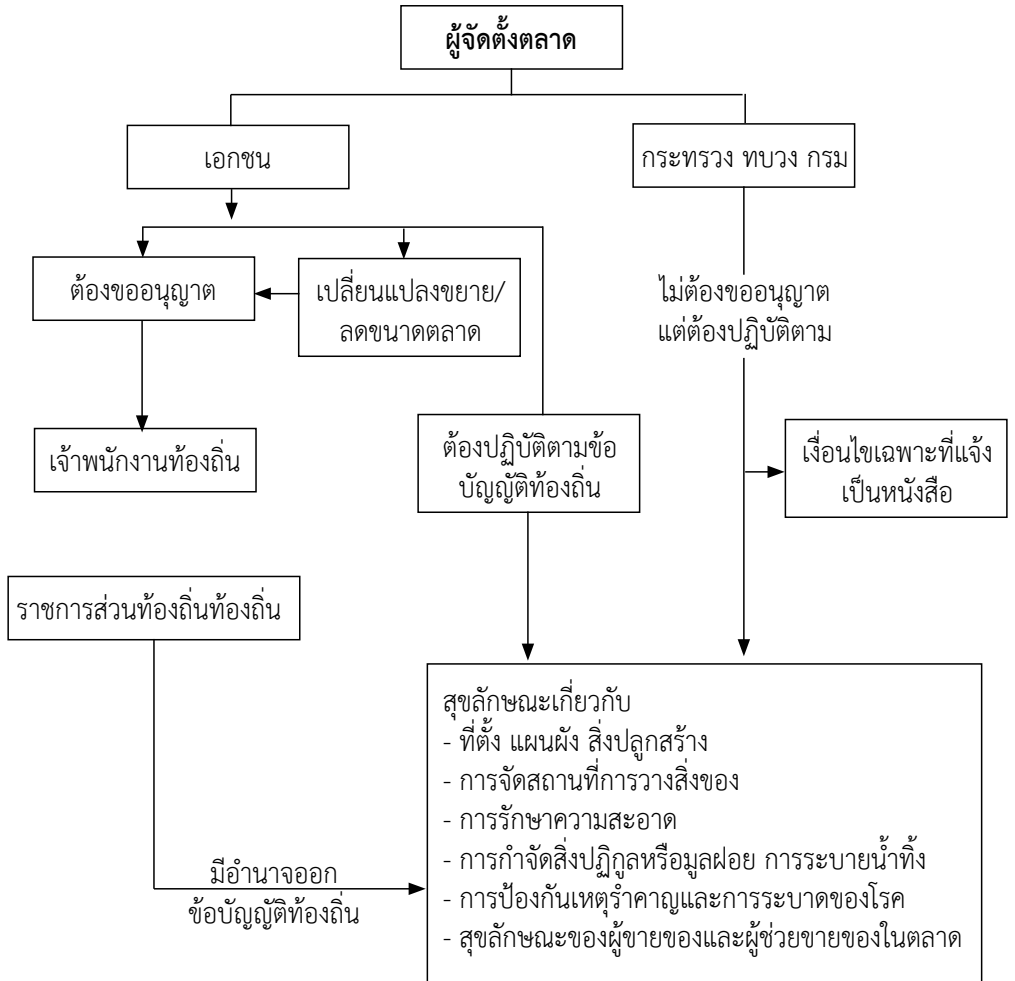
(ง) เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ เพื่อให้ผู้ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งตลาดต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาด การจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัดสิ่งปฏิกูล มูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง บ่อดักไขมัน ระบบบำบัดน้ำเสีย การระบายอากาศ และการป้องกันเหตุรำคาญและการระบาดของโรคติดต่อ

(จ) เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ เพื่อให้ผู้ขายของและผู้ช่วยขายของในตลาดต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดบริเวณที่ขายของ สุขลักษณะส่วนบุคคล กล่าวคือ ต้องไม่เป็นโรคติดต่อ มีสุขวิथाส่วนบุคคลที่ดี รวมทั้งสุขลักษณะในการใช้กรรมวิธีการจำหน่าย ประกอบ บรรจุ เก็บหรือสะสมอาหารหรือสินค้าอื่น และการรักษาความสะอาดของภาชนะอุปกรณ์ น้ำใช้และของใช้ต่าง ๆ

ทั้งนี้ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมการประกอบกิจการตลาด ให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อบัญญัติท้องถิ่นจะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับ

กฎกระทรวง โดยราชการส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุง
ข้อบัญญัติให้สอดคล้องกับกฎกระทรวง เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็น
หรือเหตุผลพิเศษ ข้อบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนั้นจะต้องได้
รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสาธารณสุขและได้รับอนุมัติจาก
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๗ และเมื่อดำเนินการ
ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้วให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและ
ผู้ประกอบการทราบและถือปฏิบัติต่อไป

แผนภูมิ ๒๓ แสดงการควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่นในเรื่องตลาด

๒.๒ เรื่องสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหาร

๒.๒.๑ ตามมาตรา ๓๘ กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่ต้องการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายหรือสะสมอาหาร ต้องขออนุญาตและต้องแจ้งไว้ดังนี้ คือ

(ก) กรณีที่จัดตั้งสถานที่จำหน่ายหรือสะสมอาหารที่มีพื้นที่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร และมีใช้เป็นการขายของในตลาด ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

(ข) กรณีที่จัดตั้งสถานที่จำหน่ายหรือสะสมอาหารที่มีพื้นที่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร และมีใช้เป็นการขายของในตลาด ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งความหมายของการอนุญาตกับการแจ้งจะได้ชี้แจงในบทที่ ๕ ต่อไป

๒.๒.๒ ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๔๐ เพื่อประโยชน์ในการกำกับ ดูแลสถานที่จำหน่ายหรือสะสมอาหารที่ได้รับใบอนุญาตและหนังสือรับรองการแจ้งได้ดังนี้

(ก) กำหนดประเภทของสถานที่จำหน่าย/สะสมอาหารตามประเภทของอาหาร หรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบ หรือตามวิธีการจำหน่าย ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการกำหนดสุขลักษณะของแต่ละประเภทรวมทั้งการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม

(ข) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง ใช้และดูแลรักษาสถานที่และสุขลักษณะของบริเวณที่ใช้จำหน่ายอาหาร (บริเวณที่วางอาหารเพื่อขายหน้าร้าน) ที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหาร (ที่รับประทานอาหาร) ที่ใช้ทำประกอบปรุงอาหาร (บริเวณครัว) และที่ใช้สะสมอาหาร บริเวณห้อง/ที่เก็บอาหาร วัสดุติดของร้าน

(ค) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันโรคติดต่อ เช่น การกำหนดให้มีระบบการระบายควันที่เกิดจากการปรุงอาหาร (เช่น ปล่องระบายควันที่มีพัดลมดูด)

ระบบบำบัดน้ำเสียและการกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย รวมทั้งระบบการ
เฝ้าระวังทางสุขาภิบาลอาหาร เช่น การเก็บตัวอย่างอาหาร หรือสวอป
ภาชนะอุปกรณ์เพื่อทดสอบการปนเปื้อนของอาหารเป็นประจำ เป็นต้น

(ง) กำหนดเวลาจำหน่ายอาหาร ถ้าราชการส่วนท้องถิ่น
เห็นเป็นการจำเป็นเพื่อการควบคุมสุขลักษณะหรือเพื่อการป้องกันโรค
ติดต่อ ก็กำหนดเวลาจำหน่ายอาหารของสถานที่จำหน่าย/เสสมอาหารได้

(จ) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะส่วนบุคคล
ของผู้จำหน่ายอาหาร ผู้ปรุงและผู้ให้บริการ หมายถึง สุขวิทยาส่วนบุคคล
ในเรื่องการแต่งกาย สุขอนามัยเกี่ยวกับการเสิร์ฟอาหาร ภาชนะ
อุปกรณ์ตลอดจนการตรวจสุขภาพร่างกายประจำปีเพื่อป้องกันมิให้เป็น
พาหะของโรค

(ฉ) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของอาหาร
กรรมวิธีการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปรุง เก็บรักษาหรือเสสมอาหาร
เช่น วิธีการล้างทำความสะอาดผักสด การหีบห่ออาหาร การปกปิด
อาหารปรุงสำเร็จเพื่อป้องกันแมลงวัน การใช้เขียงไม่ปะปนกันระหว่าง
อาหารดิบกับอาหารสุก การห้ามมิให้นำอาหารเหลือค้างมาจำหน่าย
ในวันต่อไป เป็นต้น

(ช) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของภาชนะ
อุปกรณ์ น้ำใช้และของใช้อื่นๆ เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับภาชนะอุปกรณ์
ที่ควรใช้หรือห้ามใช้ การทำความสะอาดภาชนะอุปกรณ์และเครื่องมือ
เครื่องใช้และการจัดเก็บที่ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งระบบน้ำใช้ เป็นต้น

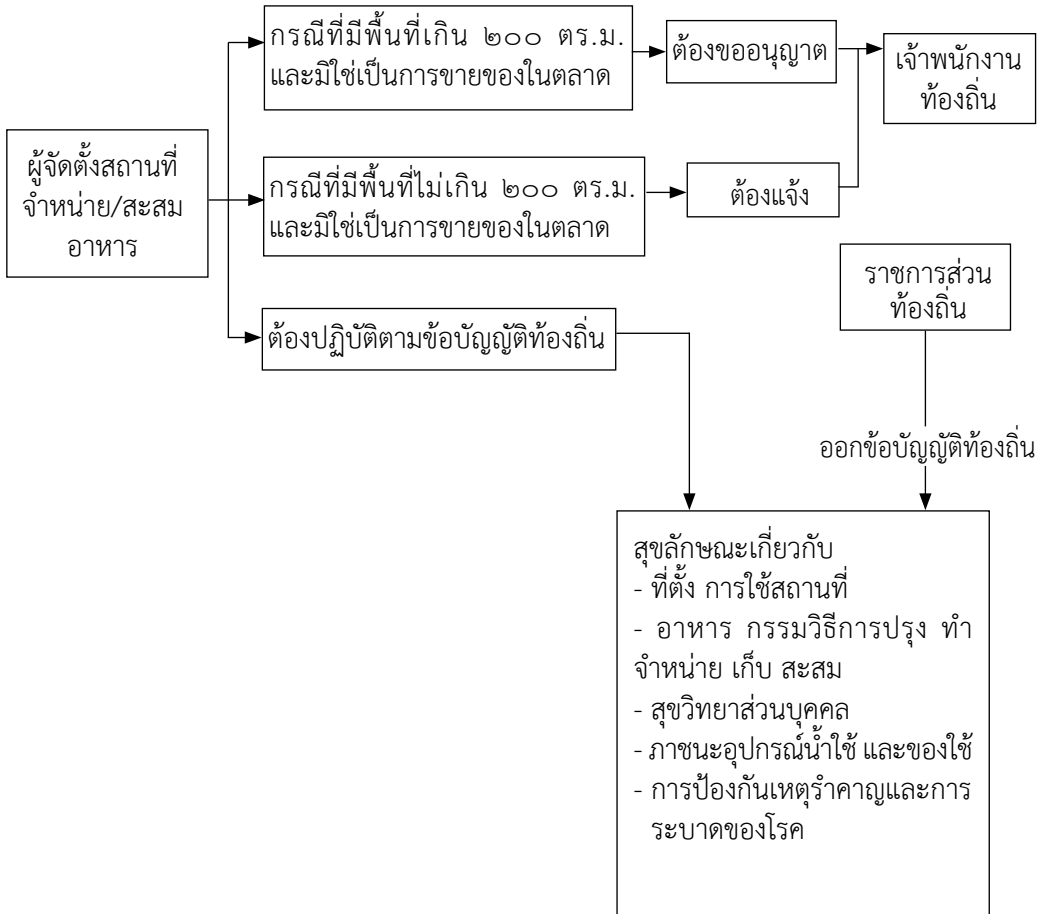
ทั้งนี้ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อควบคุมสถานที่
จำหน่ายอาหารและสถานที่เสสมอาหาร ให้ราชการส่วนท้องถิ่น
พิจารณาหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้อบัญญัติท้องถิ่นจะ
ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวง โดยราชการส่วนท้องถิ่นอาจดำเนินการ

แก้ไขหรือปรับปรุงข้อบัญญัติให้สอดคล้องกับกฎกระทรวง เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นหรือเหตุผลพิเศษ ข้อบัญญัติที่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสาธารณสุขและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขตามมาตรา ๗ และเมื่อดำเนินการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นแล้วให้ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและผู้ประกอบการทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ข้อสังเกต

โทษที่เกิดจากการฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวกับตลาดในข้อ (ก) และ (ง) และเกี่ยวกับสถานที่จำหน่ายหรือสะสมอาหาร ข้อ (ข) และ (ค) จะมีโทษสูงคือ จำคุกไม่เกิน ๖ เดือนหรือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนการฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นในข้ออื่นจะมีโทษปรับสถานเดียวคือปรับไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ บาท หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท แล้วแต่กรณี (ดูรายละเอียดในบทที่ ๖)

แผนภูมิ ๒๔ แสดงการควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่น ในเรื่องสถานที่จำหน่าย/สะสมอาหาร

หมวด ๙

การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

(๑) ความหมายและขอบเขต

โดยที่มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ให้คำจำกัดความเฉพาะคำว่า “ที่หรือทางสาธารณะ” หมายถึง สถานที่หรือทางซึ่งมิใช่เป็นของเอกชนและประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้สัญจรได้ จึงครอบคลุมพื้นที่เป็นสวนสาธารณะ ถนนหนทาง ทางเท้าและทางน้ำ ที่ประชาชนสัญจรไปตามปกติ

สำหรับคำว่าสินค้ามิได้มีความหมายเฉพาะไว้ จึงน่าจะหมายถึง ข้าวของ วัสดุทุกชนิด ที่นำมาขาย จำหน่ายได้ ซึ่งรวมทั้งอาหารและน้ำดื่ม น้ำแข็งด้วย หรือกล่าวอย่างเป็นรูปธรรมก็คือ หาบเร่ แผงลอย ที่จำหน่ายในที่หรือทางสาธารณะนั่นเอง เพราะกฎหมายระบุว่า ผู้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยลักษณะวิธีการจัดวางสินค้าในที่หนึ่งใดที่เป็นปกติ หรือเร่ขาย ถือว่าเป็นการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

(๒) การควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่น

๒.๑ กฎหมายได้กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหน้าที่ควบคุมดูแลที่หรือทางสาธารณะเพื่อประโยชน์ใช้สอยของประชาชนทั่วไป ตามมาตรา ๔๑ ซึ่งถือได้ว่าเป็นหน้าที่หลักที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนผู้สัญจรไปมาเป็นสำคัญ การที่จะอนุญาตให้มีการจำหน่ายสินค้าในพื้นที่ใด จึงต้องพิจารณาโดยรอบคอบ และเป็นประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม

๒.๒ กฎหมายจึงบังคับให้ผู้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยลักษณะวิธีการจัดวางสินค้าในที่หนึ่งใดเป็นปกติหรือเร่ขาย จะต้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะระบุชนิดหรือประเภทของสินค้า ลักษณะวิธีการจำหน่าย และสถานที่ที่จะจัดวางสินค้า และเงื่อนไขอื่น ๆ ที่เห็นสมควรในใบอนุญาตก็ได้ (ตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง) ทั้งนี้เพราะการจำหน่ายสินค้าแต่ละประเภท โดยเฉพาะเรื่องอาหาร น้ำดื่ม จะมีความเสี่ยงต่อการปนเปื้อนของเชื้อโรคและสิ่งสกปรกได้ง่าย และเกี่ยวข้องกับลักษณะวิธีการขายประเภทสินค้า ลักษณะวิธีการจำหน่าย หรือสถานที่จัดวางสินค้า ซึ่งจะมีผลต่อการระบาดของโรคได้ง่ายด้วย

ในการเปลี่ยนแปลงประเภทลักษณะวิธีการหรือสถานที่จำหน่ายสินค้า ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนดำเนินการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะได้จัดแจ้งในใบอนุญาตต่อไป (มาตรา ๔๑ วรรคสี่)

๒.๓ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ กฎหมายยังให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ตามมาตรา ๔๓ ดังนี้

(ก) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้จำหน่ายหรือผู้ช่วยจำหน่ายสินค้า สุขลักษณะในการใช้ กรรมวิธีการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปูรอง หรือสะสมอาหารหรือสินค้าอื่น รวมทั้งการรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่าง ๆ

(ข) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดวางสินค้าและการเร่ขายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และป้องกันการปนเปื้อนกรณีจำหน่ายอาหาร

(ค) กำหนดเวลาสำหรับการจำหน่ายสินค้า ทั้งนี้เพราะการจำหน่ายในที่สาธารณะหรือบนทางเท้า บนถนนหนทาง อาจจำเป็นต้องกำหนดเวลาให้จำหน่ายได้ เพื่อประโยชน์ในการดูแลรักษาความสะอาด และไม่ก่อให้เกิดปัญหาจราจรด้วย

(ง) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อการรักษาความสะอาดและป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ รวมทั้งการป้องกันเหตุรำคาญและโรคติดต่อ

ซึ่งจะเห็นได้ว่า ข้อกำหนดที่กฎหมายให้อำนาจในการควบคุม นั้น ส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกับข้อกำหนดในเรื่องสถานที่จำหน่ายหรือเสิร์ฟอาหาร แต่ครอบคลุมถึงเรื่องการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าไว้ด้วย และกรณีที่เป็นสินค้าประเภทที่อาจก่ออันตรายต่อสุขภาพหรือเป็นเหตุรำคาญได้ เช่น การจำหน่ายวัตถุระเบิดประเภทพลุ ประทัด ดอกไม้ไฟ หรือประเภทเชื้อเพลิง น้ำมัน ไฟแช็ค หรือสินค้าประเภทที่ทำให้เกิดเสียงดัง เป็นต้น ซึ่งก็สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ให้ปฏิบัติเพื่อการป้องกันได้ ทั้งนี้ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นควรพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์โดยไม่ขัดกับข้อกำหนดอื่นที่เกี่ยวข้องกับสินค้าแต่ละประเภทด้วย เช่น กฎหมายว่าด้วยวัตถุอันตราย กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

๒.๔ นอกจากนี้ กฎหมายยังให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจรในการประกาศเขตได้ดังนี้

(ก) กำหนดให้บริเวณที่หรือทางสาธารณะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพื้นที่ดังกล่าว

- เป็นเขตห้ามจำหน่ายหรือซื้อสินค้าโดยเด็ดขาด ซึ่งหมายถึงว่าผู้ใดขายสินค้าหรือซื้อสินค้าในเขตดังกล่าวมีความผิด

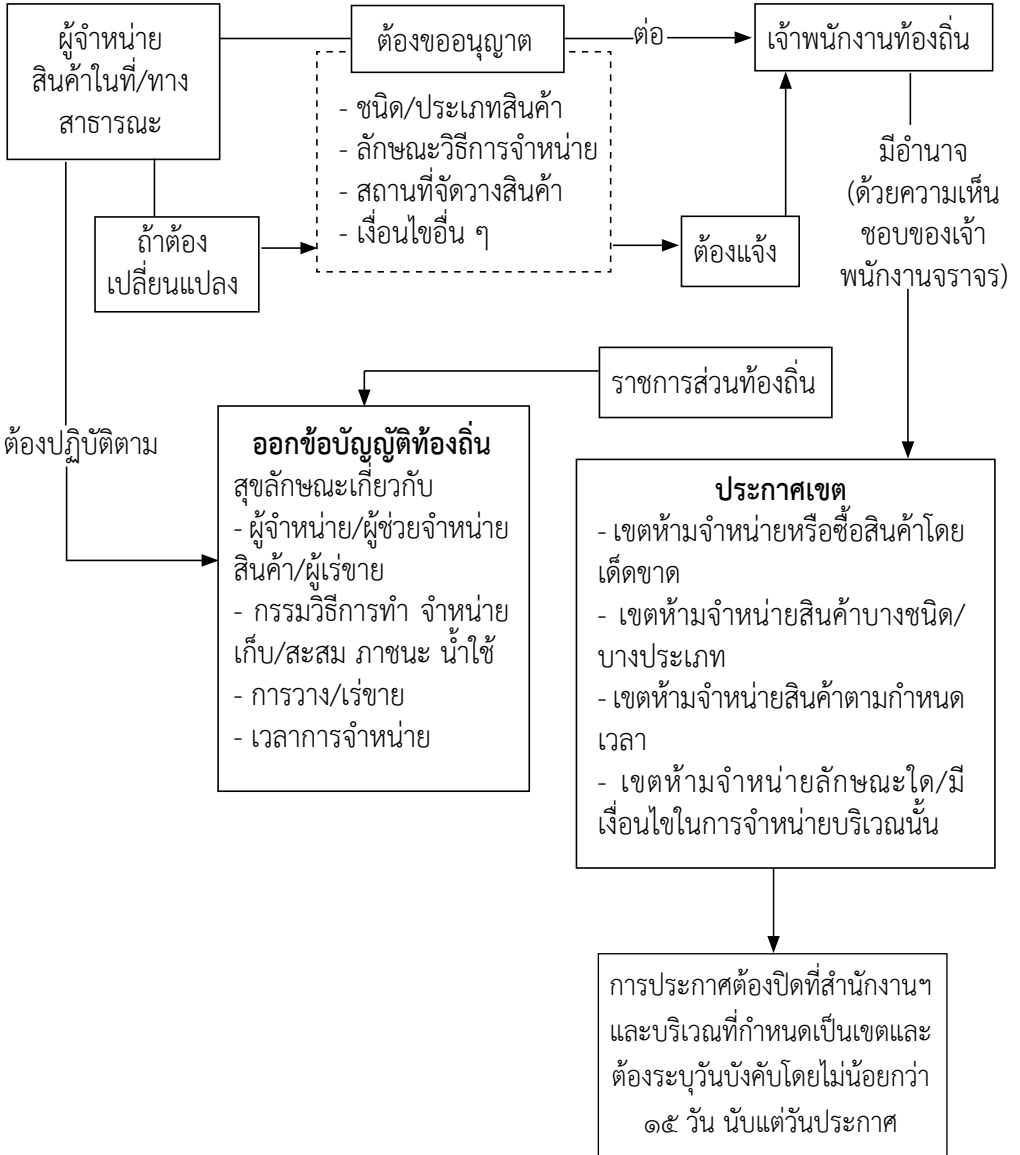
- เป็นเขตที่ห้ามจำหน่ายสินค้าบางชนิดหรือบางประเภท เช่น ในพื้นที่ที่สกปรกมีฝุ่นละอองมากก็อาจกำหนดให้ห้ามขายสินค้าประเภทอาหาร เครื่องดื่มได้

- เป็นเขตห้ามจำหน่ายสินค้าตามกำหนดเวลา เช่น เวลาที่การจราจรหนาแน่น ก็อาจห้ามขายได้

- เป็นเขตห้ามจำหน่ายสินค้า โดยวิธีการจำหน่ายในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจำหน่าย ณ บริเวณนั้น เช่น ในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ ลำคลอง อาจกำหนดเงื่อนไขไม่ให้ผู้จำหน่ายอาหารทิ้งน้ำเสียหรือขยะมูลฝอยหรือเศษอาหารลงแม่น้ำลำคลองโดยตรง หรือกำหนดให้ผู้เร่ขายอาหารบางชนิดไม่ตักแบ่งบรรจุถุงพลาสติกขณะเร่ขาย แต่ให้บรรจุให้เรียบร้อยจากที่ผลิตเลยก็ได้ เป็นต้น

(ข) การกำหนดเขตดังกล่าวตาม (ก) จะต้องปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ ที่ทำการของราชการส่วนท้องถิ่น และบริเวณที่จะกำหนดเขต โดยต้องกำหนดวันที่จะบังคับไว้แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน นับแต่วันประกาศ

แผนภูมิ ๒๕ แสดงการควบคุมเรื่องการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะของราชการส่วนท้องถิ่น

บทที่ ๕

การออกใบอนุญาต
หนังสือรับรองการแจ้ง
ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

การออกใบอนุญาต

จากบทที่ ๔ เราจะเห็นได้ว่า กฎหมายได้กำหนดให้กิจการหลายประเภทที่ผู้ที่จะดำเนินการจะต้องขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนดำเนินการ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นกิจการที่มีผลกระทบต่อสาธารณสุข เช่น กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพหลายประเภทที่อาจก่อให้เกิดเสียง เขม่า คิวีนหรือสารพิษ ที่เป็นอันตรายต่อชุมชน ช่างเคียงหรือผู้ปฏิบัติงาน บางประเภทก็อาจก่อให้เกิดน้ำเสีย กลิ่นเหม็น รวมทั้งมลพิษอื่น ๆ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือกิจการตลาด ร้านอาหาร และหาบเร่ แผงลอยจำหน่ายอาหารก็เป็นกิจการที่อาจส่งผลกระทบต่อการแพร่ระบาดของโรคและสุขภาพของประชาชน ผู้บริโภคได้อย่างกว้างขวางโดยเฉพาะตลาดยังอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านขยะมูลฝอยและน้ำเสียอีกด้วย นี่เป็นเหตุผลประการที่หนึ่ง

อีกประการหนึ่ง ก็เพื่อเป็นการป้องกันมิให้กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เกิดขึ้นโดยปราศจากการควบคุมและต้องได้รับการตรวจสอบเกี่ยวกับความเหมาะสมของสถานที่ตั้ง โครงสร้าง อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ รวมทั้งระบบป้องกันหรือบำบัดของเสียและกำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอย เป็นต้น ก่อนที่จะอนุญาตให้ดำเนินกิจการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจหรือหลักประกันว่า กิจการเหล่านี้จะไม่ก่อเหตุเดือดร้อน รำคาญ หรืออันตรายต่อสุขภาพของประชาชน

ในการออกใบอนุญาตสำหรับกิจการประเภทต่าง ๆ ดังกล่าว พระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดไว้ดังนี้

๑. ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอและการออก รวมทั้งการต่อใบอนุญาตตามมาตรา ๕๔ ซึ่งหมายความว่า ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจที่จะกำหนดรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอนการขอและ

การออกใบอนุญาตได้ โดยไม่จำเป็นต้องเหมือนกันในแต่ละท้องถิ่น แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัด หรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

๒. ผู้ประกอบการจะต้องยื่นคำขอใบอนุญาตก่อนดำเนินการ หรือก่อนวันหมดอายุต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา ๕๕

๓. เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องตรวจสอบถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ

- ถ้าไม่สมบูรณ์หรือไม่ถูกต้อง ต้องแจ้งให้แก้ไขทั้งหมดในคราวเดียวกัน นับแต่วันได้รับคำขอ ตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

- กรณีที่จำเป็นที่จะต้องส่งคืนคำขออนุญาต ให้คืนคำขอพร้อมทั้งแจ้งให้แก้ไขภายใน ๑๕ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับความขอ ตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

- ถ้าสมบูรณ์ ถูกต้อง ให้ดำเนินการตรวจสอบลักษณะของสถานประกอบการ ซึ่งหากพบว่าถูกสุขลักษณะให้ดำเนินการออกใบอนุญาตภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับคำขอตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง

- ถ้าจะไม่อนุญาตต้องมีหนังสือแจ้งพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขออนุญาตทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันได้รับคำขอ ตามมาตรา ๕๖ วรรคสอง

- ในกรณีที่จำเป็นอาจจะขยายเวลาในการออกใบอนุญาตหรือมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับความขอที่ครบถ้วนสมบูรณ์ โดยต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละครั้งด้วย ตามมาตรา ๕๖ วรรคท้าย และทำสำเนาแจ้งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ทุก ๗ วัน

๔. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข มีอำนาจตามมาตรา ๕๔ วรรคสอง ในการ

ออกประกาศกำหนดประเภทหรือขนาดของกิจการ หลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์เพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตกิจการให้เป็นไปตามประกาศดังกล่าวด้วย

๕. ใบอนุญาตที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ มีอายุ ๑ ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาตและให้ใช้ได้เพียงในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตนั้นเท่านั้น ตามมาตรา ๕๕ ดังนั้นใบอนุญาตที่ออกตามพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งกำหนดให้หมดอายุในวันที่ ๓๑ ธันวาคม นั้นก็จะมีผลเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง เพราะเมื่อต่ออายุใบอนุญาตคือ ๑ มกราคม ก็จะมีอายุถึง ๓๑ ธันวาคม เช่นเดิม ส่วนกิจการที่ขออนุญาตจัดตั้งใหม่ก็ต้องนับวันหมดอายุของใบอนุญาตเมื่อครบ ๑ ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต ทั้งนี้ การนับอายุใบอนุญาตซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องมายื่นขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุพร้อมกับชำระค่าธรรมเนียมในวันเดียวกัน ให้นับอายุต่อจากวันหมดอายุของใบอนุญาตฉบับเดิม ไม่ใช่วันที่มาขอต่ออายุและชำระค่าธรรมเนียม โดยใบอนุญาตจะมีจำนวนวันไม่เกิน ๑ ปี และวันหมดอายุจะต่อเนื่องเป็นวันเดียวกันทุกปี

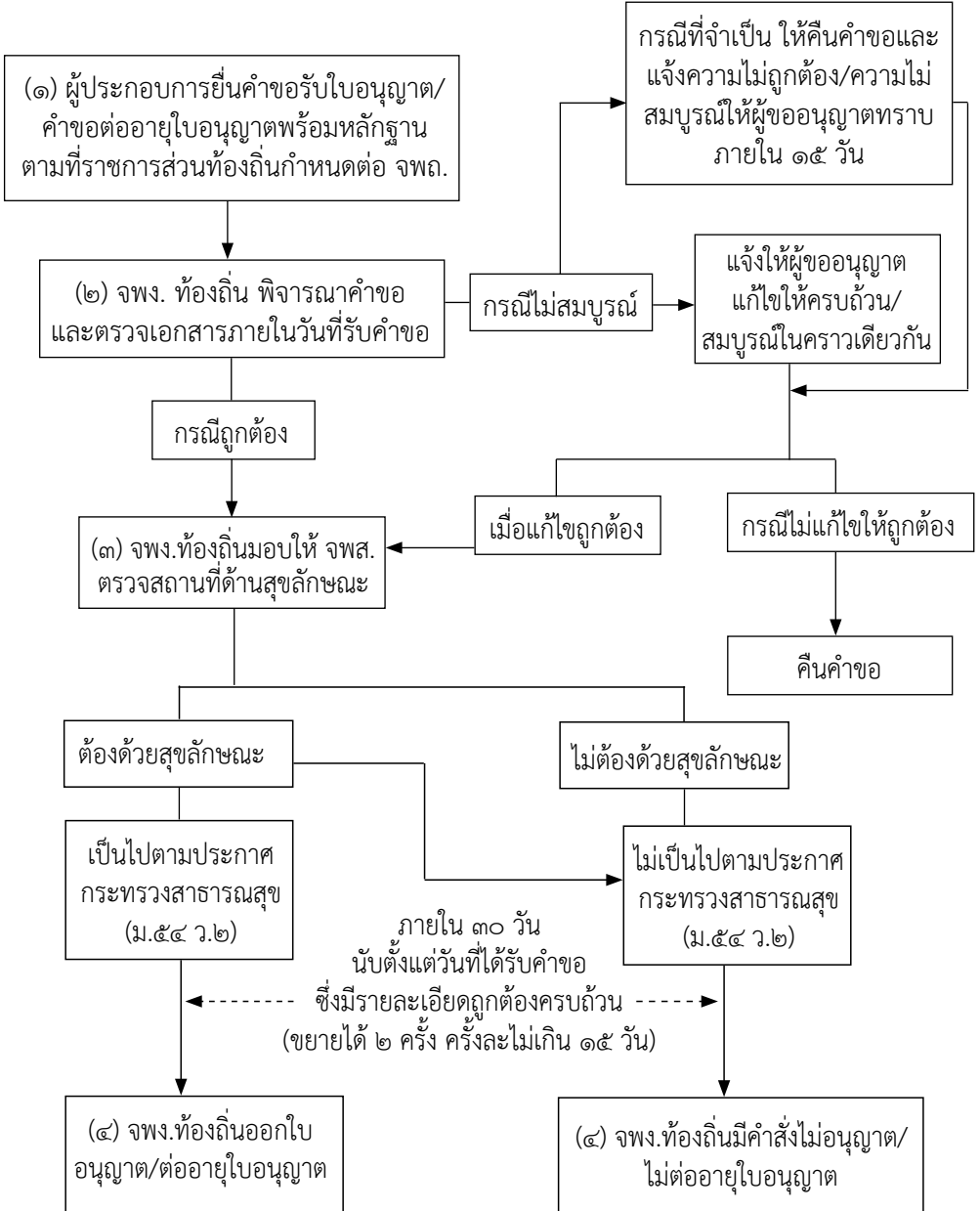
ตาราง ๕ แสดงตัวอย่างการนับวันในการต่ออายุใบอนุญาต

วันที่ออกใบอนุญาต (รายใหม่)	วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ	วันที่มายื่นขอต่อ อายุใบอนุญาตและ ชำระค่าธรรมเนียม	วันที่ออกใบอนุญาต (รายต่อ)
๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๙	๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒	๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๒	๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

ข้อสังเกต

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติฯ นี้ได้กำหนดระยะเวลาที่แน่นอนสำหรับการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประชาชนผู้ประกอบกิจการต่าง ๆ กล่าวคือจะได้ทราบขั้นตอนระยะเวลาที่ชัดเจนและอีกด้านหนึ่งเพื่อจะได้ไม่ถูกกักกั้นกัณฑ์หรือตั้งเรื่องการออกใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งให้ยึดเยื่อเพื่อแสวงหาประโยชน์อันมิชอบได้

แผนภูมิ ๒๖ แสดงขั้นตอนการขอใบอนุญาต

การออกหนังสือรับรองการแจ้ง

ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้กิจการประเภทสถานที่จำหน่ายอาหารและสะสมอาหารที่มีพื้นที่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นโดยไม่ต้องขออนุญาต กล่าวคือ เพียงแต่แจ้งก็สามารถดำเนินการได้เลย และเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะตรวจสอบคำขอและออกหนังสือรับรองการแจ้งไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวถือว่าเป็น “มาตรการกำกับดูแล” ทั้งนี้ เพราะสมัชชาสุขภาพนานาชาติ ปันยารชุน ได้มีนโยบายที่จะลดบทบาทการควบคุมของรัฐ ให้เป็นแบบกำกับดูแล คือให้เอกชนมีโอกาสประกอบกิจการโดยสุจริตได้อิสระมากขึ้น โดยรัฐจะไปติดตามดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายในภายหลัง ซึ่งกฎหมายได้กำหนดถึงวิธีการและขั้นตอนการแจ้งและออกหนังสือรับรองการแจ้งไว้ดังนี้

๑. ผู้ประกอบการตามมาตรา ๓๘ ที่มีพื้นที่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ต้องแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของท้องถิ่นตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง

๒. เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกไปรับแจ้ง เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการประกอบกิจการได้ในระหว่างที่ยังไม่ได้รับหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง

๓. เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องตรวจสอบความถูกต้องของการแจ้ง

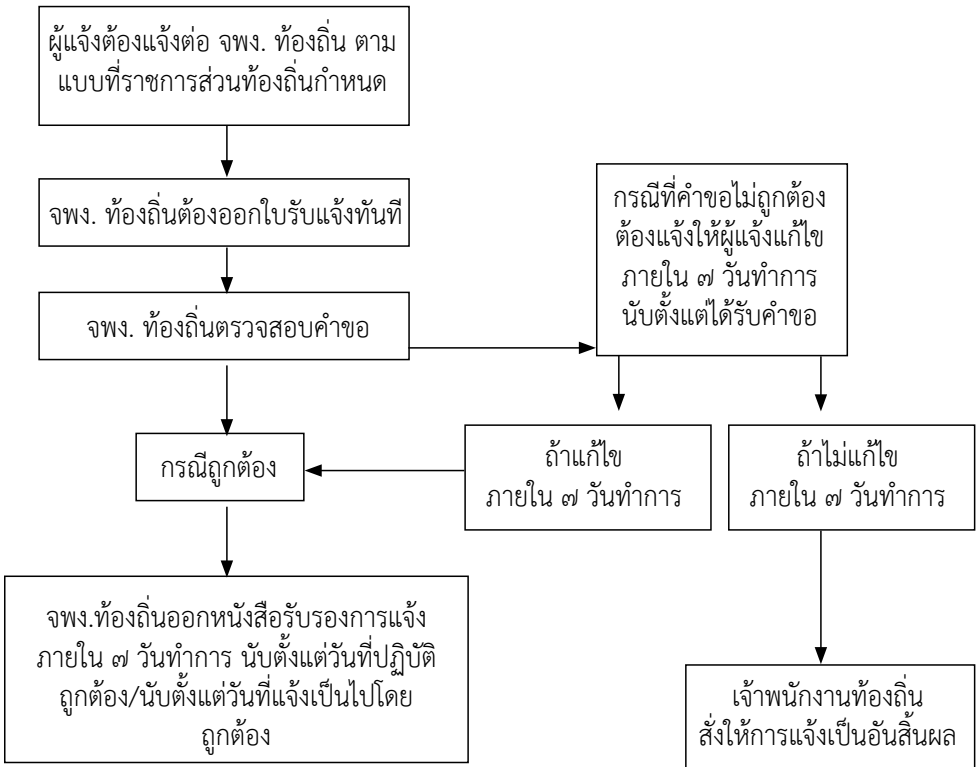
- กรณีที่การแจ้งถูกต้อง ต้องออกหนังสือรับรองการแจ้งภายใน ๗ วัน นับแต่วันได้รับแจ้งตามมาตรา ๔๘ วรรคสาม

- กรณีที่การแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องแจ้งให้ผู้แจ้งทราบภายใน ๗ วันทำการนับแต่วันได้รับแจ้งเพื่อแก้ไข ถ้าไม่แก้ไขให้ถูกต้องภายใน ๗ วันทำการ นับแต่วันที่ได้

รับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้การแจ้งนั้นเป็นอันสิ้นสุด แต่ถ้าผู้แจ้งแก้ไขภายในเวลาที่กำหนด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกหนังสือรับรองการแจ้งภายใน ๗ วันทำการ ตามมาตรา ๔๘ วรรคท้าย

๔. ผู้ประกอบการที่แจ้งตามมาตรา ๔๘ แล้ว ประสงค์จะเลิกหรือโอนกิจการให้แก่บุคคลอื่น ให้แจ้งแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบด้วย

แผนภูมิ ๒๗ แสดงขั้นตอนการแจ้งและออกหนังสือรับรองการแจ้ง

นอกจากนี้กฎหมายยังได้บัญญัติให้ผู้ประกอบการที่ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งต้องแสดงใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งแล้วแต่กรณีไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการตลอดเวลาที่ประกอบกิจการนั้น ตามมาตรา ๕๗ มาตรา ๔๙ ในกรณีที่ใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้ง สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญให้ยื่นคำขอใบแทนใบอนุญาต หรือหนังสือรับรองการแจ้ง ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ทราบเหตุนั้น ตามมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๐

ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

จากบทบัญญัติมาตรา ๕ ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียม ซึ่งตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถเก็บค่าธรรมเนียมได้ใน ๓ กรณี คือ

(ก) ค่าธรรมเนียมการให้บริการในการเก็บ ขนและกำจัด สิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๒๐ (๔)

(ข) ค่าธรรมเนียมในการออกใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ (กิจการเก็บ ขน กำจัดสิ่งปฏิกูลมูลฝอยที่ทำเป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ) มาตรา ๓๓ (กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ) มาตรา ๓๔ (การจัดตั้งตลาด) มาตรา ๓๘ (สถานที่จำหน่ายหรือสะสมอาหารที่มีพื้นที่เกินกว่า ๒๐๐ ตารางเมตร) มาตรา ๔๑ (การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ)

(ค) ค่าธรรมเนียมในการออกหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ ประกอบมาตรา ๖๕ (สถานที่จำหน่ายหรือสะสมอาหารที่มีพื้นที่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร)

นอกจากนี้กฎหมายยังได้กำหนดไว้ดังนี้

ผู้ที่ต้องขอใบอนุญาตหรือต้องแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ มีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและระยะเวลาที่ราชการส่วนท้องถิ่นกำหนด (มาตรา ๖๕) แต่อัตราค่าธรรมเนียมจะกำหนดเกินอัตราในกฎกระทรวงไม่ได้ (มาตรา ๖๓) และกรณีที่ไม่ชำระค่าธรรมเนียมตามระยะเวลาที่กำหนด จะต้องเสียค่าปรับเพิ่มขึ้นอีก ๒๐% ของจำนวนเงินที่ค้างชำระ (มาตรา ๖๕)

ดังนั้น ราชการส่วนท้องถิ่นจำเป็นจะต้องออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๑) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้งและการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙ ทั้งนี้ให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณากำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและบริบทของพื้นที่ท้องถิ่นตนด้วย

(๒) ต้องกำหนดเวลาของการชำระค่าธรรมเนียม โดยเฉพาะกิจการที่ต้องแจ้งเพราะหนังสือรับรองการแจ้งไม่มีการต่ออายุ ซึ่งแตกต่างจากใบอนุญาตที่มีอายุ ๑ ปี เมื่อมาต่ออายุกิจการจะมีการเก็บค่าธรรมเนียมทุกปี และการกำหนดเวลาดังกล่าว จะทำให้รู้ว่าต้องเสียค่าปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ เมื่อพ้นกำหนดเวลาเมื่อไร

ตามมาตรา ๖๔ กฎหมายกำหนดให้ค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับเป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงค่าปรับที่ได้จากการเปรียบเทียบเมื่อมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย

และกรณีที่มีผู้มีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม ค้างชำระค่าธรรมเนียมติดต่อกันเกินกว่า ๒ ครั้ง หมายถึง การไม่ชำระค่าธรรมเนียมติดต่อกันเป็นครั้งที่ ๓ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดการดำเนินการไว้ได้จนกว่าจะเสียค่าธรรมเนียมและค่าปรับจนครบจำนวนตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง ปกติการค้างชำระค่าธรรมเนียมสำหรับกิจการที่ต้องขอใบอนุญาตซึ่งต้องต่ออายุใบอนุญาตทุกปี มักจะไม่เกิดขึ้น แต่กิจการที่ต้องแจ้งอาจเกิดขึ้นได้ เพราะกฎหมายมิได้กำหนดให้ต้องต่ออายุหนังสือรับรองการแจ้ง

บทที่ ๖

มาตรการควบคุมและบทกำหนดโทษ

มาตรการควบคุม

จากบทที่ ๔ เราได้กล่าวถึงมาตรการควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่นและเจ้าพนักงานท้องถิ่นในแต่ละเรื่องไว้แล้ว ในบทนี้จึงขอสรุปมาตรการควบคุมในภาพรวมตามพระราชบัญญัติไว้ดังนี้

(๑) การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

ราชการส่วนท้องถิ่นในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามที่พระราชบัญญัติได้ให้อำนาจไว้ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบังคับให้ผู้ประกอบกิจการหรือกิจกรรมใด ๆ ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดนี้ เพราะถือว่าเป็นกฎหมายของท้องถิ่นที่ประชาชนและผู้ประกอบกิจการในเขตท้องถิ่นนั้นต้องปฏิบัติตาม ซึ่งในกระบวนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นของราชการส่วนท้องถิ่นจะมีขั้นตอนดังนี้

(๑.๑) การยกร่าง ผู้มีอำนาจในการยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ได้แก่ ๑) ฝ่ายบริหารของราชการส่วนท้องถิ่น ๒) สมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป ๓) ประชาชนที่มีสิทธิในการเลือกตั้งในเขตท้องถิ่นนั้นรวมกัน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ สามารถพิจารณาขอร่างและเสนอต่อสภาท้องถิ่นได้

(๑.๒) การพิจารณา เป็นอำนาจของ “สภาท้องถิ่น” ได้แก่ สภาเทศบาล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภากรุงเทพมหานคร สภาเมืองพัทยา เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการพิจารณาของสมาชิกสภาท้องถิ่นโดยเสียงข้างมาก โดยต้องพิจารณาเป็น ๓ วาระ คือ วาระรับหลักการ วาระแปรญัตติ และวาระให้ความเห็นชอบ

(๑.๓) การอนุมัติ เป็นอำนาจขององค์กรกำกับดูแลตามกฎหมาย ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับกรณีร่างจากสภาเทศบาล สภาเมืองพัทยา สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และนายอำเภอสำหรับกรณีร่างจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะพิจารณาถึงความชอบด้วยกฎหมายในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กล่าวคือ ออกโดยมีกฎหมายให้อำนาจไว้หรือไม่ หรือออกเกินกว่าขอบเขตที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจหรือไม่ หรือร่างที่เสนอเป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ หากถูกต้องก็จะอนุมัติให้ประกาศใช้บังคับต่อไป หากเห็นว่าไม่ถูกต้องก็เสนอกลับให้สภาท้องถิ่นพิจารณาเสียใหม่ได้

(๑.๔) การประกาศใช้ เมื่อร่างกฎหมายท้องถิ่นได้ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ จนได้รับการอนุมัติแล้ว หัวหน้าฝ่ายบริหารของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ก็ต้องลงนามและนำไปประกาศ โดยกฎหมายจะกำหนดให้ต้องปิดประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ สำนักงานราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ซึ่งจะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาที่ได้ปิดประกาศแล้วตามจำนวนวันที่ระบุไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่น้อยกว่าจำนวนวันที่กำหนดไว้ในกฎหมายท้องถิ่นประเภทนั้น ๆ เช่น ต้องไม่น้อยกว่า ๗ วันสำหรับเขตเทศบาล หรือไม่น้อยกว่า ๓ วันสำหรับเขตเมืองพัทยา ส่วนสำหรับเขตกรุงเทพมหานคร และองค์การบริหารส่วนตำบล กฎหมายกำหนดให้ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้น

เมื่อได้มีการประกาศใช้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้แล้ว ข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นย่อมมีผลใช้บังคับ ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งประชาชนและผู้ประกอบกิจการจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเหล่านั้นในฐานะที่เป็นกฎหมายท้องถิ่น

(๒) การควบคุมกิจการที่ต้องขอใบอนุญาต

(๒.๑) การอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการ ซึ่งเป็นมาตรการที่จะป้องกันและควบคุมปัญหาตั้งแต่เบื้องต้น ซึ่งได้กล่าวเหตุผลไว้แล้วในบทที่ ๕ การออกใบอนุญาต

(๒.๒) การต่อหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต เป็นมาตรการที่จะตรวจสอบว่ากิจการดังกล่าวยังคงมีสภาพที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ซึ่งเป็นมาตรการการตรวจสอบเป็นประจำทุกปี

(๒.๓) การสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงและให้หยุดดำเนินการ เป็นมาตรการกำกับดูแลกิจการที่ได้รับอนุญาตแล้ว ถ้าปรากฏว่าผู้ดำเนินการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น คำสั่งของเจ้าพนักงาน ท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งให้แก้ไข หรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้ และถ้าไม่แก้ไข เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็สามารถใช้มาตรการออกคำสั่งให้หยุดดำเนินการนั้นเป็นการชั่วคราวตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่งก็ได้ หรือจะใช้มาตรการการสั่งพักใช้ใบอนุญาตตาม (๒.๔) ก็ได้

(๒.๔) การสั่งพักใช้ใบอนุญาต เป็นมาตรการควบคุมผู้ที่ได้รับอนุญาตแล้วไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัติ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ภายในเวลาที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินสิบห้าวัน (มาตรา ๕๙) ซึ่งหมายความว่าต้องหยุดกิจการเป็นการชั่วคราวนั่นเอง

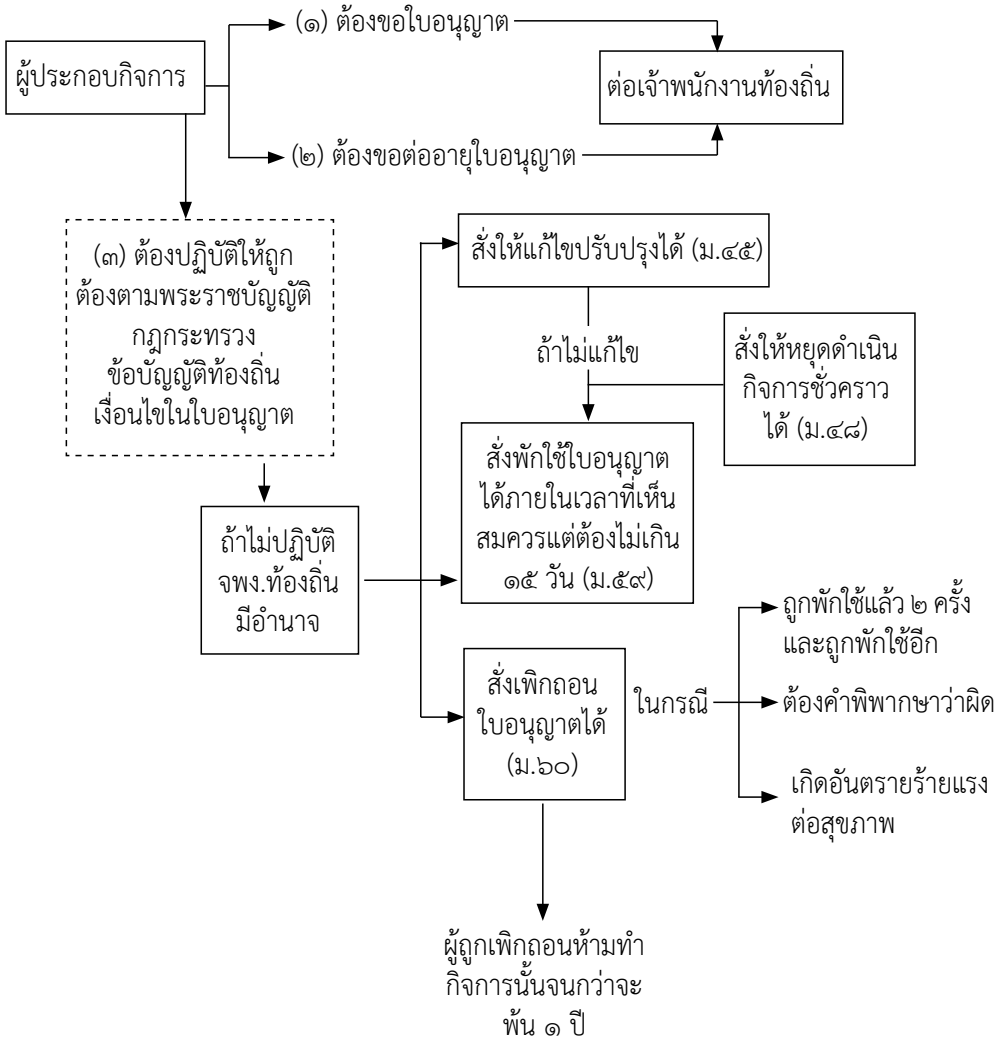
(๒.๕) การสั่งเพิกถอนใบอนุญาต เป็นมาตรการที่จะมีให้ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตได้ประกอบกิจการต่อไปเป็นเวลาอย่างน้อย ๑ ปี กล่าวคือ หากเกิดกรณีหนึ่งกรณีใดต่อไปนี้

(ก) การไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามข้อ (๒.๓) ข้างต้น และเหตุนั้นก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพหรือสภาวะความเป็นอยู่ของประชาชน

(ข) กรณีที่เคยถูกพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่ ๒ ครั้งขึ้นไป และมีเหตุที่จะต้องถูกพักใช้อีก หมายถึงว่า เมื่อต้องถูกสั่งพักใช้ครั้งที่ ๓ จะสั่งเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้หรือจะยังคงสั่งพักใช้ก็ได้

(ค) กรณีที่ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่า เป็นกรณีที่ผู้ดำเนินกิจการไม่ยอมรับผิดเป็นเหตุให้ต้องดำเนินการทางศาล และเมื่อศาลพิพากษาถึงที่สุดว่าผิด ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ ตามมาตรา ๖๐ ซึ่งตามมาตรา ๖๒ ผู้ที่ถูกเพิกถอนจะขอรับใบอนุญาตสำหรับกิจการที่ถูกเพิกถอนอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนด ๑ ปี นับแต่วันถูกสั่งเพิกถอน

แผนภูมิ ๒๘ แสดงมาตรการควบคุมสำหรับกิจการที่ต้องขอใบอนุญาต

(๓) การควบคุมกิจการที่ต้องแจ้ง

(๓.๑) การสั่งให้หยุดหรือห้ามดำเนินการ กรณีไม่แจ้ง
กรณีที่ผู้ดำเนินกิจการที่ต้องแจ้ง แต่มิได้แจ้งต่อเจ้าพนักงาน
ท้องถิ่นและเคยได้รับโทษเพราะเหตุที่ฝ่าฝืนดำเนินการโดยมิได้แจ้ง
มาแล้วครั้งหนึ่ง และยังฝ่าฝืนเช่นนั้นอีก ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ
สั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินการจนกว่าจะดำเนินการแจ้ง ถ้ายังฝ่าฝืนอีก
ให้มีอำนาจสั่งห้ามการดำเนินกิจการนั้นไว้ตามเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่เกิน
๒ ปี (มาตรา ๕๒)

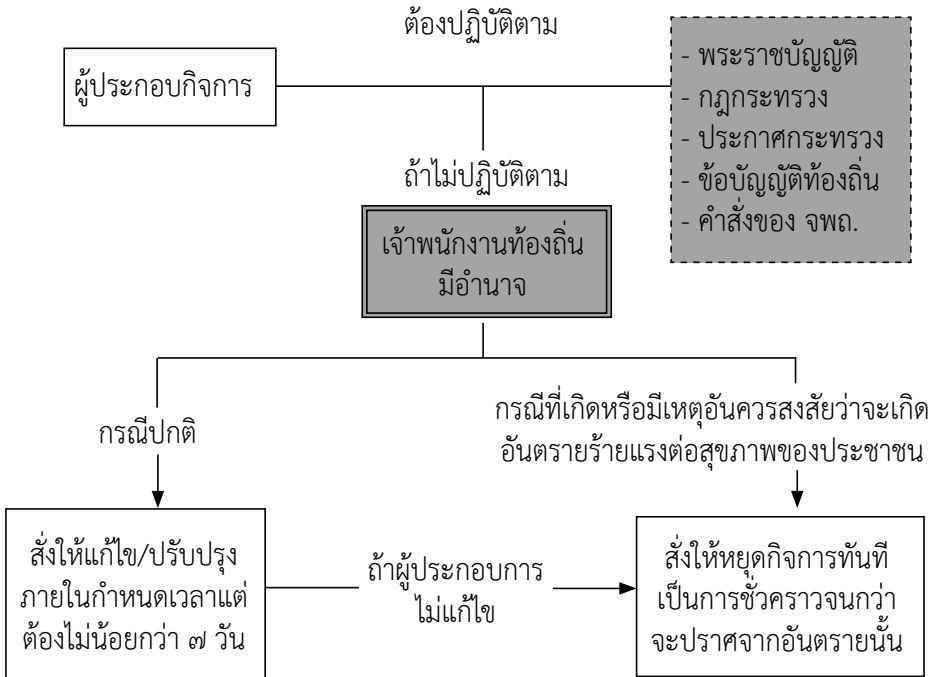
(๓.๒) การสั่งให้หยุดกรณีที่ปฏิบัติไม่ถูกต้อง
ให้ดูรายละเอียดในข้อ (๔) ต่อไป

(๔) การควบคุมกิจการที่ไม่ต้องขออนุญาตหรือต้องแจ้ง

โดยที่มาตรา ๔๕ ระบุว่าในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำเนินการใด ๆ ตาม
ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งครอบคลุมทุกกิจการทั้งที่ต้องขอหรือไม่ต้อง
ขอใบอนุญาต (เพราะเหตุที่มีได้ทำเป็นการค้า) หรือกิจการที่ต้องแจ้งปฏิบัติ
ไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือ
ประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น
ที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการนั้น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจ
สั่งให้ผู้ดำเนินการนั้นแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้

ถ้าผู้ดำเนินกิจการนั้นไม่แก้ไข หรือถ้าการดำเนินกิจการนั้น จะก่อ
ให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ
ของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินการนั้นไว้
ทันทีเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่า
ปราศจากอันตรายแล้วก็ได้ และคำสั่งให้แก้ไขนั้น ให้กำหนดระยะเวลาที่จะ
ต้องปฏิบัติตามคำสั่งไว้ตามสมควร แต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่เป็น
กรณีที่มีคำสั่งให้หยุดดำเนินการทันที (มาตรา ๔๕ วรรคสอง)

แผนภูมิ ๒๙ แสดงมาตรการการควบคุมกิจการที่ไม่ต้องขออนุญาตหรือต้องแจ้ง

(๕) วิธีการออกคำสั่ง

ตามมาตรา ๕๓ และมาตรา ๖๑ ได้กำหนดไว้ว่า การออกคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการสั่งหยุด/ห้ามดำเนินกิจการ หรือสั่งพักใช้/เพิกถอนใบอนุญาต ต้องทำเป็นหนังสือแจ้งผู้ถูกสั่ง กรณีไม่พบหรือไม่ยอมรับคำสั่ง ให้ส่งคำสั่งโดยทางไปรษณีย์ตอบรับหรือให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของผู้นั้น และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่คำสั่งไปถึงหรือวันปิดคำสั่งแล้วแต่กรณี โดยคำสั่งทางปกครองที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถออกได้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ได้แก่

- ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารนั้นจัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอนอาคาร หรือ สิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคารทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจัดการอย่างอื่นตามความจำเป็นเพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะภายในเวลาซึ่งกำหนดให้ตามสมควร (มาตรา ๒๑)

- ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารย้ายสินค้า เครื่องเรือนหรือ สัมภาระออกจากอาคารนั้น หรือให้จัดสิ่งของเหล่านั้นเสียใหม่ เพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะหรือให้กำจัดสัตว์ซึ่งเป็น พาหะของโรคภายในเวลาที่กำหนดให้ตามสมควร (มาตรา ๒๒)

- ให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิด เหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควร (มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง)

- ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายใน เวลาอันสมควร (มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง)

- ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้ สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่า ได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้ว (มาตรา ๒๕ วรรคสาม)

- ให้ผู้ดำเนินกิจการนั้นแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้อง และถ้า ผู้ดำเนินกิจการไม่แก้ไข หรือถ้าการดำเนินกิจการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุ อันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน ให้ผู้นั้นหยุดดำเนินกิจการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะเป็นที่พอใจ แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้ว (มาตรา ๔๕)

- กรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าเหตุหรือการกระทำที่ไม่ถูกต้อง จะกระทบต่อความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรือ อาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน สามารถออกคำสั่งให้ ผู้ก่อเหตุระงับ แก้ไข หรือดำเนินการใด ๆ ตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๔๖ วรรคสอง) จากนั้นจึงแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ

- ให้ผู้นั้นหยุดดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้ดำเนินการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น ถ้ายังฝ่าฝืนอีกให้สั่งห้ามการดำเนินกิจการนั้นไว้ตามเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกินสองปี (มาตรา ๕๒)
- ให้ผู้นั้นหยุดการดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้เสียค่าธรรมเนียมและค่าปรับจนครบจำนวน (มาตรา ๖๕ วรรคสอง)
- ให้การแจ้งของผู้แจ้งเป็นอันสิ้นผล (มาตรา ๔๘ วรรคห้า)
- ออกใบอนุญาตหรือไม่อนุญาต พร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขออนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำขอซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องหรือครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น (มาตรา ๕๖)
- พักใช้ใบอนุญาตได้ภายในเวลาที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวัน (มาตรา ๕๙)
- เพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา ๖๐)

บทกำหนดโทษ

ในบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมและความสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้ผู้ที่อาจกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีความเกรงกลัวกฎหมาย อันจะส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพมากขึ้นจากพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยปรับปรุงทั้งการกำหนดโทษปรับให้สูงขึ้นและวิธีดำเนินคดีกล่าวคือ

๑. การกำหนดโทษให้สูงขึ้น ๕ เท่า เช่น จากเดิมให้ระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท แก้ไขเป็นโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท และมีโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน ๑๒ เดือนหรือทั้งจำทั้งปรับ และมีโทษปรับรายวันสูงสุดไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาทอีกด้วย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประเภทของความผิดดังรายละเอียดตามตารางโทษตามความผิดในมาตราต่างๆ

๒. การเปรียบเทียบคดีจะมีคณะกรรมการเปรียบเทียบ ทำหน้าที่กลั่นกรองคดีความผิดต่าง ๆ ว่าควรจะส่งฟ้องร้องต่อศาลหรือไม่ โดยหาก

เห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้องก็สามารถเปรียบเทียบปรับได้ (มาตรา ๘๕ วรรคสอง) นอกจากนี้คณะกรรมการเปรียบเทียบยังสามารถให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายให้อำนาจเปรียบเทียบสำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๘๕ วรรคสาม) และเมื่อผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับแล้ว คดีก็เป็นอันเลิกกัน

๓. กรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำผิดนั้นเกิดจากการสั่งการ การกระทำ หรือการละเว้นโดยกรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น กรรมการผู้จัดการ หรือบุคคลนั้นจะได้รับโทษตามความผิดนั้น ๆ ด้วย (มาตรา ๘๔/๑) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าเป็นการกระทำความผิดตามมาตราใดในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งอาจได้รับโทษปรับ จำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับแล้วแต่กรณี

ตาราง ๖ แสดงโทษตามความผิดในมาตราต่าง ๆ

ความผิด	มาตรา	เรื่อง	ปรับไม่เกิน (บาท)	ระวางโทษ จำคุกไม่เกิน (เดือน)	ทั้งจำ ทั้งปรับ	จพถ. เปรียบเทียบ คดีได้
๑. ผ่าฝืนกฎ กระทบทรง	๖๘	๑.๑ กฎกระทรวงที่ออกตาม มาตรา ๖ เกี่ยวกับมาตรฐาน หลักเกณฑ์ วิธีการ ฯลฯ	๕๐,๐๐๐	-	-	/*
	๖๘/๑	๑.๒ กฎกระทรวงซึ่งออกตาม มาตรา ๖ เกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อหรือมูลฝอยที่เป็นพิษหรือ อันตรายจากชุมชน	๕๐,๐๐๐	๖	/	-
๒. ผ่าฝืน ประกาศ กระทบทรง	๗๕	๒.๑ ประกาศกระทรวงเรื่อง การยอมให้บุคคลอยู่มากเกินไป ตามมาตรา ๒๔ วรรค ๒	๕,๐๐๐	และปรับอีกไม่เกินวันละ ๒,๕๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ฝ่าฝืน		/*
๓. ผ่าฝืนคำสั่ง โดยไม่มีเหตุอัน ควร	๖๙	๓.๑ ผ่าฝืนคำสั่งอธิบดีกรม อนามัยตามมาตรา ๘ วรรค ๑	๕๐,๐๐๐	๖	/	-
	๗๐	๓.๒ ผ่าฝืนคำสั่งกรรมการเรียก ให้บุคคลให้ถ้อยคำส่งเอกสาร หรือวัตถุใดๆ - ชัดคำสั่งคณะกรรมการหรือ คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๗ - ชัดคำสั่งคณะกรรมการหรือ คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๗/๓ (๘) - ชัดคำสั่งคณะกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๖๖/๒ (๒)	๑๐,๐๐๐	๑	/	/*
	๗๔	๓.๓ ผ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นเรื่อง - แก้ไข/เปลี่ยนแปลง/รื้อถอน อาคารตามมาตรา ๒๑ - ขนย้ายสินค้าที่ซับซ้อนมาก เกินไปตามมาตรา ๒๒	๒๕,๐๐๐	๓	/	/*

คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความผิด	มาตรา	เรื่อง	ระวางโทษ			จพด. เปรียบเทียบ คดีได้
			ปรับไม่เกิน (บาท)	จำคุกไม่เกิน (เดือน)	ทั้งจำ ทั้งปรับ	
		- แก้ไขเหตุรำคาญ มาตรา ๒๗ วรรค ๑ มาตรา ๒๘ วรรค ๑ หรือ วรรค ๓ - ผ่าฝืนประกาศตามมาตรา ๒๘/๑ วรรค ๒				
	๘๐	๓.๔ ผ่าฝืนคำสั่งเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นเรื่องให้หยุดดำเนิน กิจการ - คำสั่งตามมาตรา ๔๕ กรณี ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งให้แก้ไข ปรับปรุง - คำสั่งตามมาตรา ๕๒ กรณี ดำเนินการโดยไม่แจ้งทั้งที่เคย ถูกลงโทษมาแล้ว - คำสั่งตามมาตรา ๖๕ วรรค ๒ กรณีไม่ชำระค่าธรรมเนียม ติดต่อกันเกินกว่า ๒ ครั้ง	๕๐,๐๐๐ และปรับอีกไม่เกินวันละ ๒๕,๐๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตาม	๖	/	-
	๘๔	๓.๕ ผ่าฝืนคำสั่งพักใช้ใบ อนุญาตตามมาตรา ๕๙	๕๐,๐๐๐ และปรับอีกไม่เกินวันละ ๒๕,๐๐๐ บาท ตลอดเวลาที่ไม่ปฏิบัติตาม	๖	/	-
	๘๑	๓.๖ ผ่าฝืนคำสั่งของเจ้า พนักงานสาธารณสุขมาตรา ๔๖ วรรค ๒	๒๕,๐๐๐	๓	/	/*
	๗๙	๓.๗ ผ่าฝืนคำสั่งของเจ้า พนักงานท้องถิ่นหรือเจ้า พนักงานสาธารณสุขหรือผู้ที่ได้ รับการแต่งตั้งจากเจ้าพนักงาน ท้องถิ่น ตามมาตรา ๔๔ (๑) เรื่องการเรียกมาให้ถ้อยคำ ไม่แจ้งข้อเท็จจริงหรือไม่ส่ง เอกสาร	๑๐,๐๐๐	๑	/	/*
๔. ขัดขวางการ ปฏิบัติงานเจ้า พนักงาน	๗๙	๔.๑ ขัดขวางการปฏิบัติ งานของ จพง.ท้องถิ่น/จพง. สาธารณสุข/ผู้ได้รับแต่งตั้งตาม มาตรา ๔๔(๒)-(๕) เกี่ยวกับการ เข้าไปในอาคาร การเก็บตัวอย่าง การยึดหรืออายัด	๑๐,๐๐๐	๑	/	/*

คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความผิด	มาตรา	เรื่อง	ระวางโทษ			จพด. เปรียบเทียบ คดีได้
			ปรับไม่เกิน (บาท)	จำคุกไม่เกิน (เดือน)	ทั้งจำ ทั้งปรับ	
	๖๙	๔.๒ ข้อขบวนการปฏิบัติงาน ของเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือนายแพทย์สาธารณสุขตาม มาตรา ๘ วรรค ๒ หรือวรรค ๓	๕๐,๐๐๐	๖	/	-
	๗๔	๔.๓ ข้อขบวนการปฏิบัติงานของ จพง.ท้องถิ่นในการ - แก้ไขสุขลักษณะของอาคาร ตามมาตรา ๒๓ - แก้ไขเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๗ วรรค ๒ หรือ มาตรา ๒๘ วรรค ๒	๒๕,๐๐๐	๓	/	/*
๕. ดำเนินกิจการ โดยไม่มีใบอนุญาต	๗๑	๕.๑ ดำเนินกิจการโดยไม่มีใบ อนุญาต - กิจการเก็บ ขน กำจัดสิ่ง ปฏิกูลหรือมูลฝอยตาม มาตรา ๑๙ - กิจการที่เป็นอันตรายต่อ สุขภาพตามมาตรา ๓๓ วรรค ๑ - การจัดตั้ง/เปลี่ยนแปลง ตลาด ตามมาตรา ๓๔	๕๐,๐๐๐	๖	/	-
	๗๗	๕.๒ ดำเนินกิจการจำหน่าย สินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ตามมาตรา ๔๑ วรรค ๒ โดย ไม่มีใบอนุญาต	๑๐,๐๐๐	-	-	/*
	๗๒	๕.๓ ดำเนินกิจการสถานที่ จำหน่าย/เสสมอาหารที่มีพื้นที่ เกินกว่า ๒๐๐ ตร.ม. ตามมาตรา ๓๘ โดยไม่มีใบอนุญาต	๕๐,๐๐๐	๖	-	-
	๗๒	๕.๔ ดำเนินการสถานที่ จำหน่าย/เสสมอาหารที่มีพื้นที่ ไม่เกิน ๒๐๐ ตร.ม. ตามมาตรา ๓๘ โดยไม่มีหนังสือรับรองการ แจ้ง	๒๕,๐๐๐	๓	-	/*

ความผิด	มาตรา	เรื่อง		ระวางโทษ		จพถ. เปรียบเทียบ คดีได้
			ปรับไม่เกิน (บาท)	จำคุกไม่เกิน (เดือน)	ทั้งจำ ทั้งปรับ	
๖. ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในใบอนุญาต	๗๖	๖.๑ สำหรับกิจการต่อไปนี้ - กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามมาตรา ๓๓ วรรค ๒ - การจำหน่ายในที่/ทางสาธารณะตามมาตรา ๔๑ วรรค ๓	๑๐,๐๐๐	-	-	/*
๗. ฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่น	๗๓	๗.๑ ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ - หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการเก็บ ขน กำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยของผู้ทำเป็นธุรกิจตามมาตรา ๒๐ (๕) - หลักเกณฑ์ เงื่อนไขทั่วไปสำหรับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามมาตรา ๓๒ (๒) - หลักเกณฑ์/ที่ตั้ง/แผนผัง/สิ่งปลูกสร้างของตลาด/หลักเกณฑ์ที่ผู้ได้รับอนุญาตต้องปฏิบัติตามมาตรา ๓๕ (๑),(๔) - หลักเกณฑ์/การจัดตั้ง/ดูแลสถานที่/ป้องกันเหตุรำคาญ/โรคติดต่อของสถานที่จำหน่าย/เสสมอาหารตามมาตรา ๔๐ (๒),(๓)	๕๐,๐๐๐	๖	/	-
	๗๓/๑	๗.๒ ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับมูลฝอยติดเชื้อหรือมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ตามมาตรา ๒๐ (๑),(๒),(๓) หรือ (๖) ในเรื่องต่อไปนี้ - ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะซึ่งสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้ - กำหนดใหม่หรือรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน	๕๐,๐๐๐	๖	/	-

คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ความผิด	มาตรา	เรื่อง	ระวางโทษ			จพถ. เปรียบเทียบ คดีได้
			ปรับไม่เกิน (บาท)	จำคุกไม่เกิน (เดือน)	ทั้งจำ ทั้งปรับ	
	๗๓/๒	๗.๓ ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับ มูลฝอยติดเชื้อหรือมูลฝอยที่ เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ตามมาตรา ๒๐(๕) เกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้ -หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขใน การเก็บ ขน กำจัดสิ่งปฏิกูล และมูลฝอย	๑๐๐,๐๐๐	๑๒	/	-
	๗๘	๗.๔ ข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับ เรื่องต่อไปนี้ - สุขลักษณะของผู้ขายของและ ผู้ช่วยขายของตามมาตรา ๓๖ - ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ต้อง ปฏิบัติของผู้จำหน่ายในที่/ทาง สาธารณะ ตามมาตรา ๔๓ - ฝ่าฝืนเขตห้ามจำหน่ายสินค้า บางชนิด/ตามเวลาที่กำหนด/ จำหน่ายในลักษณะใดลักษณะ หนึ่งตามมาตรา ๔๒ (๒)	๕,๐๐๐	-	-	/*
	๗๗	๗.๕ ฝ่าฝืนเขตห้ามจำหน่าย/ซื้อ สินค้าโดยเด็ดขาดตามมาตรา ๔๑ วรรค ๒ และมาตรา ๔๒ (๑)	๑๐,๐๐๐	-	-	/*
	๗๓	๗.๖ ฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ (๒),(๓) มาตรา ๔๐ (๑),(๔),(๕), (๖) หรือ (๗)	๒๕,๐๐๐	-	-	/*
๘. ฝ่าฝืนเรื่อง อื่น	๘๒	๘.๑ ไม่แสดงหนังสือรับรอง การแจ้งหรือไม่ขอรับใบแทน ภายใน ๑๕ วัน ตามมาตรา ๔๙ มาตรา ๕๐	๒,๕๐๐	-	-	/*
	๘๓	๘.๒ ไม่แสดงใบอนุญาตหรือไม่ ขอรับใบแทนภายใน ๑๕ วัน ตามมาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘	๒,๕๐๐	-	-	/*

หมายเหตุ* เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายจะมีอำนาจในการเปรียบเทียบ
ได้ก็ต่อเมื่อได้รับมอบอำนาจเปรียบเทียบจากคณะกรรมการเปรียบเทียบตามมาตรา ๘๕ วรรคสามเท่านั้น

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข
พ.ศ. ๒๕๓๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

เป็นปีที่ ๔๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการใช้จุจากระเป็นปύ

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔

(๒) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๕

(๓) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๗

(๔) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๐๕

(๕) พระราชบัญญัติสาธารณสุข (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๗

(๖) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย พุทธศักราช

๒๔๘๐

(๗) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย (ฉบับที่ ๒)

พุทธศักราช ๒๔๘๔

(๘) พระราชบัญญัติควบคุมการใช้อุจจาระเป็นปุ๋ย (ฉบับที่ ๓)

พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สิ่งปฏิกูล” หมายความว่า อุจจาระหรือปัสสาวะ และหมายความรวมถึงสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

“ที่หรือทางสาธารณะ” หมายความว่า สถานที่หรือทางซึ่งมิใช่เป็นของเอกชนและประชาชนสามารถใช้ประโยชน์หรือใช้สัญจรได้

“อาคาร” หมายความว่า ดึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงานหรือสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้

“ตลาด” หมายความว่า สถานที่ซึ่งปกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทสัตว์ เนื้อสัตว์ ผัก ผลไม้ หรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด ประกอบหรือปรุงแล้วหรือของเสียง่าย ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด

“สถานที่จำหน่ายอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้เพื่อประกอบอาหารหรือ

ปรุงอาหารจนสำเร็จและจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ทันที ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ณ ที่นั้น หรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม

“สถานที่สะสมอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้สำหรับเก็บอาหารอันมีสภาพเป็นของสดหรือของแห้งหรืออาหารในรูปลักษณะอื่นใด ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปทำประกอบ หรือปรุงเพื่อบริโภคในภายหลัง

“ราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น

“ข้อบัญญัติท้องถิ่น” หมายความว่า ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ หรือข้อบังคับซึ่งตราขึ้นโดยราชการส่วนท้องถิ่น

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) นายกเทศมนตรีสำหรับในเขตเทศบาล

(๓) นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครสำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) นายกเมืองพัทยาสำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

“เจ้าพนักงานสาธารณสุข” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสาธารณสุข

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่ง
พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขรักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานสาธารณสุข กับออก
กฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนด
กิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้
บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราช
บัญญัตินี้ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจออก
กฎกระทรวงดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และมาตรการในการควบคุมหรือ
กำกับดูแลสำหรับกิจการหรือการดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามพระราช
บัญญัตินี้

(๒) กำหนดมาตรฐานสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ
ของประชาชน และวิธีดำเนินการเพื่อตรวจสอบควบคุมหรือกำกับดูแล หรือ
แก้ไขสิ่งที่จะมีผลกระทบต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ
ของประชาชน

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไป
ทุกท้องถิ่นหรือให้ใช้บังคับเฉพาะท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ และในกรณีที่
กฎกระทรวงดังกล่าวจะสมควรกำหนดให้เรื่องที่เป็นรายละเอียดทางด้าน

เทคนิควิชาการหรือเป็นสิ่งที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วตามสภาพสังคมให้เป็นที่ไปตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗ เมื่อมีกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖ ใช้บังคับในท้องถิ่นใดให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นซึ่งมีกิจการหรือการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของท้องถิ่นนั้นดำเนินการให้เป็นที่ไปตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีนี้ หากมีกรณีจำเป็นให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือแก้ไขปรับปรุงข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ใช้บังคับอยู่ก่อนมีกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖ เพื่อกำหนดรายละเอียดการดำเนินการในเขตท้องถิ่นนั้นให้เป็นที่ไปตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าวได้

ข้อบัญญัติท้องถิ่นใดถ้าขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖ ให้บังคับตามกฎหมายกระทรวงนั้น ทั้งนี้ เว้นแต่ในกรณีที่มีความจำเป็นหรือมีเหตุผลเป็นพิเศษเฉพาะท้องถิ่นราชการส่วนท้องถิ่นอาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในเรื่องใดขัดหรือแย้งกับที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๖ ได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการและได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรี

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๘ ในกรณีที่เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้อธิบดีกรมอนามัยอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหายดังกล่าวระงับการกระทำหรือให้กระทำการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายเช่นว่านั้นได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งตามวรรคหนึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร อธิบดีกรมอนามัยจะสั่งให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขปฏิบัติการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายดังกล่าวนั้นแทนก็ได้ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์ และบุคคลซึ่งได้รับคำสั่งดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมอนามัยแจ้งแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปฏิบัติการตามความในวรรคสองสำหรับในเขตท้องที่จังหวัดนั้น

มาตรา ๘/๑ ในการพิจารณาออกคำสั่งตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง อธิบดีกรมอนามัยอาจให้คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาโดยไม่ชักช้า

หมวด ๒

คณะกรรมการสาธารณสุข

มาตรา ๙ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการสาธารณสุข” ประกอบด้วยปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ อธิบดีกรมควบคุมโรค อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมวิชาการเกษตร อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกรุงเทพมหานคร นายกษมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย นายกษมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย นายกษมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทยและผู้ทรงคุณวุฒิ

อีกไม่เกินสี่คน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในด้านกฎหมายการสาธารณสุข การอนามัยสิ่งแวดล้อม และการคุ้มครองผู้บริโภคเป็นกรรมการ ให้อธิบดีกรมอนามัยเป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และมาตรการเกี่ยวกับการสาธารณสุข และพิจารณาให้ความเห็นในเรื่องใด ๆ เกี่ยวกับการสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

(๒) ศึกษา วิเคราะห์และให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีในการปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และคำสั่งเกี่ยวกับการสาธารณสุข

(๓) ให้คำแนะนำต่อรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวง และต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๔) ให้คำปรึกษาแนะนำ แก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) กำหนดโครงการและประสานงานระหว่างส่วนราชการและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

(๖) ควบคุม สอดส่องการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุขเพื่อรายงานต่อรัฐมนตรี

(๖/๑) ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด และคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และตามที่กฎหมายกำหนดไว้

(๗) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่ง

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่ปรากฏแก่คณะกรรมการ คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ว่าราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นซึ่งมีเขตอำนาจในท้องถิ่นใดไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการ คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด หรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร แจ้งต่อผู้มีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติราชการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น เพื่อสั่งให้ราชการส่วนท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หรือแก้ไขการดำเนินการให้เป็นไปโดยถูกต้องภายในระยะเวลาที่เห็นสมควร

มาตรา ๑๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๓ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๑๒ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับความจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๔ ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ไม่ว่าจะ

เป็นการแต่งตั้งเพิ่มขึ้นหรือแต่งตั้งซ่อม ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่ง เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้นหรือของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งตนแทน แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๕ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ให้กรรมการที่มาประชุมเลือก กรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และให้นำ มาตรา ๑๕ มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะอนุกรรมการโดยอนุโลม

มาตรา ๑๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมา ให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อ ใช้ประกอบการพิจารณาได้ ในกรณีให้เห็นสมควร คณะกรรมการอาจมอบ หมายให้คณะอนุกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๑๖ คณะหนึ่ง คณะใด เป็นผู้มียอำนาจออกคำสั่งดังกล่าวแทนคณะกรรมการเพื่อใช้ประกอบการ พิจารณาเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการนั้นได้

หมวด ๒/๑

คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดและคณะกรรมการสาธารณสุข

กรุงเทพมหานคร

มาตรา ๑๗/๑ ให้มีคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ

(๒) อัยการจังหวัด ปลัดจังหวัด เกษตรจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจ
ภูธรจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
จังหวัด ท้องถิ่นจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด
สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด และนายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นกรรมการ

(๓) นายกเทศมนตรี จำนวนหนึ่งคน และนายกองค์การบริหาร
ส่วนตำบล จำนวนหนึ่งคน ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และ
ในกรณีที่จังหวัดใดมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ หรือองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง
ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นกรรมการด้วย

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้มี
ความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในด้านการสาธารณสุขและ
การอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวนไม่เกินสี่คน และผู้แทนภาคประชาชนซึ่ง
ประธานกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ

ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ และ
ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดซึ่งรับผิดชอบงานด้านกฎหมายและการอนามัยสิ่ง
แวดล้อม ด้านละหนึ่งคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๗/๒ ให้มีคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร
ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองปลัดกระทรวงสาธารณสุขซึ่งปลัดกระทรวงสาธารณสุข
มอบหมาย รองปลัดกรุงเทพมหานครซึ่งปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมาย
ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักสิ่งแวดล้อม
กรุงเทพมหานคร ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ผู้แทนกรมควบคุมโรค ผู้แทน

กรมปศุสัตว์ ผู้แทนกรมโยธาธิการและผังเมือง ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ผู้แทนกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ผู้แทนกรมอนามัย ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความสามารถหรือประสบการณ์ในด้านการสาธารณสุขและการอนามัยสิ่งแวดล้อม จำนวนไม่เกินสี่คน และผู้แทนภาคประชาชน ซึ่งประธานกรรมการแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสองคน เป็นกรรมการ ให้ผู้อำนวยการสำนักอนามัยกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมอนามัยแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกรมอนามัยซึ่งรับผิดชอบงานด้านกฎหมายหรือการอนามัยสิ่งแวดล้อมหนึ่งคน และให้ผู้อำนวยการสำนักอนามัยกรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักอนามัยกรุงเทพมหานครซึ่งรับผิดชอบงานด้านกฎหมายหรือการอนามัยสิ่งแวดล้อมหนึ่งคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๑๗/๓ คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดและคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัดหรือในเขตกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน และมาตรการตามมาตรา ๑๐ (๑)

(๒) เสนอความเห็นเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขตามที่รัฐมนตรี หรือคณะกรรมการมอบหมาย

(๓) ให้ความเห็นแก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น และให้คำปรึกษาหรือสนับสนุนราชการส่วนท้องถิ่นและเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ให้สอดคล้องกับแนวทางที่คณะกรรมการกำหนด

(๔) ประสานงาน สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพในการดำเนินการของส่วนราชการและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องตามโครงการที่คณะกรรมการกำหนด โดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย

(๕) สอดส่องหรือกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับการสาธารณสุขเพื่อรายงานต่อคณะกรรมการ

(๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการรณรงค์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสาธารณสุขและการอนามัยสิ่งแวดล้อม

(๗) ตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของอธิบดีกรมอนามัยตามมาตรา ๘/๑

(๘) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อประกอบการพิจารณา

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด หรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๗/๔ การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการตามมาตรา ๑๗/๑ (๓) และ (๔) และกรรมการตามมาตรา ๑๗/๒ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๗/๕ การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ และการประชุมของคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด คณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร และคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัด และคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง ให้นำมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

มาตรา ๑๘ การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใดให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่นดำเนินการภายใต้ข้อตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงโดยคำแนะนำของคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการร่วมกันได้

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควรราชการส่วนท้องถิ่นอาจมอบให้บุคคลใดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแทนภายใต้การควบคุมดูแลของราชการส่วนท้องถิ่น หรืออาจอนุญาตให้บุคคลใดเป็นผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามมาตรา ๑๙ ก็ได้

บทบัญญัติตามมาตรา นี้ และมาตรา ๑๙ มิให้ใช้บังคับกับการจัดการของเสียอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน แต่ให้ผู้ดำเนินการโรงงานที่มีของเสียอันตราย และผู้ดำเนินการรับทำการเก็บ ขนหรือกำจัดของเสียอันตรายดังกล่าว แจ้งการดำเนินการเป็นหนังสือต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๑๙ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการรับทำการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

มาตรา ๒๐ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) ห้ามการถ่าย เท ทิ้ง หรือทำให้มีขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ซึ่งสิ่งปฏิกูล หรือมูลฝอย นอกจากในที่ที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดไว้ให้

(๒) กำหนดให้มีที่รองรับสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยตามที่หรือทางสาธารณะและสถานที่เอกชน

(๓) กำหนดวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยหรือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ปฏิบัติให้ถูกต้องด้วย สุขลักษณะตามสภาพหรือลักษณะการใช้อาคารหรือสถานที่นั้น ๆ

(๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลอื่นที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบให้ดำเนินการแทน ในการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยไม่เกินอัตราที่กำหนดใน กฎกระทรวง ทั้งนี้ การจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือ มูลฝอย ราชการส่วนท้องถิ่นนั้นจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ ปฏิบัติ ตลอดจนกำหนดอัตราค่าบริการขั้นสูงตามลักษณะการให้บริการที่ผู้รับ ใบอนุญาตตามมาตรา ๑๙ จะพึงเรียกเก็บได้

(๖) กำหนดการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้ถูกต้องด้วยสุขลักษณะ

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๔

สุขลักษณะของอาคาร

มาตรา ๒๑ เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าอาคารหรือส่วนของอาคารใดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งต่อเนื่องกับอาคาร มีสภาพชำรุดทรุดโทรม หรือปล่อยให้มีความปรกรงรังจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัย

หรือมีลักษณะไม่ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์ของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารนั้นจัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอนอาคาร หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งต่อเนื่องกับอาคารทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจัดการอย่างอื่นตามความจำเป็นเพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หรือให้ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์ภายในเวลาซึ่งกำหนดให้ตามสมควร

มาตรา ๒๒ เมื่อปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าอาคารใดมีสินค้า เครื่องเรือนหรือสัมภาระสะสมไว้มากเกินไปเกินสมควร หรือจัดสิ่งของเหล่านั้น ชับซ้อนกันเกินไป จนอาจเป็นเหตุให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้โทษใด ๆ หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัยหรือไม่ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์ของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารย้ายสินค้า เครื่องเรือนหรือสัมภาระออกจากอาคารนั้น หรือให้จัดสิ่งของเหล่านั้นเสียใหม่ เพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือให้ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์หรือให้กำจัดสัตว์ ซึ่งเป็นพาหะของโรคภายในเวลาที่กำหนดให้ตามสมควร

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารผู้ใดดำเนินการตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ และผู้นั้นละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในเวลาที่กำหนด เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการแทนได้ โดยเจ้าของหรือผู้ครอบครองดังกล่าว ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับงานนั้น

มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมมิให้อาคารใดมีคนอยู่มากเกินไปจนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ที่อยู่ในอาคารนั้น ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดจำนวนคนต่อจำนวนพื้นที่ของอาคารที่ถือว่ามีคนอยู่มากเกินไป ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงสภาพความเจริญ จำนวนประชากร และย่านชุมชนของแต่ละท้องถิ่น

เมื่อมีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารตามประกาศนั้นยอมหรือจัดให้อาคารของตนมีคนอยู่เกินจำนวนที่รัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๕

เหตุรำคาญ

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียงหรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

(๑) แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ส้วม หรือที่ใส่มูลหรือเถ่าหรือสถานที่อื่นใดซึ่งอยู่ในทำเลไม่เหมาะสม สกปรก มีการสะสมหรือหมักหมมสิ่งของมีการเททิ้งสิ่งใดเป็นเหตุให้มีกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษ หรือเป็นหรือน่าจะเป็นที่เพาะพันธุ์พาหะนำโรค หรือก่อให้เกิดความเสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๒) การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๓) อาคารอันเป็นที่อยู่ของคนหรือสัตว์ โรงงานหรือสถานที่ประกอบการใดไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำ การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือการควบคุมสารเป็นพิษหรือมีแต่ไม่มีการควบคุมให้ปราศจากกลิ่นเหม็นหรือละอองสารเป็นพิษอย่างพอเพียงจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๔) การกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

(๕) เหตุอื่นใดที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๖ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุงบำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ได้

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้นระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีก โดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้

มาตรา ๒๘/๑ เมื่อปรากฏว่ามีเหตุรำคาญเกิดขึ้นตามมาตรา ๒๗ หรือมาตรา ๒๘ เป็นบริเวณกว้างจนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจประกาศกำหนดให้บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การระงับเหตุรำคาญตามวรรคหนึ่ง และการจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญนั้นเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนด

ในกรณีที่เหตุรำคาญตามวรรคหนึ่งได้ระงับจนไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณชนแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศยกเลิกพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญนั้นโดยไม่ชักช้า

หมวดที่ ๖

การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์

มาตรา ๒๙ เพื่อประโยชน์ในการรักษาสุขภาพความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในท้องถิ่นหรือเพื่อป้องกันอันตรายจากเชื้อโรคที่เกิดจากสัตว์ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้ส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดของพื้นที่ในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ได้

การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ราชการส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดให้เป็นเขตห้ามเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทโดยเด็ดขาด หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด หรือเป็นเขตที่การเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิดหรือบางประเภทต้องอยู่ในภายใต้มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบสัตว์ในที่หรือทางสาธารณะอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๙ โดยไม่ปรากฏเจ้าของ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกักสัตว์ดังกล่าวไว้เป็นเวลาอย่างน้อยสามสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดแล้วยังไม่มีผู้ใดมาแสดงหลักฐานการเป็นเจ้าของเพื่อรับสัตว์คืน ให้สัตว์นั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่น แต่ถ้าการกักสัตว์ไว้อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่สัตว์นั้นหรือสัตว์อื่น หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายเกินสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะจัดการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์นั้นตามควรแก่กรณีก่อนถึงกำหนดเวลาดังกล่าวก็ได้ เงินที่ได้จากการขายหรือขายทอดตลาดเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายในการขายหรือขายทอดตลาดและค่าเลี้ยงดูสัตว์แล้ว ให้เก็บรักษาไว้แทนสัตว์

ในกรณีที่มีได้มีการขายหรือขายทอดตลาดสัตว์ตามวรรคหนึ่ง และเจ้าของสัตว์มาขอรับสัตว์คืนภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง เจ้าของสัตว์

ต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการเลี้ยงดูสัตว์ให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นตามจำนวนที่ได้จ่ายจริงด้วย

ในกรณีที่ปรากฏว่าสัตว์ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นพบนั้นเป็นโรคติดต่อ อันอาจเป็นอันตรายต่อประชาชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจทำลายหรือจัดการตามที่เห็นสมควรได้

หมวด ๗

กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

มาตรา ๓๑ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้กิจการใดเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

มาตรา ๓๒ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการที่ประกาศตามมาตรา ๓๑ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา ๓๑ บางกิจการหรือทุกกิจการให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปสำหรับให้ผู้ดำเนินกิจการตาม (๑) ปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๓ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๑) ใช้บังคับ ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา ๓๒ (๑) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจกำหนดเงื่อนไขโดยเฉพาะให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณสุขเพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้โดยทั่วไปในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ (๒) ก็ได้

ใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งให้ใช้ได้สำหรับกิจการประเภทเดียวและสำหรับสถานที่แห่งเดียว

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๘

ตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่เสวยอาหาร

มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งตลาด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

การเปลี่ยนแปลง ขยายหรือลดสถานที่หรือบริเวณที่ใช้เป็นตลาด ภายหลังจากที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดตามวรรคหนึ่งแล้ว จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนท้องถิ่นหรือองค์การของรัฐที่ได้จัดตั้งตลาดขึ้นตามอำนาจหน้าที่ แต่ในการดำเนินกิจการตลาดจะต้องปฏิบัติเช่นเดียวกับผู้รับใบอนุญาตตามบทบัญญัติอื่นแห่งพระราชบัญญัตินี้ด้วย และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขเป็นหนังสือให้ผู้จัดตั้งตลาดตามวรรคนี้ปฏิบัติเป็นการเฉพาะรายก็ได้

มาตรา ๓๕ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลตลาด ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดที่ตั้ง เนื้อที่ แพนผังและหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสิ่งปลูกสร้าง และสุขลักษณะ

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดสถานที่ การวางสิ่งของและการอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจการตลาด

(๓) กำหนดเวลาเปิดและปิดตลาด

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งตลาดปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดเรียบร้อยภายในตลาดให้ถูกต้องตามสุขลักษณะและอนามัย การจัดให้มีที่รวบรวมหรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย การระบายน้ำทิ้ง การระบายอากาศ การจัดให้มีการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันการระบาดของโรคติดต่อ

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๖ ผู้ใดขายของหรือช่วยขายของในตลาด ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๓๗

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๗ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการขายของในตลาดให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อให้ผู้ขายของ และผู้ช่วยขายของในตลาดปฏิบัติให้ถูกต้องเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดบริเวณที่ขายของ สุขลักษณะส่วนบุคคลและสุขลักษณะในการใช้กรรมวิธีการจำหน่าย ทำ ประกอบ ปปรุง เก็บหรือสะสมอาหารหรือสินค้าอื่น รวมทั้งการรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่าง ๆ

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๓๘ ผู้ใดจะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใดซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรและมีใช้

เป็นการขายของในตลาด ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตาม มาตรา ๕๖ ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร ต้องแจ้ง ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ ก่อนการจัดตั้ง

มาตรา ๓๙ ผู้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ซึ่งได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๖ หรือหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ และผู้จำหน่าย ทำ ประกอบปรุง เก็บหรือสะสมอาหารในสถานที่จำหน่ายอาหาร หรือสถานที่สะสมอาหารตามมาตรา ๓๘ ต้องปฏิบัติ ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๔๐ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้ง

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๔๐ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือกำกับดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารที่ได้รับใบอนุญาต หรือได้รับหนังสือรับรองการแจ้ง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประเภทของสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารตามประเภทของอาหารหรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการ หรือตามวิธีการจำหน่าย

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง ใช้ และดูแลรักษาสถานที่ และสุขลักษณะของบริเวณที่ใช้จำหน่ายอาหาร ที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหารที่ใช้ทำ ประกอบ หรือปรุงอาหาร หรือที่ใช้สะสมอาหาร

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันโรคติดต่อ

(๔) กำหนดเวลาจำหน่ายอาหาร

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้จำหน่ายอาหาร ผู้ปรุงอาหารและผู้ให้บริการ

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของอาหาร กรรมวิธีการจำหน่าย ทำประกอบ ปรุง เก็บรักษาหรือเสิร์ฟอาหาร

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของภาชนะ อุปกรณ์ น้ำใช้ และของใช้อื่น ๆ

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๙

การจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

มาตรา ๔๑ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหน้าที่ควบคุมดูแลที่หรือทางสาธารณะเพื่อประโยชน์ใช้สอยของประชาชนทั่วไป

ห้ามมิให้ผู้ใดจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยลักษณะวิธีการจัดวางสินค้าในที่หนึ่งใดเป็นปกติหรือเร่ขาย เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคสอง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระบุชนิด หรือประเภทของสินค้า ลักษณะวิธีการจำหน่ายสินค้า และสถานที่ที่จะจัดวางสินค้า เพื่อจำหน่ายในกรณีที่จะมีการจัดวางสินค้าในที่หนึ่งใดเป็นปกติ รวมทั้งจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดตามที่เห็นสมควรไว้ในใบอนุญาตด้วยก็ได้

การเปลี่ยนแปลงชนิดหรือประเภทของสินค้า ลักษณะวิธีการจำหน่ายสินค้า หรือสถานที่จัดวางสินค้าให้แตกต่างไปจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาต จะกระทำได้อต่อเมื่อผู้รับใบอนุญาตได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้จัดแจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวไว้ในใบอนุญาตแล้ว

มาตรา ๔๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจรรยาบรรณมีอำนาจออกประกาศดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดบริเวณที่หรือทางสาธารณะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตห้ามจำหน่ายหรือซื้อสินค้าโดยเด็ดขาด

(๒) กำหนดบริเวณที่หรือทางสาธารณะหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของพื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตที่ห้ามจำหน่ายสินค้าบางชนิดหรือบางประเภท หรือเป็นเขตห้ามจำหน่ายสินค้าตามกำหนดเวลาหรือเป็นเขตห้ามจำหน่ายสินค้าโดยวิธีการจำหน่ายในลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการจำหน่ายสินค้าในบริเวณนั้น

ในการดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ทำการของราชการส่วนท้องถิ่นและบริเวณที่จะกำหนดเป็นเขตตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี และต้องกำหนดวันที่จะบังคับตามประกาศนั้นมีให้น้อยกว่าสิบห้าวันนับแต่วันประกาศ

มาตรา ๔๓ เพื่อประโยชน์ของประชาชนและการควบคุมการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้จำหน่ายหรือผู้ช่วยจำหน่ายสินค้า

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะในการใช้กรรมวิธีการจำหน่าย ทำประกอบ บรรจุ เก็บหรือสะสมอาหารหรือสินค้าอื่น รวมทั้งการรักษาความสะอาดของภาชนะ น้ำใช้และของใช้ต่าง ๆ

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดวางสินค้าและการระบายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

(๔) กำหนดเวลาสำหรับการจำหน่ายสินค้า

(๕) กำหนดการอื่นที่จำเป็นเพื่อการรักษาความสะอาดและป้องกัน

อันตรายต่อสุขภาพ รวมทั้งการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันโรคติดต่อ

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๑๐

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุข

มาตรา ๔๔ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและเจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) มีหนังสือเรียกบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือแจ้งข้อเท็จจริงหรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา

(๒) เข้าไปในอาคารหรือสถานที่ใด ๆ ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบหรือควบคุมให้เป็นไปตามข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือตามพระราชบัญญัตินี้ ในการนี้ ให้มีอำนาจสอบถามข้อเท็จจริงหรือเรียกหนังสือรับรองการแจ้งหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่นั้น

(๓) แนะนำให้ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งปฏิบัติให้ถูกต้องตามเงื่อนไขในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งหรือตามข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือตามพระราชบัญญัตินี้

(๔) ยึดหรืออายัดสิ่งของใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนเพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีหรือเพื่อนำไปทำลายในกรณีจำเป็น

(๕) เก็บหรือนำสินค้าหรือสิ่งของใด ๆ ที่สงสัยว่าจะไม่ถูก

สุกัลักษณะหรือจะก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากอาคารหรือสถานที่ใด ๆ เป็นปริมาณตามสมควรเพื่อเป็นตัวอย่างในการตรวจสอบตามความจำเป็นได้โดยไม่ต้องใช้ราคา

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่งในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นในเรื่องใดหรือทุกเรื่องก็ได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น บุคคลดังกล่าวจะต้องแสดงบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงต่อบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วย และให้บุคคลซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ดำเนินกิจการใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่นหรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการดำเนินกิจการนั้น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ดำเนินกิจการนั้นแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้องได้ และถ้าผู้ดำเนินกิจการไม่แก้ไข หรือถ้าการดำเนินกิจการนั้นจะก่อให้เกิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งให้ผู้นั้นหยุดดำเนินกิจการนั้นไว้ทันทีเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าปราศจากอันตรายแล้วก็ได้

คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดระยะเวลาที่จะต้องปฏิบัติตามคำสั่งไว้ตามสมควรแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่

เป็นกรณีที่มีคำสั่งให้หยุดดำเนินการทันทีและต้องทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้ดำเนินการซึ่งจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งทราบ ในกรณีที่ไม่พบผู้ดำเนินการหรือผู้ดำเนินการไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ส่งคำสั่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือปิดคำสั่งนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำางานของผู้ดำเนินการ และให้ถือว่าผู้นั้นได้ทราบคำสั่งแล้ว ตั้งแต่เวลาที่คำสั่งไปถึงหรือวันปิดคำสั่ง แล้วแต่กรณี

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขตรวจพบเหตุที่ไม่ถูกต้องหรือมีการกระทำใด ๆ ที่ฝ่าฝืนต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขแจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไปโดยไม่ชักช้า และให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขซึ่งตรวจพบเหตุนั้นแจ้งต่อคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๑๑

ในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขเห็นว่าเหตุตามวรรคหนึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรือจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนเป็นส่วนรวม ซึ่งสมควรจะดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน ให้เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำการไม่ถูกต้องหรือฝ่าฝืนดังกล่าวแก้ไขหรือระงับเหตุนั้น หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขหรือระงับเหตุนั้นได้ตามสมควร แล้วให้แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบ

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๔๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น เจ้าพนักงานสาธารณสุข และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๔ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และเพื่อประโยชน์ในการจับกุมหรือปราบปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นและผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๑๑

หนังสือรับรองการแจ้ง

มาตรา ๔๘ การแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบเพื่อดำเนินกิจการตามมาตรา ๓๘ และหนังสือรับรองการแจ้ง ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รับแจ้ง ให้ออกใบรับแก่ผู้แจ้งเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการประกอบกิจการตามที่แจ้งได้ชั่วคราวในระหว่างเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นยังมิได้ออกหนังสือรับรองการแจ้ง

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจการแจ้งให้ถูกต้องตามแบบที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ถ้าการแจ้งเป็นไปโดยถูกต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกหนังสือรับรองการแจ้งให้ผู้แจ้งภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง

ในใบรับแจ้งหรือหนังสือรับรองการแจ้ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้แจ้งหรือผู้ได้รับหนังสือรับรองการแจ้งปฏิบัติเป็นการเฉพาะรายก็ได้

ในกรณีที่การแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้ผู้แจ้งทราบภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง ถ้าผู้แจ้งไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

จากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้การแจ้งของผู้แจ้งเป็นอันสิ้นผล แต่ถ้าผู้แจ้งได้ดำเนินการแก้ไขภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกหนังสือรับรองการแจ้งให้ผู้แจ้งภายในเจ็ดวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับการแจ้งซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องตามแบบที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๔๙ ผู้ได้รับหนังสือรับรองการแจ้งต้องแสดงหนังสือรับรองการแจ้งไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ที่ดำเนินกิจการตลอดเวลาที่ดำเนินกิจการ

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่หนังสือรับรองการแจ้งสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้ได้รับหนังสือรับรองการแจ้งยื่นคำขอรับใบแทนหนังสือรับรองการแจ้งภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด

การขอรับใบแทนและการออกใบแทนหนังสือรับรองการแจ้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๕๑ เมื่อผู้แจ้งตามมาตรา ๔๘ ประสงค์จะเลิกกิจการหรือโอนการดำเนินกิจการให้แก่บุคคลอื่น ให้แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบด้วย

มาตรา ๕๒ ในกรณีที่ผู้ดำเนินกิจการใดดำเนินกิจการตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้โดยมิได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๘ และเคยได้รับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เพราะเหตุที่ฝ่าฝืนดำเนินกิจการโดยมิได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นมาแล้วครั้งหนึ่งยังฝ่าฝืนดำเนินกิจการโดยมิได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นต่อไป ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้น

หยุดดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้ดำเนินการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๘ ถ้ายังฝ่าฝืนอีกให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งห้ามการดำเนินกิจการนั้นไว้ตามเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกินสองปีก็ได้

มาตรา ๕๓ การแจ้งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๘ และคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๒ ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้แจ้งหรือผู้ดำเนินกิจการทราบ ในกรณีที่ไม่พบตัวหรือไม่ยอมรับหนังสือ ให้ส่งหนังสือการแจ้งหรือคำสั่งโดยทางไปรษณีย์ตอบรับหรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของผู้ที่ต้องรับหนังสือ และให้ถือว่าผู้นั้นได้ทราบหนังสือดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่หนังสือไปถึงหรือวันปิดหนังสือ แล้วแต่กรณี

หมวด ๑๒

ใบอนุญาต

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้การประกอบกิจการใดหรือการกระทำใดต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการขอ และการออกใบอนุญาตในเรื่องนั้นได้

เพื่อประโยชน์ในการป้องกันเหตุรำคาญหรือผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน ชุมชน หรือสิ่งแวดล้อม ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดประเภทหรือขนาดของกิจการหลักเกณฑ์ในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ผู้ขออนุญาตจะต้องดำเนินการก่อนการพิจารณาออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๕๕ บรรดาใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต และให้ใช้ได้เพียงในเขตอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตนั้น

การขอต่ออายุใบอนุญาตจะต้องยื่นคำขอก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ เมื่อได้ยื่นคำขอพร้อมกับเสียค่าธรรมเนียมแล้วให้ประกอบกิจการต่อไปได้ จนกว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาต

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการขอต่ออายุใบอนุญาต และการอนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๕๖ เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ ถ้าปรากฏว่าคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการหรือเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์นั้นทั้งหมดและแจ้งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ในคราวเดียวกัน และในกรณีจำเป็นที่จะต้องส่งคืนคำขอแก่ผู้ขออนุญาต ก็ให้ส่งคืนคำขอพร้อมทั้งแจ้งความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำขอ

เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องออกใบอนุญาตหรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขออนุญาตทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับคำขอซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องหรือครบถ้วนตามที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาต หรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง

ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองครั้ง ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละครั้งให้ผู้ขออนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามวรรคสองหรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้วนั้นแล้วแต่กรณี

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๕๗ ผู้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องแสดงใบอนุญาตไว้โดยเปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ สถานที่ประกอบกิจการตลอดเวลาที่ประกอบกิจการ

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ใบอนุญาตสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้รับใบอนุญาตยื่นคำขอรับใบแทนใบอนุญาตภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด

การขอรับใบแทนใบอนุญาตและการออกใบแทนใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตสำหรับกิจการใดไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในเรื่องที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาตนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ภายในเวลาที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสิบห้าวัน

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๖๐ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตเมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาต

(๑) ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตั้งแต่สองครั้งขึ้นไปและมีเหตุที่จะต้องถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตอีก

(๒) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๓) ไม่ปฏิบัติหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือเงื่อนไขที่ระบุไว้ในใบอนุญาตในเรื่องที่กำหนดไว้เกี่ยวกับการประกอบกิจการตามที่ได้รับใบอนุญาต และการไม่ปฏิบัติหรือการปฏิบัติไม่ถูกต้องนั้นก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนหรือมีผลกระทบต่อสถานะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๖๑ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตและคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตทราบ ในกรณีที่ไม่มีพบผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบอนุญาตไม่ยอมรับคำสั่งดังกล่าว ให้ส่งคำสั่งโดยทางไปรษณีย์ตอบรับหรือให้ปิดคำสั่งนั้นไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนาหรือสำนักทำการงานของผู้รับใบอนุญาต และให้ถือว่าผู้รับใบอนุญาตนั้นได้ทราบคำสั่งแล้วตั้งแต่วันที่คำสั่งไปถึง หรือวันปิดคำสั่ง แล้วแต่กรณี

มาตรา ๖๒ ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ถูกลงสั่งเพิกถอนใบอนุญาต

หมวด ๑๓

ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

มาตรา ๖๓ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดค่าธรรมเนียมตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๖๔ บรรดาค่าธรรมเนียมและค่าปรับตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นรายได้ของราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๖๕ ในกรณีที่มีข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดค่าธรรมเนียม สำหรับการดำเนินกิจการที่ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนดำเนิน กิจการหรือต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้แจ้งหรือผู้ได้รับ ใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและตามระยะเวลา ที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นตลอดเวลาที่ยังดำเนินกิจการนั้น ถ้ามิได้ เสียค่าธรรมเนียมภายในเวลาที่กำหนด ให้ชำระค่าปรับเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ ยี่สิบของจำนวนค่าธรรมเนียมที่ค้างชำระ เว้นแต่ผู้แจ้งหรือผู้ได้รับใบอนุญาต จะได้บอกเลิกการดำเนินกิจการนั้นก่อนถึงกำหนดการเสียค่าธรรมเนียม ครั้งต่อไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่น

ในกรณีที่ผู้มีหน้าที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามวรรคหนึ่งค้างชำระ ค่าธรรมเนียมติดต่อกันเกินกว่าสองครั้ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่ง ให้ผู้นั้นหยุดการดำเนินกิจการไว้จนกว่าจะได้เสียค่าธรรมเนียมและค่าปรับ จนครบจำนวน

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

หมวด ๑๔

การอุทธรณ์

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งหรือวรรคสาม มาตรา ๔๕ มาตรา ๔๘ วรรคห้า มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๖๕ วรรคสอง หรือมีคำสั่งในเรื่องการไม่ออกใบอนุญาต หรือไม่อนุญาตให้ต่ออายุใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาตตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือในกรณีที่เจ้าพนักงานสาธารณสุขมีคำสั่งตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง ถ้าผู้รับคำสั่งไม่พอใจคำสั่งดังกล่าว ผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์เป็นหนังสือต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุทุเลาการบังคับตามคำสั่ง เว้นแต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะเห็นสมควรให้มีการทุเลาการบังคับตามคำสั่งนั้นไว้ชั่วคราว

มาตรา ๖๖/๑ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ประกอบด้วย

(๑) อธิบดีกรมอนามัย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ ผู้แทนกรมปศุสัตว์ ผู้แทนกรมโยธาธิการ และผังเมือง ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจากผู้มีความรู้ความสามารถ หรือประสบการณ์ในด้านการสาธารณสุขและการอนามัยสิ่งแวดล้อมอีกไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ ในจำนวนนี้ให้มีผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนอย่างน้อยหนึ่งคน

ให้รองอธิบดีกรมอนามัยซึ่งอธิบดีกรมอนามัยมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีกรมอนามัยแต่งตั้งข้าราชการ

ในสังกัดกรมอนามัยจำนวนสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่ง (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๖๖/๒ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๖๖

(๒) มีหนังสือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งให้บุคคล ดังกล่าวส่งเอกสารหรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณา วินิจฉัยอุทธรณ์

(๓) สอบถามข้อเท็จจริงหรือกระทำการใด ๆ เท่าที่จำเป็น เพื่อ ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

มาตรา ๖๖/๓ การประชุมคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ตามมาตรา ๖๖/๑ และการแต่งตั้งและการประชุมคณะอนุกรรมการ พิจารณาอุทธรณ์ให้นำมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๗ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาวินิจฉัย อุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ แล้วแจ้ง คำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังผู้อุทธรณ์ และเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข แล้วแต่กรณีคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

หมวด ๑๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๖๘ ผู้ใดฝ่าฝืนกฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๖ ต้อง ระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๖๘/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนกฎกระทรวงซึ่งออกตามมาตรา ๖ ใน

กรณีที่เกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อหรือมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

มาตรา ๖๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของอธิบดีกรมอนามัยตาม มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวาง การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามมาตรา ๘ วรรคสอง หรือนาย แพทย์สาธารณสุขจังหวัดตามมาตรา ๘ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการหรือ คณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๗ คณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือ คณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานครตามมาตรา ๑๗/๓ (๘) หรือ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๖๖/๒ (๒) โดยไม่มีเหตุหรือ ข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๑ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๙ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือ มาตรา ๓๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๒ ผู้ใดจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่ที่สะสม อาหารตามมาตรา ๓๘ ซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรโดยไม่ได้รับ ใบอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

ผู้ใดจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารตาม วรรคหนึ่ง ซึ่งมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร โดยไม่มีหนังสือรับรอง การแจ้ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท

มาตรา ๗๓ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามความใน มาตรา ๒๐ (๕) มาตรา ๓๒ (๒) มาตรา ๓๕ (๑) หรือ (๔) หรือมาตรา ๔๐

(๒) หรือ (๓) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ (๒) หรือ (๓) หรือมาตรา ๔๐ (๑) (๔) (๕) (๖) หรือ (๗) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท

มาตรา ๗๓/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๐ (๑) (๒) (๓) หรือ (๖) ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อหรือมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๓/๒ ผู้รับอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนข้อบัญญัติท้องถิ่นซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๐ (๕) ในกรณีเกี่ยวข้องกับมูลฝอยติดเชื้อ หรือมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

มาตรา ๗๔ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสาม หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามประกาศที่ออกตามมาตรา ๒๘/๑ วรรคสอง โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๗ วรรคสอง หรือมาตรา ๒๘ วรรคสองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๕ เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท และปรับอีกไม่เกินวันละสองพันห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน

มาตรา ๓๖ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดไว้ในใบอนุญาตตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือมาตรา ๔๑ วรรคสาม ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๗ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๑ วรรคสอง หรือฝ่าฝืนประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ (๑) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา ๓๘ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๖ หรือฝ่าฝืนประกาศของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ (๒) หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๔๓ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๓๙ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียก หรือไม่ยอมแจ้งข้อเท็จจริง หรือไม่ส่งเอกสารหรือหลักฐาน หรือขัดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข หรือผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๔ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๐ ผู้ดำเนินกิจการผู้ใดดำเนินกิจการในระหว่างที่มีคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้หยุดดำเนินกิจการ หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๕ มาตรา ๕๒ หรือมาตรา ๖๕ วรรคสอง โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละสองหมื่นห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง

มาตรา ๔๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานสาธารณสุขตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง โดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานสาธารณสุข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๒ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๙ หรือมาตรา ๕๐ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันห้าร้อยบาท

มาตรา ๘๓ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๗ หรือมาตรา ๕๘ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันห้าร้อยบาท

มาตรา ๘๔ ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดดำเนินกิจการในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละสองหมื่นห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืน

มาตรา ๘๔/๑ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการ และละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๘๕ ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ

(๑) ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกรุงเทพมหานครเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

(๒) ในเขตจังหวัดอื่น ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด อัยการจังหวัด และผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด เป็นกรรมการ และให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเป็นเลขานุการ และให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ช่วยเลขานุการอีกไม่เกินสองคน

บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกหรือไม่ควรถูกฟ้องร้อง ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบ

สำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว หรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ คณะกรรมการเปรียบเทียบอาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมายมีอำนาจเปรียบเทียบได้ด้วย

การเปรียบเทียบของคณะกรรมการเปรียบเทียบและเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นมอบหมาย ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการ และประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หมวด ๑๖

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๖ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการใดตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัตินี้อยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและกิจการนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับกิจการที่จะต้องได้รับใบอนุญาตหรือต้องแจ้งและได้รับหนังสือรับรองการแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้นั้นประกอบกิจการนั้นต่อไปได้เสมือนเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตหรือเป็นผู้ที่ได้แจ้งและได้รับหนังสือรับรองการแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว แต่เมื่อใบอนุญาตดังกล่าวสิ้นอายุและผู้นั้นยังคงประสงค์จะดำเนิน

กิจการต่อไป ผู้นั้นจะต้องมาดำเนินการขอรับใบอนุญาตหรือแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ก่อนการดำเนินการ

มาตรา ๘๗ ผู้ซึ่งประกอบกิจการใดที่ไม่ต้องแจ้งและได้รับหนังสือรับรองการแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัตินี้ แต่เป็นกิจการที่จะต้องแจ้งและได้รับหนังสือรับรองการแจ้งตามพระราชบัญญัตินี้ และมีใช่เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตอยู่แล้วตามมาตรา ๘๖ ให้ยังคงประกอบกิจการได้ต่อไป แต่จะต้องมาดำเนินการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘๘ ผู้ซึ่งประกอบกิจการใดที่มีได้เป็นกิจการที่ต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขซึ่งถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัตินี้ แต่เป็นกิจการที่จะต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยังคงประกอบกิจการได้ต่อไป แต่จะต้องมายื่นคำขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เมื่อได้ยื่นคำขอแล้วให้ยังคงประกอบกิจการได้ต่อไปจนกว่าจะมีคำสั่งไม่ออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๘๙ บรรดากิจการต่าง ๆ ที่กำหนดให้เป็นกิจการค้าซึ่งเป็นที่รังเกียจหรืออาจเป็นอันตรายแก่สุขภาพตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔ และการแต่งผมตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔ ให้ถือว่าเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ทั้งนี้ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๓๒

มาตรา ๙๐ บรรดากฎกระทรวง ประกาศ ข้อบัญญัติ เทศบัญญัติ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุข ซึ่งได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขซึ่งถูกยกเลิก

โดยพระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีกฎกระทรวง ประกาศ ข้อบัญญัติท้องถิ่น หรือคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือเจ้าพนักงานสาธารณสุขที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้

[คำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐]

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
อานันท์ ปันยารชุน
นายกรัฐมนตรี

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๐๙ ตอนที่ ๓๘ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๕

คำสั่งกรมอนามัย

ที่ ๑๐๓๒/๒๕๔๗

เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกคำสั่งตามมาตรา ๘
แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

ตามที่บทบัญญัติมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้กำหนดให้อธิบดีกรมอนามัยมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของวัตถุหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนซึ่งจำเป็นต้องมีการแก้ไขโดยเร่งด่วน ระวังการกระทำหรือกระทำใดๆ เพื่อการแก้ไขหรือป้องกันความเสียหาย ได้ตามที่เห็นสมควร และถ้าบุคคลที่ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งภายในระยะเวลาตามสมควร ให้อธิบดีกรมอนามัยแจ้งแก่ผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อสั่งให้นายแพทย์สาธารณสุขปฏิบัติการใด ๆ เพื่อการแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายในเขตท้องถิ่นจังหวัดนั้น ดังนั้นเพื่อให้การคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชนตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ในเขตท้องถิ่นจังหวัดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว รวดเร็ว และทันต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเห็นสมควรมอบอำนาจดังกล่าวให้ผู้ว่าราชการจังหวัด

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๘(๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ อธิบดีกรมอนามัยจึงมีคำสั่งมอบอำนาจตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อนึ่ง เมื่อผู้ว่าราชการส่วนจังหวัดได้ดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจที่ได้รับคำสั่งให้รายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจที่ได้รับมอบตามคำสั่งนี้ให้รายงานผลการดำเนินการให้กรมอนามัยทราบภายในสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ดำเนินการเรื่องนั้นเสร็จสิ้น

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗

นายวิชัย เทียนถาวร

อธิบดีกรมอนามัย

รายการแนะนำองค์ความรู้สำหรับการดำเนินการให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ประกอบการสามารถศึกษาองค์ความรู้การบังคับใช้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้ที่เว็บไซต์ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย โดยมีองค์ความรู้ดังต่อไปนี้

๑. คู่มือ แนวทางการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข
๒. คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข
๓. บันทึกการตอบข้อหารือ
๔. กระดานถาม-ตอบข้อหารือ
๕. สื่อให้ความรู้ เช่น วิดีโอ Infographic เป็นต้น

<http://laws.anamai.moph.go.th/main.php?filename=index>

บรรณานุกรม

๑. นิตยา มหาผล. บทบาทของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เอกสารประกอบการฝึกอบรม. วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, มีนาคม ๒๕๓๖
๒. หยุต แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๑
๓. มานิต ศรีสังข์. กฎหมายเบื้องต้น หมวด ๒ . คู่มือการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านสาธารณสุขสำหรับเจ้าหน้าที่. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, ๒๕๓๑
๔. กองอนามัยสิ่งแวดล้อม. คู่มือการใช้พระราชบัญญัติสาธารณสุข พุทธศักราช ๒๔๘๔ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒, ๓, ๔, ๕ .กรมอนามัย. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, สิงหาคม ๒๕๓๒
๕. (๑๕ กันยายน ๒๕๕๓) ประมวลกฎหมายตามแบบพิธี สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ จาก <https://www.lawsiam.com/?name=article&file=read&max=๒๔๐>
๖. ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ จาก <http://www.bangkok.go.th/upload/user/๐๐๐๐๐๖๘/Download/tessakit/instruction.pdf>
๗. ขั้นตอนการร่างกฎหมาย สืบค้นเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ จาก http://www.thailaws.com/aboutthailaw/thai_๑๕.htm

คู่มือพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ที่ปรึกษา

นางพรรณพิมล	วิบุลากร	อธิบดีกรมอนามัย
นายदनัย	ธีวันดา	รองอธิบดีกรมอนามัย
นายสมชาย	ตู้แก้ว	ผู้อำนวยการศูนย์บริหารกฎหมาย สาธารณสุข
นางพรพรรณ	ไม้สุพร	นักวิชาการกฎหมาย

คณะผู้จัดทำ

นางสาวสกุณา	คุณวโรตม์	นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
นายพลากร	จินตนาวิวัฒน์	นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ
นางสาวชญาณี	ศรีวรรณ	นักวิชาการสาธารณสุข
นางสาวเนรัญชรา	เข้มขุนทด	นักวิชาการสาธารณสุข
นางสาวพรนภา	แช่ลี	นักวิชาการสาธารณสุข
นางสาวหทัยชนก	ชอบผล	นิติกร

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทร ๐ ๒๕๙๐ ๔๑๗๕
โทรสาร ๐ ๒๕๙๑ ๘๑๘๐
<http://laws.anamai.moph.go.th>

ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข กรมอนามัย
กระทรวงสาธารณสุข

ถนนติวานนท์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐
โทร. ๐๒๕๕๐ ๔๐๗๕ โทรสาร ๐๒๕๕๑ ๘๑๘๐
<http://laws.anamai.moph.go.th>